

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ หมู่ที่ 3
ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา

นายทินกร นาคดีลก

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีสังคม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

นครราชสีมา

ปีการศึกษา 2545

ISBN.....

บทคัดย่อ

ทินกร นาคคิลก : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
 กองทุนหมู่บ้านบูรณพาลีชัย หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านโพธิ์
 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อ. ดร. พัฒนา กิติอาษา, 124 หน้า

ISBN.....

สารนิพนธ์เล่มนี้เป็นการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาลีชัย หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ.2545 ถึงวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ.2545 ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนฯ ระเบียบ ข้อบังคับของกองทุนฯ การประเมินบริบทชุมชน การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านโดยภาพรวม การประเมินการดำเนินงาน การของผู้ดูแลราย ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลต่างๆ วิธีการเก็บข้อมูล ความเข้มแข็งของชุมชน ศักยภาพของชุมชน อนาคตของกองทุนหมู่บ้าน รวมถึงการพัฒนาอาชีพ การรวมกลุ่มอาชีพ การรวมกลุ่มเพื่อสร้างเครือข่ายองค์กรกองทุนหมู่บ้านระดับตำบล ดังนั้นการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านมีประโยชน์และทำให้ทราบถึงการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน มีปัญหาข้อบกพร่อง แนวทางแก้ปัญหา การระดมความคิด อย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอนถูกต้องตามหลักของวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่ากองทุนหมู่บ้านบูรณพาลีชัย มีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอย่างเป็นระบบ การพัฒนาอาชีพใหม่ ตามความถนัดและความสามารถของผู้ดูแลราย การกู้เงินกองทุนฯเป็นไปตามระเบียบที่สมาชิกกองทุนฯร่วมกันร่างระเบียบข้อบังคับและสมาชิกก็ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ทำให้เกิดความร่วมมือสร้างความเข้มแข็งเกิดขึ้นในชุมชนได้ สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและประเมินโครงการ ผู้วิจัยทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ได้ศึกษา และสามารถนำสารนิพนธ์ฉบับนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อไป

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545.....

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

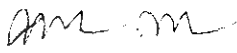
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

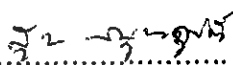
หน้าอนุมัติ

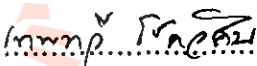
อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาบริหารจัดการและประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(อ.ดร.พัฒนา กิติยาษา)

กรรมการสอบ

.....
(อ.สุริยา สมทกุลปต์)

.....
(อ.เทพทวี โชควสิน)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและประเมินโครงการ

.....
(รศ.ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)
คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคล ต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการ ดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- พระครูจันทสราวุฒ (สมาน) เจ้าอาวาสวัดคลองคอง
- อ.ดร. พัฒนา กิติอาษา อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- อ.คารณี จำเอง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- อ.สุริยา สมุทคุปดี อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- อาจารย์สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม ทุกท่าน
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์และชาวบ้านบูรณพาณิชย์ทุกท่าน
- สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์และสมาชิก อบต. ทุกท่าน
- นายศักดิ์ เสงี่ยม โพธิ์ ผู้ใหญ่บ้านบูรณพาณิชย์ และคณะกรรมการหมู่บ้านบูรณพาณิชย์
- นายเพชร วิริยะจารุ (พัฒนากรอำเภอ 7) ประจำตำบลบ้านโพธิ์
- อ.ณรงค์ฤทธิ์ สุระเศขรปัญญากุล อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านคลองคอง
- และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่าน

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็น อย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้จากสาร นิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขออุทิศให้แก่ หน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องและ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ เพื่อไว้เป็นข้อมูลในการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนหรืออาจนำไปเป็นแนวทางในการ ปรับปรุงแก้ไขในการพัฒนาชุมชนต่อไป

ทินกร นาคคิลก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ.....	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีดำเนินการ.....	6
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมิน โครงการ.....	7
บทที่ 2 การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	9
1.เอกสารที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านของทางราชการ.....	9
2. เอกสารที่ทางกองทุนหมู่บ้านบูรณาพันธ์และผู้วิจัยจัดทำขึ้น โดยเฉพาะ.....	11
3.บทความหรือข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านที่นำเสนอโดยสื่อมวลชน.....	13
4. การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	14
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมิน โครงการ.....	15
1. วิธีการประเมิน โครงการ.....	15
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	17
3. ตัวแปรและตัวชี้วัด.....	19
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน.....	28
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมิน โครงการ.....	30
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	30
2. ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบูรณาพันธ์โดยภาพรวม.....	40
3. ผลการประเมินการดำเนินงานของผู้ดูแลราย.....	47
4. สรุปอภิปรายผลการประเมิน โครงการตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์.....	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปอภิปราย และข้อเสนอแนะ	67
1. สรุปวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	67
2. สรุปวิธีดำเนินการ.....	68
3. สรุปผลการดำเนินงาน.....	68
4. อภิปรายผลการประเมิน โครงการ.....	71
5. ข้อเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก ก. แผนที่หมู่บ้านบูรณพาณิชย์ หมู่ที่ 3 ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา.....	79
ภาคผนวก ข. แผนที่ ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา.....	80
ภาคผนวก ค. ข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์.....	81
ภาคผนวก ง. โครงการเพิ่มมูลผลิตภัณฑ์(มีคบ้านโพธิ์).....	89
ภาคผนวก จ. แผนธุรกิจหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์(มีคบ้านโพธิ์).....	92
ภาคผนวก ฉ. ประวัติผู้วิจัย.....	124

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แผนภูมิแสดงการทำงานของกองทุนหมู่บ้าน "ซีพีโมเดล".....	4
ตารางที่ 2 รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์.....	18
ตารางที่ 3 กลุ่มภูมิปัญหาท้องถิ่น.....	39
ตารางที่ 4 ตัวชี้วัดบริบทนำเข้าของผู้กู้แต่ละราย กลุ่มอาชีพการเกษตร	48
ตารางที่ 5 ตัวชี้วัดบริบทนำเข้าของผู้กู้แต่ละราย กลุ่มอาชีพค้าขาย.....	49
ตารางที่ 6 ตัวชี้วัดบริบทนำเข้าของผู้กู้แต่ละราย กลุ่มอาชีพบริการ.....	49
ตารางที่ 7 ตัวชี้วัดบริบทนำเข้าของผู้กู้แต่ละราย กลุ่มอาชีพกิจการอื่นๆ.....	50
ตารางที่ 8 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของผู้กู้แต่ละราย เดือน ธ.ค. 2544 ถึง ก.ย. 2545	51

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญปัญหา

ความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร แถลงต่อรัฐสภาถึงแนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม มีสาระสำคัญประการหนึ่งว่า

“การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการหลักและเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาล ที่จะใช้เป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ให้ได้ผลรวดเร็วและชัดเจน ด้วยมั่นใจว่าจะช่วยลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ประชาชน โดยรัฐบาลจะเป็นผู้ลงทุนทางสังคมเป็นการสร้างและกระจายโอกาสแก่ชีวิตของประชาชน สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีการจัดตั้งกองทุนนี้ก็คือ ประชาชนจะได้มีโอกาสใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพสำหรับการก้าวสู่เศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐานของการหารายได้อีกด้วย” (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี 2544)

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชน ให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเองมีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างชุมชนราชการ เอกชนและประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และให้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนอีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต. (สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 2544 ; มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี 2544)

หมู่บ้านบูรณพาณิชย์ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จเมื่อวันที่ 29 มิ.ย. 2544 และได้รับการอนุมัติการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 12 พ.ย. 2544 เพื่อที่จะให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ บรรลุวัตถุประสงค์

ประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงสมควรที่จะมีการประเมิน และผู้ทำวิจัยในฐานะที่เป็นนักศึกษาบัณฑิต
 กองทุนฯ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ในโครงการ
 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
 สุรนารี นครราชสีมา ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านบูรณพานิษฐ์ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอ
 เมือง จังหวัดนครราชสีมา เป็นระยะ 10 เดือน จึงได้รับผิดชอบในการประเมินและเรียบเรียงเป็น
 สารนิพนธ์ (Substantive Report) ฉบับนี้. (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี2544 ; แบบคำขอขึ้น
 ทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง กทบ.2 . 2544)

2.วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้า
 หมายมากน้อยเพียงใด

2.1.1 ท้องถิ่นชุมชนมีเงินกองทุนหมุนเวียน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือ
 สวัสดิการของสมาชิก

2.1.2 ท้องถิ่นชุมชนมีความสามารถในการบริหารการจัดการกองทุนหมู่บ้าน ได้

2.1.3 ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และมีความคิดริเริ่ม เพื่อแก้
 ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เสริมสร้างเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ ได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อทราบปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่จะส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดัง
 กล่าว ว่ามีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ซึ่งมี
 ความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับจังหวัดและระดับ
 ประเทศ

2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน พื้นที่เป้าหมาย และเพื่อ
 ทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชน ตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีหรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้เขียนใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ผู้วิจัยเรียกใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า "ซีพีพีโมเดล" (CIPP Model) เป็นกรอบในการระบุดัชนีชี้และตัวแปร สำหรับการเก็บข้อมูล ตามที่กำหนดไว้ในชุดวิชาสารนิพนธ์ของหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งมีอักษรย่อที่มีความหมายดังนี้

C (Context)	หมายถึง	บริบทของหน่วยระบบ
I (Input)	หมายถึง	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P (Process)	หมายถึง	กระบวนการของหน่วยระบบ
P (Product)	หมายถึง	ผลผลิตของหน่วยระบบ

คำอธิบายกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์

3.1 ความหมายของ "ซีพีพีโมเดล" (CIPP Model)

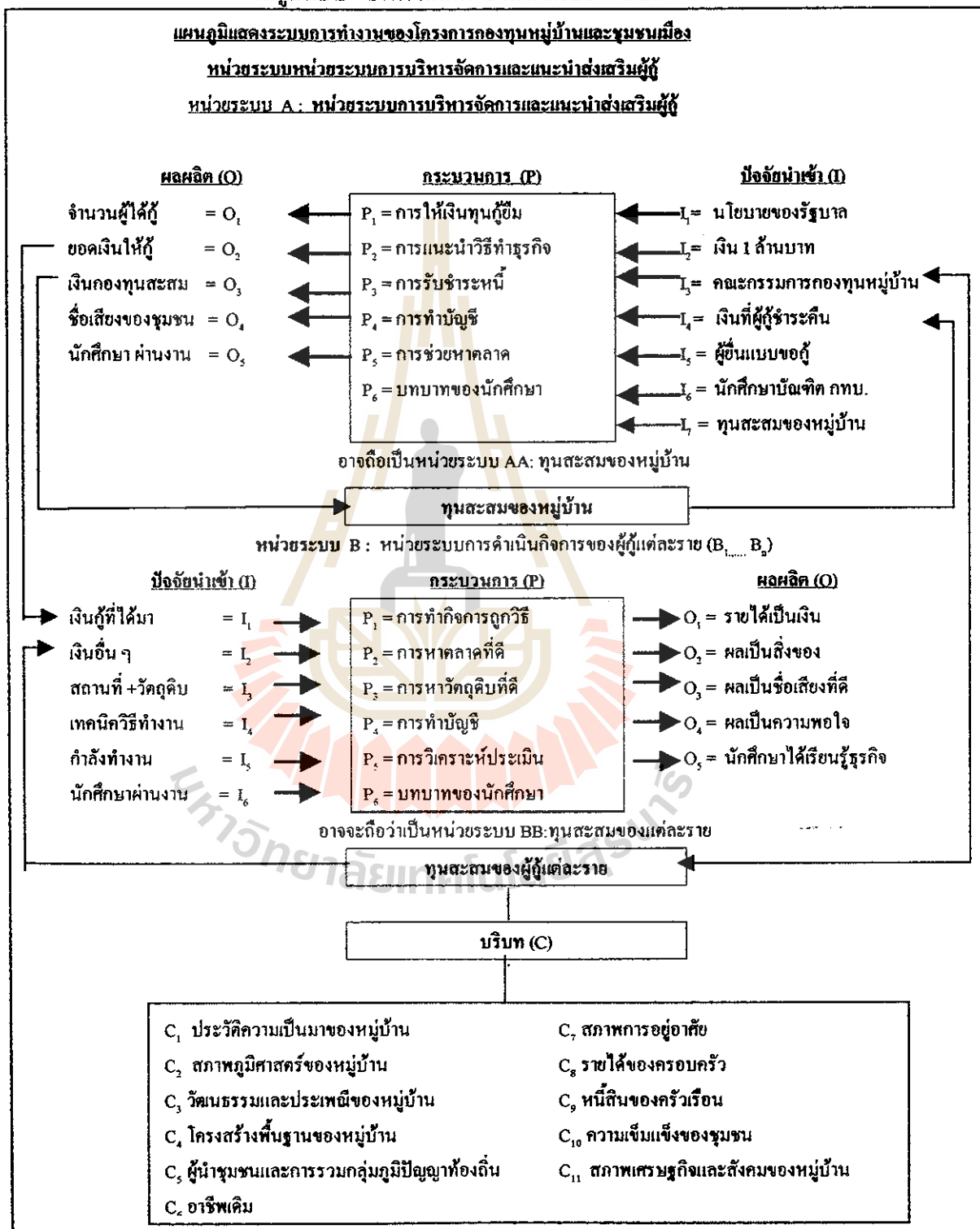
C (Context) ในการประเมินโครงการครั้งนี้ หมายถึง บริบทของชุมชน เศรษฐกิจการเมือง และสังคมหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ หมู่ที่ 3 ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา

I (Input) ในการประเมินโครงการครั้งนี้ หมายถึง ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ นโยบายของรัฐบาลเงิน 1 ล้านบาท คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เงินที่ผู้กู้ชำระคืน ผู้สมัครขอกู้ ทุนสะสมของหมู่บ้าน นักศึกษาบัณฑิต กทบ.

P (Process) ในการประเมินโครงการครั้งนี้ หมายถึง กระบวนการของหน่วยระบบจะพิจารณาจากปัจจัยต่อไปนี้ การจัดทำระเบียบกองทุนฯ การคัดเลือกผู้กู้ การแนะนำวิธีทำธุรกิจ การรับชำระหนี้ การทำบัญชี การช่วยหาตลาด บทบาทของนักศึกษา

P (Product) ในการประเมินโครงการครั้งนี้ หมายถึง ผลผลิตของหน่วยระบบ ประกอบด้วย จำนวนผู้ได้กู้ ยอดผู้ได้กู้ ยอดเงินให้กู้ กองทุนสะสม ชื่อเสียงของชุมชน นักศึกษาผ่านงาน

แผนภาพดังต่อไปนี้ แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้าน
ในรูปแบบ "ซัพพลายโมเดล" ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

ที่มา :ปรับปรุงมาจากแผนภูมิที่ 2 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ชุดวิชาสารนิพนธ์ (สำนักงานมาตรฐานการศึกษา 2545:21) และชุดการประเมินโครงการ (สำนักงานมาตรฐานการศึกษา 2545)

3.2 CIPP Mode (ซีพีพีโมเดล) ของการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ประกอบด้วย 2 ส่วนย่อย

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A หมายถึง หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ในระบบองค์รวม หน่วยระบบ A มีองค์ประกอบย่อยๆ 3 ส่วน ได้แก่

I (Input) คือ ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ นโยบายของรัฐบาล เงิน 1 ล้านบาท คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เงินที่ผู้กู้ชำระคืน ผู้ยื่นแบบขอกู้ นักศึกษาบัณฑิต กทบ.

P (Process) คือ กระบวนการ ได้แก่ การคัดเลือกผู้กู้ การแนะนำวิธีทำธุรกิจ การรับชำระหนี้ การทำบัญชี การช่วยหาตลาด บทบาทของนักศึกษา

O (Output) คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ ได้แก่ จำนวนผู้ได้กู้ ยอดเงินให้กู้ กองทุนสะสม ชื่อเสียงของชุมชน นักศึกษาผ่านงาน โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้านบูรณ-พาณิชย์ในระบบองค์รวม หน่วยระบบ B มีองค์ประกอบย่อยๆ 3 ส่วน ได้แก่

I (Input) คือ ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ เงินที่กู้มาได้ เงินอื่นๆ สถานที่ + วัตถุดิบ เทคนิควิธีทำงาน กำลังทำงาน นักศึกษาผ่านงาน

P (Process) คือ กระบวนการ ได้แก่ การทำกิจการถูกวิธี การหาตลาดที่ดี การหาวัตถุดิบที่ดี การทำบัญชี การวิเคราะห์ประเมิน บทบาทของนักศึกษา

O (Output) คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ ได้แก่ รายได้เป็นเงิน ผลเป็นสิ่งของ ผลเป็นชื่อเสียงที่ดี ผลเป็นความพอใจ นักศึกษาได้เรียนรู้ธุรกิจ

โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือหน่วยระบบ BB ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

แผนภูมิที่ 1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จากแผนภูมิที่ 1 นี้ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ จึงประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือหน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ตามรายการต่างๆดังปรากฏในแผนภูมิ มีกระบวนการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่างๆดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิตได้แก่ตามรายการต่างๆดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้ดูแลแต่ละคน มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้ดูแลราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการ และมี O ได้แกผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้หมายรวมถึงบริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่นสภาพความเป็นอยู่ในชุมชน ผู้นำชุมชนและประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยรวมของชุมชนและนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ดังกล่าว

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ เกี่ยวกับระเบียบ นโยบาย ปรัชญา วัตถุประสงค์ การดำเนินงานต่างๆของกองทุนหมู่บ้าน

ขั้นที่ 2 ศึกษาบริบทชุมชนกระบวนการดำเนินงานและสภาพปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติงาน ณ พื้นที่นั้น

ขั้นที่ 3 ใช้ "ซีพีโมเดล" วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ

ขั้นที่ 4 ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลและ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร.1-บร.12 ,ข้อมูลมือ 2, กชช.2ค ,จปฐ ,อื่นๆบางส่วน ใช้ทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 เมื่อได้ข้อมูลหมู่บ้านจาก เอกสารของราชการ และข้อมูลเอกสารต่างๆ มาแล้วนำข้อมูลที่ได้มาประมวลสังเคราะห์ตามประเด็นการประเมินกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ผู้วิจัยจะยึดเอาหลักการ วัตถุประสงค์และกรอบแนวความคิดปัจจัยต่างๆใน(CIPP Model) เป็นหลัก

ขั้นที่ 6 การนำเสนอผลการวิจัยประกอบด้วยเนื้อหาทั้ง 5 บทลงมือเขียน โครงสร้างของสารนิพนธ์ดังต่อไปนี้

บทที่ 1 บทนำ นำเสนอหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ
กรอบความคิดทฤษฎี วิธีการดำเนินการ รวมทั้งผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง นำเสนอนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุน
หมู่บ้านต่างๆ แบบคำขอต่างๆ แบบขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน แบบติดตามสังเกตการณ์คัด
เลือก การพิจารณาเงินกู้ หลักการประเมิน โครงการรวมทั้งการวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ
การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ นำเสนอวิธีการดำเนินการประเมินโครงการ รูป
แบบการประเมินและเครื่องมือ คำชี้วัดต่างๆ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล รวมทั้ง การแจก
แจงตัวแปรและลักษณะของค่าของตัวแปรต่างๆ

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ติดตามการประเมินโครงการ นำเสนอเป็นผลการประเมินบริบท
ชุมชนและประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ โดยภาพรวม

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์
หมู่ที่ 3 ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาในครั้งนี้จะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกอง
ทุนหมู่บ้าน ในกรณีศึกษาของกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ หมู่ที่ 3 ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา
2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่างๆที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนิน
งานของกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ หมู่ที่ 3 ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา
3. ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และแนว
ทางไปสู่ความสำเร็จ ในโครงการกองทุนต่างๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน
4. ผู้วิจัยได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระบบ ระเบียบ วิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์
อันจะนำไปสู่การคิด วิเคราะห์ปัญหาต่างๆอย่างเป็นระบบได้
5. ได้ทราบความคิดเห็นของชาวบ้านที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและ ไม่ได้เป็นสมาชิก
กองทุนหมู่บ้านว่ามีความคิดเห็นความพอใจต่อการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านอย่างไร
6. เพื่อทราบว่าผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบรรลุวัตถุประสงค์ ของกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ได้หรือไม่และมีแนวคิด วิธีแก้ปัญหาอย่างไร และมีผลกระทบอะไรบ้าง

7. ทราบว่าเมื่อเริ่มโครงการและดำเนินโครงการไปจนครบกำหนดระยะเวลา 10 เดือนหนี้สินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ เช่น หนี้สินนอกระบบ หนี้สินธนาคาร หนี้สินจากนายทุน อื่นๆลดน้อยลงไปบ้างหรือไม่

บทที่ 2

การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาสำคัญของบทที่ 2 นี้จะนำเสนอ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบูรณาการ หมู่ที่ 3 ต.บ้านโพธิ์ อ.บ้านโพธิ์ จ.นครราชสีมา ผู้ทำวิจัยจะนำเสนอผลการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ผู้ทำวิจัยได้แบ่งเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. เอกสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของทางราชการ
2. เอกสารที่ทางกองทุนหมู่บ้านฯ ที่ผู้ทำวิจัยศึกษาหมู่บ้านบูรณาการ หมู่ที่ 3 ได้จัดทำขึ้น โดยเฉพาะ
3. บทความหรือข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านที่นำเสนอโดยสื่อมวลชน

1. เอกสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านของทางราชการ

สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544), สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม(2544). นำเสนอเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีความเป็นอยู่แบบพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ

สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544 ก). นำเสนอเกี่ยวกับหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าขึ้นอยู่กับความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่ามีความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนมากน้อยเพียงใด การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้านเคยมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการเงินกองทุนใน ส่วนเงินอุดหนุนจากหน่วยงานของรัฐหรือเงินช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นๆ การปฏิรูป ระบบราชการแผ่นดิน โดยให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการกองทุน การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุนทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม

สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544 ข) นำเสนอเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ว่าเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างราย

ได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนในด้านการเรียนรู้ การพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหา เสริมสร้างศักยภาพ ส่งเสริมเศรษฐกิจแบบพอเพียง กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ

สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544 ค), สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (2544) นำเสนอเกี่ยวกับระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไว้ดังนี้ ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งไม่เกิน 10 คน เป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ ตาย ลาออก เป็นบุคคลล้มละลาย คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เป็นคนไร้ความสามารถ ได้รับโทษจำคุก คณะกรรมการมีหน้าที่กำหนดคนโยบาย แผนการจัดหาเงินทุน จัดทำร่างกฎหมาย ออกระเบียบ ข้อบังคับ การบริหาร การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการ การแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ฐานะการเงินของกองทุน ให้มีสำนักงาน โดยมีหน้าที่ปฏิบัติงานธุรการ ปกป้อง รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย การบริหารกองทุน ประสานงานกับองค์กรต่างๆเพื่อให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคคลากร แผนการบริหารจัดการกองทุน ข้อเสนอแนะนโยบายระเบียบหลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุนฯ

สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ(2544ง) นำเสนอเกี่ยวกับการติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ว่ามีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เนื่องจากการะบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุนฯ จะต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการคือ จะต้องมีส่วนร่วมประชุมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องมีจำนวน3ใน4ของครวัเรือนทั้งหมดการเลือกคณะกรรมการจะต้องเป็นไปตามมติที่ประชุมและต้องมีคุณสมบัติตามข้อ17 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วย การจัดตั้งการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกทบ.2 (2544) นำเสนอเกี่ยวกับแบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไว้ดังนี้ เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนฯได้ประเมินความพร้อมในด้านข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน ด้านคณะกรรมการกองทุนฯ ด้านการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านในเรื่องของระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านที่เกี่ยวกับการรับสมาชิก การรับ

เงิน การจ่ายเงิน การกู้ยืมเงิน ชำระคืนเงินกู้ การจัดทำบัญชี การตรวจสอบภายใน ด้านทุน สำหรับดำเนินการของกลุ่มอาชีพ องค์กรต่างๆ ด้านแนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนให้มีการหมุนเวียนให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

แบบคำขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน(2544) นำเสนอเกี่ยวกับการพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าสมาชิกที่จะกู้เงินจะต้องเขียนแบบคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจนแล้วเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา คณะกรรมการให้กู้รายละเอียดไม่เกินสองหมื่นบาท กรณีที่กู้เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ให้คณะกรรมการเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด เมื่อผู้กู้ได้รับอนุมัติให้เปิดบัญชีออมทรัพย์แล้วแจ้งหมายเลขบัญชีให้คณะกรรมการทราบ คณะกรรมการอาจเรียกหลักประกันจากผู้กู้ ให้คณะกรรมการกำหนดดอกเบี้ย ระยะเวลาชำระ กรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนตามกำหนดต้องเสียค่าปรับตามที่ ระเบียบกองทุนกำหนดไว้

2. เอกสารที่ทางกองทุนหมู่บ้านที่ผู้ท่ววิจัยศึกษาหมู่บ้านบูรณพานิษฐ์ จัดทำขึ้นโดยเฉพาะ

ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านบูรณพานิษฐ์(2544) นำเสนอเกี่ยวกับระเบียบกองทุนหมู่บ้านไว้ดังนี้ ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านบูรณพานิษฐ์ เรียกว่า ระเบียบกองทุนหมู่บ้านบูรณพานิษฐ์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการให้เงินกู้เพื่อนำไปเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการลงทุน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนสำหรับคุณสมบัตินั้นต้องเป็นผู้ที่มีทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ เป็นผู้มีนิสัยอันดีงาม ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ไร้ความสามารถ และจะต้องถือหุ้นมีฝากเงินตั้งจะ การสมัครเข้าเป็นสมาชิกต้องยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกต่อคณะกรรมการกองทุนฯ เพื่อให้คณะกรรมการว่ามีคุณสมบัติครบตามระเบียบกองทุนหรือไม่ การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกต่อเมื่อ ตาย ลาออก หรือมิดชิดของที่ประชุม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี(2544) นำเสนอเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไว้ดังนี้เป็น โครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่นักศึกษาให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้นักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมิน

โครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด การศึกษาชุมชน รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชน

ทินกร นาคคิลก(2545) กรณีศึกษาหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ นำเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ว่าเป็นแนวทางที่ศิษย์บ้านได้รับประโยชน์จากกองทุนอย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดรายได้แก่หมู่บ้าน โดยตรงเป็นการกระจายรายได้ อันเกิดจากการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมก่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพในเขตชุมชน ชาวบ้านรู้จักเศรษฐกิจแบบพอเพียงเกิดการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น แต่ชาวบ้านส่วนใหญ่อยากให้รัฐบาลให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ อันจะทำให้กองทุนหมู่บ้านคงอยู่และประสบผลสำเร็จ เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการประกอบอาชีพ การหาตลาดรองรับสินค้า จัดหานักวิชาการเสริมสร้างให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ

กลุ่มนักศึกษาบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา(2545) นำเสนอผลการจัดทำเวทีประชาคมกองทุนหมู่บ้านระดับตำบล จัดขึ้นเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2545 ได้ชี้ให้เห็นว่าการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้ง 3 คนคือประธานกองทุนฯ เลขานุการกองทุนฯ เสร็จญุกกองทุนฯ ทั้ง 10 หมู่บ้าน ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ ว่ามีการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านมีความคืบหน้าเป็นอย่างไรมีปัญหาและอุปสรรค แนวทางที่จะร่วมมือกันแก้ไขได้อย่างไร คณะกรรมการกองทุนแต่ละหมู่บ้านจะมีวิธีการจัดระบบของการจัดการกองทุนหมู่บ้านให้เกิดผลที่ดีได้อย่างไร คณะกรรมการได้มีการเสนอแนวความคิดการแลกเปลี่ยนความคิดของการดำเนินงานของแต่ละหมู่บ้านอย่างเป็นระบบ จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน การปรับและการนำแนวความคิดเหล่านั้นกลับไปปรับใช้ในแต่ละหมู่บ้าน

กลุ่มนักศึกษาบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา(2545) นำเสนอการจัดเวทีประชาคม เพื่อรายงานการประชุมโครงการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ในการกั๊ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ไปดำเนินกิจการและประกอบอาชีพต่างๆ เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2545 ณ วัดทองตอง บ้านบูรณพาณิชย์ หมู่ที่ 3 ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้ง 10 หมู่บ้านใน ต.บ้านโพธิ์ จากรายงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและการแลกเปลี่ยนความคิด ปัญหาที่เกิดขึ้น แนวทางแก้ปัญหา จากการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในครั้งนี้ จะทำให้ทราบแนวความคิด แนวทางการบริหารการจัดการกองทุนหมู่บ้านทั้ง 10 หมู่บ้านล้วนแต่เป็นประโยชน์ และเราสามารถนำวิธีการต่างๆเหล่านั้นมาปรับใช้ได้อย่างเกิดผลและมีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง

3.บทความหรือข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านที่นำเสนอโดยสื่อมวลชน

นงลักษณ์ เศรษฐีพงษ์ (2544 :32-33) จุดเด่น และจุดด้อย กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คณะทำงานกองทุนชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ นำเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านไว้ดังนี้ นโยบายของรัฐบาลในการจัดตั้งกองทุน หมู่บ้านไหนที่มีความพร้อมก็จะได้รับเงินจัดสรรเข้ากองทุนนั้น ทำให้เกิดเวทีชาวบ้านขึ้นเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการ นับได้ว่าเป็นจุดเด่นที่ทำให้ชาวบ้านมารวมตัวกันเป็นหนึ่งเดียว ส่วนจุดด้อยคือการกำหนดระยะเวลาส่งชำระคืนเงินกู้ไม่เกิน 1 ปี น่าจะให้อยู่ที่ดุลพินิจของคณะกรรมการว่า วัตถุประสงค์ที่ กู้ไปใช้นั้นนำไปทำอะไร ใช้เวลาเท่าไร ถึงจะได้ผลตอบแทน และการจำกัดวงเงินกู้สำหรับกู้ไปทำโครงการสาธารณะประโยชน์เพื่อให้ประชาชนนำไปจัดทำโครงการขนาดใหญ่ เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาของชุมชน

ศัลยา ประชาชาติ (2545:16) โชว์ผลวิจัย กองทุนหมู่บ้าน 7 หมื่นล้านเติมทุนทางสังคม ชักดาบจับจ้อย-สก.โคเซ็น 0.8% ได้นำเสนอข้อมูลผลการวิจัยกองทุนหมู่บ้าน 7 หมื่นล้าน ผู้ที่ทำการสำรวจโดย "ยูวรณ์ รัฐกุล" ได้นำผลของการวิจัย "ขนิษฐา กาญจนรังษินนท์" และ "ชูสม รัตนนิคย์" กลุ่มงานวิจัยและพัฒนากรมการพัฒนาชุมชน สรุปได้ดังนี้คือ กองทุนหมู่บ้านทั่วประเทศมีประมาณ 73,000 กองทุน คิดเป็น 98.12%ยังเหลืออีก 1.88%ที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติ เงินกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่เกษตรกรจะนำไปใช้ในค้ำนเกษตรกรรม61.2%นำไปลงทุนเพื่อการค้า 19% อีก 13%นำไปลงทุนในด้านการบริการอื่นๆ ผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่บอกว่าได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจแต่ถึงอย่างไรก็ตามผลของการวิจัยยังต้องรอผลของการวิจัยอีกหลายชิ้นเพื่อสรุปผลการวิจัยที่แน่ชัดอีกครั้ง

ผู้วิจัยได้เรียนรู้ถึงผลงานของการวิจัยในบทความ ในความเป็นได้ของเงินกองทุนหมู่บ้านจากการวิจัยทำให้ทราบว่ากว่า 53.5%ได้ผลดีแต่เรื่องที่น่าเป็นห่วงคือ การขาดทักษะฝีมือ และความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ และสิ่งที่จะล้มเสียมิได้คือการหาทางป้องกัน วิธีแก้ไขปัญหาเมื่อถึงระยะเวลาดำหนดการชำระคืนเงินกู้ ปัญหานี้จะเกิดขึ้นแน่นอนเมื่อถึงสิ้นปีการชำระคืนเงินกู้

ผลปฏิบัติการกองทุนหมู่บ้าน(2545) นำเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านไว้ดังนี้ นายสุวิทย์ คุณกิตติเป็นประธานมอบโล่เกียรติคุณแก่ประธานอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับจังหวัดเพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยมีผลงานยอดเยี่ยมสำหรับการดำเนินการจัดตั้งกองทุนได้ครบ 100 % ของเป้าหมายทั้งหมด ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 9 จังหวัด และผลงานดีเด่นอีก 14 จังหวัด

กองทุนหมู่บ้าน(2545:16) มติชนรายวัน ได้นำเสนอรายงานของกองทุนหมู่บ้านทั่วประเทศ ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพใหม่ รายได้เพิ่ม อาชีพเดิม ไร่นาสวนผสม อื่นๆ จากการที่บุคคลเหล่านั้น ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านไปประกอบอาชีพตามที่ตนเองมีความรู้และมีความถนัด จึงทำให้การประกอบอาชีพนั้นประสบผลสำเร็จได้

เอกสารชิ้นนี้ได้ชี้ให้เห็นว่าเรียนรู้ถึงผู้ที่ประสบผลสำเร็จในสาขาอาชีพต้องขึ้นอยู่กับความถนัดของแต่ละบุคคล แต่ผู้ที่ไม่มีความรู้ในเรื่องของการประกอบอาชีพก็ควรที่จะศึกษาหาความรู้ และทำความเข้าใจเสียก่อน จึงจะทำให้เกิดช่องทางการสร้างอาชีพใหม่ได้สำเร็จ

การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารกลุ่มที่ 1 ช่วยให้ผู้ทำวิจัยได้เข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกองทุนหมู่บ้านระดับชาติและกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง นโยบาย วิธีการ หลักการ วัตถุประสงค์ ทำให้สามารถกำหนดตัวแปรต่างๆเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่จะใช้ประเมินโครงการได้อย่างถูกต้อง

เอกสารกลุ่มที่ 2 ช่วยให้ผู้ทำวิจัยได้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับชุมชนของหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ช่วยให้ผู้ทำวิจัยนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินการเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ปัจจัยการผลิต ตามแนวความเชิงระบบ เพื่อกำหนดตัวแปรต่างๆในการทำวิจัย

เอกสารกลุ่มที่ 3 ทำให้ได้ทราบถึงข่าวสารและบทความ ที่จะช่วยให้ผู้ทำวิจัยทราบถึงเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบันทราบได้โดยเร็วและรู้สึกของบุคคลภายนอกทั่วไป ว่าตระหนักถึงสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ต่างๆที่เป็นผลปฏิบัติเกี่ยวกับกองทุน รวมทั้งผู้รับผิดชอบทางราชการ และหลายๆฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

เนื้อหาสำคัญของบทนี้ผู้ทำวิจัยจะนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการประเมินโครงการซึ่งประกอบด้วย วิธีการประเมินโครงการ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร และตัวชี้วัด เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดและหัวข้อดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ

1.1 รูปแบบการประเมินกรอบความคิดทฤษฎีหรือต้นแบบทางความคิดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้รูปแบบของการวิจัยความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า ชิพโมเดล (CIPP Model) ตามที่กำหนดไว้ในชุดวิชาสารนิพนธ์ของหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการซึ่งมีอักษรย่อและมีความหมายดังนี้

C (Context) หมายถึง บริบททางเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านบูรณพาณิชย์โดยรวม

I (Input) หมายถึง ปัจจัยนำเข้าหน่วยระบบ เช่น นโยบายของรัฐบาล คณะกรรมการกองทุนฯ เงินหนึ่งล้านบาท การยื่นแบบขอกู้ ทุนสะสมของหมู่บ้าน

P (Process) หมายถึง กระบวนการของหน่วยระบบ เช่น การคัดเลือกผู้กู้ การแนะนำวิธีทำธุรกิจ การให้เงินกู้ยืม การรับชำระหนี้ การทำบัญชี การหาตลาดที่ดี

P (Product) หมายถึง ผลผลิตของหน่วยระบบ เช่น จำนวนผู้ที่ได้กู้เงิน และจำนวนเงินกู้ได้ เงินกู้ที่ได้มา สถานที่และวัสดุ กำลังงาน

ชิพโมเดล (CIPP Model) ของการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ประกอบด้วย

2 ส่วนย่อย ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A หมายถึง หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ในระบบองค์รวม หน่วยระบบ A มีองค์ประกอบย่อย 3 ส่วน ได้แก่

I (Input) ปัจจัยนำเข้า เช่น นโยบายของรัฐบาล เงิน 1 ล้านบาทที่รับโอนเข้ามาในกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เงินกู้ที่ผู้กู้ชำระคืน การยื่นแบบขอกู้

P (Process) กระบวนการ คือ การจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน การรับชำระหนี้ การทำบัญชี การช่วยหาตลาด การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ

O (Output) ผลผลิตของหน่วยระบบ คือ จำนวนสมาชิกที่ได้รับเงินกู้จากกองทุนฯ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบฟุ้ง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ระบบองค์รวม หน่วยระบบ B มีองค์ประกอบย่อย 3 ส่วน ได้แก่

I (Input) ปัจจัยนำเข้าคือ เงินที่ได้มา ยอคเงินให้ผู้กู้ กองทุนสะสม ชื่อเสียงของหมู่บ้านนักศึกษาที่ผ่านงาน

P (Process) กระบวนการ คือ นำเงินที่ได้มาทำกิจการตามวัตถุประสงค์ ตามที่ขอกู้ การหาตลาดที่ดี การหาวัตถุดิบที่ดี การทำบัญชี การวิเคราะห์ประเมิน บทบาทของนักศึกษา

O (Output) ผลผลิตของหน่วยระบบ คือ รายได้จากการทำกิจกรรม ผลเป็นสิ่งของ ผลเป็นชื่อเสียง ผลเป็นความพอใจ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบฟุ้ง คือหน่วยระบบ BB ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินการให้ได้ ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการ ได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

1.2 การประเมินโครงการที่ใช้ข้อมูล 2 ลักษณะ ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การใช้สถิติต่างๆในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวเลข เป็นการวิจัยที่เน้นการใช้ข้อมูลที่มีลักษณะหรืออยู่ในรูปแบบที่เป็นตัวเลข

ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการค้นหารายละเอียดในประเด็นปัญหาต่างๆในเชิงลึก ได้ข้อมูลจากการสังเกตหรือศึกษากับนักศึกษาเพียงไม่กี่หน่วย นำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อเน้นการศึกษาในเชิงลึกของเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของมนุษย์เป็นสำคัญ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยเฉพาะกรณีในพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้เข้าปฏิบัติงานจริง เนื่องจากในหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ มีความซับซ้อนมาก เพราะเกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ ประเพณีและวัฒนธรรม ความเชื่อเฉพาะท้องถิ่น

1.3 หน่วยในการวิเคราะห์ เป็นการวิจัยเฉพาะกรณี เกี่ยวกับการจัดการและการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านบูรณพาณิชย์ หมู่ที่ 3 ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา

1.4 ขอบเขตของการวิจัย เฉพาะกรณีศึกษาหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในระหว่างที่ได้ปฏิบัติงานอยู่ตั้งแต่ เดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2545 (ระยะเวลา 10 เดือน) และกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ หมู่ที่ 3 ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา

1.5 การเลือกพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ การกำหนดพื้นที่กรณีศึกษานั้นได้แก่ หมู่บ้านบูรณพาศิษย์ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นเหตุผลที่กำหนดพื้นที่ในการปฏิบัติในหมู่บ้านบูรณพาศิษย์ เนื่องจากเป็นบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี นครราชสีมา จึงได้เลือกพื้นที่บ้านบูรณพาศิษย์ในการทำวิจัยครั้งนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชากรในหมู่บ้านบูรณพาศิษย์ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประชากรที่ผู้ทำวิจัยได้เลือกในการศึกษามา 3 กลุ่ม โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ดังต่อไปนี้

กลุ่ม A หมายถึง ภาพรวมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาศิษย์ ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวน 9 คนคิดเป็น 100% ของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่ม B หมายถึง สมาชิกผู้กู้แต่ละรายผู้ให้ข้อมูลมีจำนวน 59 คนคิดเป็น 100% ของประชากรทั้งหมด

กลุ่ม C หมายถึง ข้อมูลบริบทชุมชนผู้ให้ข้อมูลมีจำนวน 100 คนคิดเป็น 30% ของประชากรทั้งหมด

กลุ่ม A ภาพรวมของคณะกรรมการกองทุนบ้านบูรณพาณิชย์ ของหน่วยระบบ A นี้ได้แก่

ตารางที่ 1. รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ มีทั้งหมด 9 คน

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ประสบการณ์และความสามารถพิเศษ
1.นาย สัจจ สรัมย์โพธิ์	ประธาน	ผู้ใหญ่บ้าน,ประธานกองทุนหมู่บ้าน
2.นาง ศิริวรรณ แก้วมี	รองประธาน	รับราชการครู,กรรมการสหกรณ์โรงเรียน
3.นาย ทินกร นาคคิลก	เลขานุการ	ประธานกลุ่มอาชีพเกษตรผู้ทำนา
4.นาย สวงค์ ชะโลมกลาง	เหรัญญิก	สมาชิกอบต.
5.นาย จรัญ ทองพันทา	กรรมการ	ผู้ประสานงานส่วนตำบล
6.นาย วิเชียร ปานสูงเนิน	กรรมการ	ผู้รับเหมาก่อสร้าง
7.นาง พิกุล ของโพธิ์	กรรมการ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
8.นาง สุมาลี เพ็ชรพะเนา	กรรมการ	ประธาน อสม.
9.นางจันทนา ปลายไผ่	กรรมการ	พนักงานบริษัท

กลุ่ม B สมาชิกผู้กู้แต่ละราย ณ เวลาที่ทำการศึกษายู่ โดยมีสมาชิกทั้งหมด 84 ราย และมีสมาชิกที่ได้กู้เงินจำนวน 59 ราย โดยนำไปทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. ด้านการเกษตร	จำนวน 29 ราย	เป็นเงิน 465,000 บาท
2. ด้านค้าขาย	จำนวน 15 ราย	เป็นเงิน 255,000 บาท
3. ด้านการบริการ	จำนวน 10 ราย	เป็นเงิน 148,000 บาท
4. ด้านกิจกรรมของกลุ่ม	จำนวน 5 ราย	เป็นเงิน 94,000 บาท
รวม	จำนวน 59 ราย	เป็นเงิน 968,000 บาท

กลุ่ม C บริบทชุมชน ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชน ได้แก่

1. ผู้นำชุมชน การเข้าหมู่บ้านเพื่อศึกษาภาคสนามเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน บุคคลแรกที่เราต้องไปรายงานตัวคือ ผู้นำของชุมชน เช่น ประธานชุมชนต่างๆ อดีตผู้ใหญ่บ้าน อดีตผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือกรรมการหมู่บ้านฝ่ายต่างๆ การเก็บข้อมูลในพื้นที่ความรับผิดชอบของท่าน นับว่าเป็นช่องทางในการเข้าชุมชนที่ได้ผลดีอีกทางหนึ่ง ผู้วิจัยได้มีโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์และขอความรู้ คำแนะนำจากผู้นำที่เป็นทางการของหมู่บ้านบูรณพาณิชย์

2. ประธานกรรมการและคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ของกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ประธานกรรมการและกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านของหมู่บ้านใกล้เคียง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกลุ่มนี้ เป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ทำวิจัยเข้าถึงข้อมูลและแง่มุมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน

3. ชาวบ้านภายในหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ที่มีความรู้เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน จากมิติที่แตกต่างกัน ผู้เฒ่าผู้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมเลือกมาเป็นผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ทั้งหมด = 59 ราย

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ = 9 คน

ชาวบ้านที่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน = 30% ของจำนวนชาวบ้านทั้งหมด 632 คน

โดยจะใช้เกณฑ์ การกำหนดขนาดของประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้ตารางของ R.V.

Krejcie and D.W. Morgan

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งตัวแปรและตัวชี้วัด โดยยึดหน่วยระบบที่กำหนดหน่วยระบบในการวิเคราะห์เป็นหลัก ได้แก่

A = ภาพรวมของกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์

B = สมาชิกผู้กู้แต่ละราย

C = บริบทชุมชน ได้แก่

- ประวัติหมู่บ้านบูรณพาณิชย์
- สภาพภูมิศาสตร์หมู่บ้านบูรณพาณิชย์
- ประเพณีและวัฒนธรรม
- ผู้นำชุมชน
- การรวมกลุ่มของชาวบ้าน
- ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- สภาพเศรษฐกิจและสังคม
- ความเข้มแข็งของชุมชน

A= ภาพรวมของกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ โครงการกองทุนหมู่บ้านโดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วยหน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ จึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้นประกอบไปด้วย

ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (I) ของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- นโยบายของรัฐบาล
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์
- เงิน 1 ล้านบาท
- เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
- การยื่นแบบขอู้
- ทุนสะสมของหมู่บ้านบูรณพาณิชย์
- นักศึกษาบัณฑิต กทบ.

ตัวชี้วัดกระบวนการ (P) ของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- การให้เงินกู้ยืม
- การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
- การรับชำระหนี้
- การทำบัญชี
- การช่วยหาตลาด
- บทบาทของนักศึกษา

ตัวชี้วัดผลผลิต (O) ของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- จำนวนสมาชิกกองทุนฯ
- จำนวนผู้ได้กู้
- ยอดเงินให้กู้
- กองทุนสะสม
- ชื่อเสียงของชุมชน
- นักศึกษาผ่านงาน

B = สมาชิกผู้กู้แต่ละราย ตัวชี้วัดของหน่วยระบบนี้ คือ หน่วยระบบการดำเนินงานการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วย

ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (I) ของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- เงินที่กู้มาได้

- เงินอื่นๆ
- วัสดุอุปกรณ์ + วัตถุดิบ
- เทคนิควิธีทำงาน
- กำลังทำงาน
- นักศึกษาผ่านงาน

ตัวชี้วัดกระบวนการ (P) ของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- การทำกิจการถูกวิธี
- การหาตลาดที่ดี
- การหาวัตถุดิบที่ดี
- การทำบัญชี
- การวิเคราะห์ประเมินโครงการ
- บทบาทของนักศึกษา

ตัวชี้วัดผลผลิต (O) ของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- รายได้เป็นเงิน
- ผลเป็นสิ่งของ
- ผลเป็นชื่อเสียง
- ผลเป็นความพอใจ
- นักศึกษาได้เรียนรู้ธุรกิจ

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และ หน่วยระบบ B นั้นมีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้ดูแลรายต้องส่งเงินกู้คืนต่อกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้นเงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านนั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือถ้าหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้ที่ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดตั้งและการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน

ตัวแปรที่จะให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย มีดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ บรรลุเป้าหมายอย่างน้อย เพียงใด ได้แก่

1.1 การเกิดกองทุน

<u>ตัวแปร</u>	<u>ตัวชี้วัด</u>
1. การมีกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีกองทุนอยู่ก่อนแล้วก็กองทุนฯ - มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากเงินกองทุน 1 ล้าน - รวมเงิน 1 ล้านบาทสมทบกับกองทุนหนึ่งกองทุนใด
2. การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนฯ - มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับกองทุนมาให้ความรู้
3. ทักษะคนที่มียึดกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน - มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพและรายได้
4. การมีวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ	<ul style="list-style-type: none"> - มีการพัฒนาอาชีพ - มีการสร้างงาน - มีการสร้างรายได้ - มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุนฯ
5. แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุนฯ	<ul style="list-style-type: none"> - มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุนฯ - มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิกกองทุนฯ
6. ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนสมาชิกกองทุนฯ - จำนวนเงินออมและเงินทุนฯ - ยอดคงเหลือของกองทุน 1 ล้าน

1.2 การมีระบบบริหารกองทุน

<u>ตัวแปร</u>	<u>ตัวชี้วัด</u>
1. คณะกรรมการบริหารกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีคณะกรรมการบริหารกองทุน - จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน - มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุนฯ

2. ระเบียบการบริหารกองทุน	- มีระเบียบการบริหารกองทุน - มีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ
3. การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร	- มีการประชุมของคณะกรรมการ - มีการรับสมัครสมาชิก - มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน - มีการรับเงินฝาก - มีการระดมทุนเงินฝาก
4. การตัดสินใจให้เงินกู้	- มีระเบียบการกู้และขอทุน - มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย - จำนวนผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ - จำนวนผู้กู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ - จำนวนผู้กู้ที่มีความพอใจกับการเงินกู้ - จำนวนผู้กู้ที่ไม่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้
5. มีการจัดสรรผลประโยชน์	- จำนวนยอดกองทุนสะสมจาก 1 ล้านบาท - จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ - มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม
1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง	
<u>ตัวแปร</u>	<u>ตัวชี้วัด</u>
1. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน - มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้กู้
3. มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง

4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง
บริหาร กองทุน
- มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการ
 - มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบ อาชีพ
5. มีความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น
- มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน
 - มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนฯ
 - การดำเนินกิจการของผู้กู้

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในที่นี้ หมายถึง ศักยภาพและแนวโน้มที่จะ ไม่ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นทาสทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุนหรือผู้ปองร้ายหรือภัยจากธรรมชาติที่อาจจะมีมาในอนาคต

ตัวแปร

1. การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกัน
ระดับของกองทุนฯ โดยรวม

ตัวชี้วัด

- มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืม
 - มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มิใช่รอรัฐบาลจัดการ
 - สมาชิกเห็น โอกาสในการใช้กองทุนที่ถูกต้อง
 - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยไม่กู้หนี้ยืมสินจากแหล่งเงินกู้ที่มีดอกเบี้ยแพง
 - ผู้กู้แต่ละรายมีความคิดในการดำเนินกิจการประกอบอาชีพ โดยใช้หลักการพึ่งตนเองและเทคโนโลยี
2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน

- ผู้ดูแลแต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงการบริโภคเอง และมีตลาดจำหน่ายสินค้าที่แน่นอน

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตัวแปร

ตัวชี้วัด

1. ศักยภาพเดิมของบริบทมีมากน้อยเท่าใด
 - สภาพของชุมชน
 - สภาพของดินและที่อยู่อาศัย
 - สภาพของแหล่งน้ำและป่า
 - จำนวนของประชากร
 - ประเพณีและวัฒนธรรม
 - อาชีพครั้งแรกของประชากร
 - ถนน
 - ไฟฟ้า
 - ประปา
 - โทรศัพท์
2. การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่างๆ
 - 2.1 ทุนด้านการเงิน
 - จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน
 - จำนวนกลุ่มอาชีพต่างๆและจำนวนเงิน
 - 2.2 ทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ
 - จำนวนและลักษณะประชากร
 - การประกอบอาชีพและสภาพของที่ดิน
 - 2.3 ทุนทางวัฒนธรรมประเพณี
 - จำนวนวัด / มัสยิด / โบสถ์
 - การใช้ภาษาพื้นบ้าน
 - มีโบราณสถาน
 - โบราณวัตถุ
 - 2.4 ทุนทางปัญญา
 - จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน
 - จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ
 - จำนวนนักเรียนในระดับต่างๆ
 - จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน
 - ผู้ที่มีความรู้,ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. มีความเข้มแข็งในการทำกิจการของผู้กู้

- 3.1 การเกษตร
- 3.2 ค้าขาย
- 3.3 การบริการในชุมชน
- 3.4 อุตสาหกรรมในครัวเรือน
- 3.5 การลดรายจ่ายพัฒนาอาชีพ
- 3.6 การรวมกลุ่มอาชีพ

- ในแบบ บร. 4 ข้อ 5
- จำนวนผู้กู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 การทราบว่ามีปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตัวแปร

1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน
2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน
3. มีกลุ่มองค์กรต่างๆในชุมชน

ตัวชี้วัด

- มีใครบ้างมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนมีจำนวนมากน้อยเพียงใด
- จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน
- จำนวนเงินสะสมในหมู่บ้าน
- จำนวนกลุ่มองค์กรต่างๆในชุมชน

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตัวแปร

1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุนฯ
2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุนฯ
3. ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุนฯ

ตัวชี้วัด

- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุนฯ
- จำนวนสมาชิกผู้กู้ที่ไม่พึงพอใจต่อคณะกรรมการกองทุนฯ
- จำนวนผู้กู้ที่ไม่ยอมส่งเงินคืนพร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุนฯ

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของเรียนรู้

ตัวแปร

1. มีเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในชุมชน

ตัวชี้วัด

- มีองค์กรผู้ประกอบการอาชีพเดียวกัน
- มีองค์กรผู้ประกอบการอาชีพเสริมกัน

2. มีองค์กรแหล่งความรู้ที่เสริมการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในชุมชน	- มีหน่วยองค์กรมาให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต - มีการจัดตั้งองค์กรแหล่งความรู้ในชุมชน
3. มีองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายในชุมชน	- มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ - มีการจำหน่ายหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลที่เชื่อมโยงกับตำบลอื่นๆ

วัตถุประสงค์ประการที่ 4 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด

ตัวแปร

ความเข้มแข็งของชุมชน

1. มีความสามัคคี
2. มีความซื่อสัตย์
3. ยกย่องคนทำดี
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น
8. มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร
9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก
10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม
12. มีแผนงานชุมชน โดยสมาชิก

ตัวชี้วัด

- ลักษณะค่าบนตัวแปรใน บร.2

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชนในท้องถิ่นที่นักศึกษารับผิดชอบ

ตัวแปร

1. ความเข้มแข็งของชุมชน

ตัวชี้วัด

- มีกองทุนให้กู้ยืมอย่างถาวร
- ประชาชนในหมู่บ้านมีความสามัคคี
- มีการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ

- มีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ในการทำวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านดังต่อไปนี้ แผนที่ตำบล, แผนที่หมู่บ้าน, การสังเกต, แบบรายงานต่างๆ, (บร.1-บร.12) ได้แก่

แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)

แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)

แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)

แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนของประชาชน)

แบบรายงาน บร.8 (แบบรายงานโครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)

แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)

แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนของชุมชนหมู่บ้าน)

แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)

แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยเลือกใช้วิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การสัมภาษณ์ประกอบในแบบ บร.1-บร.12 ต่างๆ โดยที่เป็นการสัมภาษณ์ทั้งแบบเจาะลึกรายกรณีและแบบสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

2. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เช่น ผู้วิจัยเข้าร่วมและสังเกตการประชุมของคณะกรรมการกองทุน สังเกตการดำเนินงานของสมาชิกผู้กู้ ซึ่งในการสังเกตนั้น ผู้วิจัยได้มีการจดบันทึกลงในสมุด และแบบไม่มีส่วนร่วม โดยการซักถามหรือให้คนอื่นสังเกตแล้วนำมาเล่าให้ผู้วิจัยฟัง

3. ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งต่างๆ เช่น กชช.2ค. , ๑ปฐ. , ระเบียบต่างๆ (โปรดดูเอกสารที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2)

4. การจัดเวทีประชาคมทั้งในระดับตำบลและระดับหมู่บ้าน เพื่อสะท้อนความคิดเห็นของสมาชิกและชาวบ้าน

5. จาก Web Site ต่างๆ เช่น www.thaigov.go.th เป็นต้น

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการประเมินโครงการดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการประเมินเป็นหลักเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการประเมินโดยเน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกองทุนหมู่บ้านเป็นหลัก รวมทั้งข้อเสนอแนะแก่กองทุนฯ

2. วิเคราะห์วิธีคิดเชิงระบบ ทั้ง 3 ระบบ ได้แก่ บริบทชุมชน ภาพรวมของกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกผู้กู้แต่ละราย ว่าทั้ง 3 ระบบมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

3. วิเคราะห์โดยพิจารณาจากตัวแปรและตัวชี้วัด ในแต่ละหน่วยระบบย่อย และชี้ให้เห็นว่าอนาคตของกองทุนจะเป็นอย่างไร เมื่อพิจารณาจากตัวแปรและตัวชี้วัดของหน่วยระบบย่อย

4. วิเคราะห์และประเมินผลโครงการ นำเสนอผลเพื่อการจัดทำสารนิพนธ์ ในการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครงการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี นครราชสีมา

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

เนื้อหาสำคัญของบทนี้ผู้ทำวิจัยจะนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับผลการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติประกอบด้วย การรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎี "ซิพพีโมเดล" (CIPP Model) ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 หัวข้อดังรายละเอียดต่อไปนี้ ผลการประเมินบริบทชุมชน ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้ สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

ผู้วิจัยจะใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ดังนั้นสำหรับตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่ผู้วิจัยไม่สามารถตั้งเกณฑ์การตัดสินค่า " ดี - เลว " ได้ก็จะนำเสนอข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดใดที่ไม่สามารถตั้งเกณฑ์การตัดสินค่าได้ ก็จะแสดงเกณฑ์นั้นอย่างชัดเจน ควบคู่กันไปกับการนำเสนอข้อมูล และผลการตัดสินค่าของข้อมูลนั้น

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน (C)

ผลการประเมินบริบทชุมชน ผู้วิจัยได้นำเสนอบริบทชุมชน สภาพเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของหมู่บ้านบูรณพานิษฐ์ หมู่ 3 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

1.1 บริบทระดับท้องถิ่น

1.1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน (C₁)

ความเป็นมาของหมู่บ้านบูรณพานิษฐ์ ประวัติศาสตร์ การก่อสร้างสร้างตำบลและหมู่บ้านบูรณพานิษฐ์ จะต้องย้อนกลับศึกษาประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยเริ่มแรกคือการก่อสร้างปราสาทหินวัดพนมวันห์ต่อมาจนถึงปัจจุบัน

ปราสาทหินวัดพนมวันห์ สร้างขึ้นในสมัยขอมยังเรืองอำนาจอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๕ - ๑๖ ในสมัยพระเจ้าไชยวัฒนันที่ ๑ ปราสาทหินวัดพนมวันห์ตั้งอยู่ที่บ้านมะค่า หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ห่างจากตัวเมืองนครราชสีมา ๑๕ กิโลเมตร เป็นปราสาทหินทราย ตั้งอยู่กลางทุ่งนาด้านทิศตะวันตกของวัดพนมวันห์ มีลักษณะเหมือนปราสาทหินพิมาย แต่ขนาดเล็กกว่า ประกอบด้วยปราสาทและวิหาร สร้างด้วยหินทรายแดงและหินทรายขาว มีทางเดินติดต่อกันตลอดองค์ปราสาทมีซุ้มประตูสามด้าน มีพระพุทธรูปศิลาขึ้นปางประทานอภัยขนาดใหญ่ ๑ องค์ ตั้งอยู่ที่ซุ้มประตูด้านทิศเหนือ มีระเบียงคดหรือกำแพงล้อมรอบโดยมีประตูเข้าออกทั้ง ๔ ทิศ ศิลาจารึกของปราสาทหินวัดพนมวันห์ระบุชื่อกษัตริย์ที่เกี่ยวข้อง คือ พระเจ้าชัยวรมันที่ ๑ พระเจ้าไชยวัฒนันที่ ๑ และพระเจ้าราชนทรวรมัน สร้างขึ้นตามลัทธิฮินดู การสร้างปราสาทได้นำ

หินมาใช้ในการก่อสร้างมาจากเขาหินตัดที่อำเภอสีคิ้ว ส่วนศิลาแลงที่ใช้ในการก่อสร้างเป็นฐานของปราสาทนั้นนำมาจากสระเพลง ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของปราสาทหินวัดพนมวันท์นั่นเอง การสร้างปราสาทใช้แรงงานของผู้คน โดยการนำหินมาต่อกันขึ้นในพื้นที่ที่ได้ปรับแต่งไว้เรียบร้อยแล้ว มีการถมดินให้สูงขึ้นเพื่อชักลากหินไปสู่สถานที่ก่อสร้างด้านบน เมื่อสร้างเสร็จแล้วจึงขุดดินที่ถมออกแล้วทำนั้งร้านขึ้น เพื่อแกะสลักหินให้เกิดลวดลายที่สวยงาม

ผู้คนที่สร้างปราสาทนั้นถูกเกณฑ์มาจาก ๒ พื้นที่ คือ

๑. คนในท้องถิ่น

๒. คนอยู่ใต้การปกครองของขอม ซึ่งผู้ที่ควบคุมการก่อสร้างและเป็นนายช่างจะมาจากเมืองเขมร เมื่อสร้างเสร็จแล้วคนในท้องถิ่นจะถูกให้จัดตั้งชุมชนขึ้นรอบๆ ปราสาทเพื่อดูแลปราสาท ปราสาทหินพนมวันท์สร้างแล้วเสร็จในสมัยพระเจ้าราเชนทรวรมัน

เดิมปราสาทหินพนมวันท์เป็นเทวสถานของพราหมณ์มาก่อนตรงกลางปราสาทเป็นที่ประดิษฐาน ศิวลึงค์อันเป็นสัญลักษณ์ของศาสนาพราหมณ์ ต่อมาในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ พระองค์ได้เริ่มหันกลับมานับถือพระพุทธศาสนา ที่ทำให้ปราสาทหินพนมวันท์ได้เปลี่ยนจากเทวสถานของศาสนาพราหมณ์มาเป็นพุทธสถานของศาสนาพุทธหลักฐานที่ค้นพบคือ ใบเสมาหินทรายสร้างในสมัยศตวรรษที่ ๑๑ ซึ่งขุดค้นพบได้ในบริเวณปราสาทหินพนมวันท์ ปราสาทหินพนมวันท์มีสภาพเป็นพุทธในทางพุทธศาสนาเถรวาท เพราะขอมมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับสุโขทัย และกษัตริย์ของขอมก็นับถือพระพุทธศาสนาด้วย จนถึงสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง พ.ศ. ๑๘๕๑ - ๑๘๑๒) แห่งกรุงศรีอยุธยา ได้ก่อตั้งอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาขึ้น ยกกองทัพมาตีนครเขมรเมืองหลวงของขอมเอาไว้ได้ ทำให้ดินแดนในภาคอีสานของไทยต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

การเสื่อมของปราสาทพนมวันท์และหมู่บ้านรอบๆ ปราสาทหินพนมวันท์ สันนิษฐานถึงความเสื่อมว่าน่าจะอยู่ในยุคของกรุงศรีอยุธยาตอนต้น เพราะแต่เดิมในบริเวณนี้เป็นชุมชนที่ไม่ใหญ่โตนัก และต่อมาเมื่อขอมเริ่มหมดอำนาจลงจึงขาดการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร แม้ว่าจะเป็นวัดในทางพระพุทธศาสนาก็ตาม จึงทำให้ศาสนสถานในทางพระพุทธศาสนาขาดการเอาใจใส่ อีกทั้งชุมชนรอบๆ ปราสาทหินพนมวันท์ประสบปัญหาเกิดโรคระบาดและโจรผู้ร้าย จึงมีการอพยพมาตั้งชุมชนใหม่ จากสระเพลงมาอยู่บริเวณบ้านมะค่า และบริเวณใกล้เคียง ทำให้ปราสาทหินพนมวันท์ต้องเสื่อมลงและร้างในราวพุทธศตวรรษที่ ๒๐ ไปในที่สุด

ปราสาทหินพนมวันท์กลับมาฟื้นฟูอีกครั้งในยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น ได้บุกเบิกเป็นวัดทางพระพุทธศาสนาอีกครั้งในสมัยหลวงปู่เพ็ง และมีความเจริญเติบโต กว่าวัดในเขตนี้ ในสมัยหลวงปู่ช้าง ตามประวัติของวัดพนมวันท์ของกรมศาสนากล่าวไว้ว่า วัดพนมวันท์สร้างปี พ.ศ. ๒๔๒๒

ซึ่งเป็นช่วงต้นรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. ๒๔๑๑ - ๑๔๕๓) ซึ่งเป็นการสร้างวัดขึ้นใหม่แทนวัดเดิมที่ปล่อยให้ร้างไปหลายร้อยปี

กำเนิดชุมชนและสร้างวัด

ชุมชนสระเพลง เป็นชุมชนเก่าแก่ชุมชนหนึ่งซึ่งอาศัยอยู่รอบๆ สระเพลง ชุมชนนี้สันนิษฐานว่าเป็นชุมชนที่เก่าแก่ในเขตตำบลบ้านโพธิ์ เป็นชุมชนที่เกิดขึ้นพร้อมปราสาทหินพนมวันท์ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๕ - ๑๖ หรือเมื่อประมาณ ๑,๐๐๐ ปีที่ผ่านมา เป็นชุมชนที่ใหญ่โตพอประมาณ ยังมีร่องรอยหลงเหลือให้เห็นถึงความเจริญในสมัยนั้นอยู่บ้าง เช่นด้วยขามดินเผา ชุมชนสระเพลงน่าจะเป็นชุมชนที่สร้างขึ้นโดยขอม เพื่อให้ดูแลปราสาทหินพนมวันท์ ในยุคที่ขอมเรืองอำนาจชุมชนสระเพลงนั้น สันนิษฐานอยู่บนคูดินรอบๆ สระเพลงทำให้มีน้ำไว้ใช้อุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ ชุมชนสระเพลงนั้นสันนิษฐานว่าคงถึงยุคเสื่อมเพราะ โรคภัยไข้เจ็บและถูกโจรปล้นจึงได้ล่มสลายไปในยุคต่อมา ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๒๓ เมื่อ ๑๕๐ ปี

ชุมชนโนนสระอา เป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่คู่กับชุมชนลองตอง โดยชุมชนนี้ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของบ้านลองตองในปัจจุบัน ลักษณะที่ตั้งเป็นเนินดินอยู่กลางทุ่งนา เป็นชุมชนที่เหลือร่องรอยให้เห็นถึงความเจริญในอดีตมากกว่าชุมชนอื่นๆ ในเขตตำบลบ้านโพธิ์ด้วยกัน สันนิษฐานว่าชุมชน โนนสระอา นั้นแยกตัวมาจากชุมชนสระเพลง ชุมชนโนนสระอา นั้นได้ล่มสลายไปเมื่อประมาณ ๑๕๐ ปี ที่ผ่านมานี้เอง ด้วยโจรผู้ร้ายเข้ามาปล้นบ่อยครั้ง ทำให้ชาวบ้านในชุมชนนี้ต้องอพยพหนีไปอยู่ในเขตต่างๆ เช่น บ้านยองแยง บ้านโคกนาค บ้านสลักไค ปัจจุบันเหลือเพียงเนินดินและไร่นาของชาวบ้าน แต่ก่อนยังเหลือเศษด้วยขามอยู่มาก

ชุมชนโนนโพธิ์ - โนนตะโก เป็นชุมชนขนาดเล็ก มีบ้านเรือนอยู่ประมาณ ๑๐ หลังคาเรือน เป็นเนินเล็กๆ อยู่ทิศใต้ของบ้านลองตอง สันนิษฐานว่าเป็นชุมชนที่แยกตัวออกมาจากชุมชนโนนสระอา และชุมชนลองตองเป็นบางส่วน และอยู่ได้ไม่นานก็ได้ยุบตัวมาก่อนชุมชนโนนสระอา ด้วยโจรผู้ร้ายเข้ามาปล้นบ่อยครั้ง

ชุมชนลองตอง เป็นชุมชนขนาดใหญ่ชุมชนหนึ่งมีลักษณะต่างจากชุมชนอื่นๆ ในตำบลบ้านโพธิ์ คือเป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่และที่ตั้งของชุมชนอยู่ติดป่า ในขณะที่ชุมชนอื่นๆ ตั้งในที่ราบมีทุ่งนาล้อมรอบ สันนิษฐานว่าเป็นชุมชนที่แยกตัวมาจากชุมชนสระเพลงในยุคการสร้างปราสาทแล้วเสร็จ ศูนย์กลางของชุมชนนี้อยู่ตรงกลางบ้านบูรณพาณิชย์ทางทิศใต้ โดยอาศัยน้ำบริเวณสระศาลเป็นหลักในการอุปโภคบริโภค บ้านลองตองนั้นเล่าสืบต่อกันมาว่า สมัยก่อนมีต้นไม้ที่มีขนาดใหญ่ เรียกว่า " ต้นลองตอง " ซึ่งเป็นไม้ยืนต้นมีขนาดใหญ่ ขึ้นอยู่เป็นศูนย์กลางของหมู่บ้านจึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า " บ้านลองตอง "

ชุมชนลองตองเป็นชุมชนที่มีอายุยาวนานมาไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ปี เจริญเติบโตมากในบางเวลาและเสื่อมบ้างในบางครั้งเหมือนชุมชนอื่นๆ ไม่ว่าจะมิโจรผู้ร้ายและมีโรคภัยไข้เจ็บ(โรคห่า) เบียดเบียนอยู่บ่อยครั้ง ผู้เฒ่าผู้แก่เล่าให้ฟังว่า สมัยก่อนได้เกิดโรคคอหิวดกโรคได้ระบาดเข้ามาในตำบลบ้านโพธิ์ รวมทั้งบ้านลองตองด้วยสมัยอดีตได้เกิดโรคระบาดนี้ขึ้นถึงสองครั้งจนทำให้ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก ทำให้เวลาเดินผ่านกลางหมู่บ้านถึงกับมีความรู้สึกว้าวุ่นระแวกด้วยโรคที่ชาวบ้านเรียกว่า “โรคห่า” พระต้องเป็นผู้จัดการศพให้เอาไปฝังไว้ที่ป่าหนองทะยิง อยู่ทางด้านทิศเหนือของหมู่บ้าน จนไม่มีที่ฝัง เพราะทางบ้านโดนคนก็มาใช้พื้นที่หนองทะยิงฝังศพด้วย จึงต้องไปฝังที่ป่าช้าข้างโรงเรียนลองตองปัจจุบัน ปัจจุบันนี้หาร่องรองในอดีตของชุมชนบ้านลองตองได้ยาก แต่ถ้าขุดลึกลงไปในดิน เช่นขุดการขุดสระน้ำ ก็ยังพบสิ่งต่างๆ ที่พอเป็นหลักฐานถึงความเจริญในอดีตได้บ้างเช่นกัน

ประวัติ บ้านบูรณพาศิษย์ หมู่ที่ 3 ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา

บ้านบูรณพาศิษย์ปัจจุบันเป็นบ้านเดียวกันกับบ้านลองตองเดิม เนื่องจากหมู่บ้านลองตอง มีประชากรและจำนวนครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2510 ผู้นำท้องถิ่นในขณะนั้น คือ นายเขียน ใบโพธิ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นกำนันตำบลบ้านโพธิ์ จึงได้มีคำสั่งขออนุมัติจากทางอำเภอเมือง ให้แยกหมู่บ้านลองตองออกเป็นอีกหนึ่งหมู่บ้านได้ โดยใช้แนวของถนนสายหลักหลักที่ผ่ากลางหมู่บ้านเป็นแนวเขตแยกออกเป็น 2 หมู่บ้านคือ

ด้านทิศเหนือ ให้เป็น บ้านลองตอง หมู่ที่ 9 (ดั้งเดิม)

ด้านทิศตะวันตก ให้เป็น บ้านบูรณพาศิษย์ หมู่ที่ 3 อีกหนึ่งหมู่บ้าน

การแบ่งพื้นที่ของหมู่บ้านนอกจากโดยใช้แนวของถนนสายหลักที่ผ่ากลางหมู่บ้านแล้ว ยังใช้หลักเกณฑ์อีกอย่างคือ ทางฝั่งทางทิศใต้มีร้านค้าอยู่เป็นจำนวนมาก จึงได้มีการกำหนดชื่อหมู่บ้านใหม่ว่า “บ้านบูรณพาศิษย์” มาจนถึงปัจจุบัน

1.1.2 สภาพภูมิศาสตร์ปัจจุบัน การทำเลที่ตั้ง จำนวนประชากร ของหมู่บ้าน (C)

การปลูกบ้านของชุมชนในสมัยก่อนจะใช้ไม้เป็นหลักในการก่อสร้าง ซึ่งจะเป็นลักษณะบ้านสองชั้นยกพื้นสูง (มีใต้ถุน) เพื่อใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ที่ได้ถุนบ้านด้วย เมื่อสร้างบ้านแล้วเสร็จก็เข้าอยู่ได้เลย ซึ่งไม่เหมือนกับทุกวันนี้ ต้องไปดูฤกษ์ ดูยาม ก่อนเข้าอยู่อาศัย

แต่ปัจจุบันนี้การปลูกบ้านเรือนจะปรับเปลี่ยนมาใช้รูปแบบของทางตะวันตก มีลักษณะบ้านกึ่งไม้กึ่งปูนหรือบ้านปูนทั้งหลังที่ใช้บ้านปูนเสี้ยวส่วนใหญ่ เพราะบ้านไม้หาซื้อยากและมีราคาแพง

การดำรงชีวิตของคนในชุมชนจะเป็นระบบครัวเรือนและเครือญาติ ยังอยู่กันแบบพี่แบบน้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่มีบางครัวเรือนหรือที่เป็นครอบครัวขยาย ถ้าเป็นครอบครัวเดี่ยวมักจะยกบ้านอยู่ใกล้ๆกันกับพ่อกับแม่ ชาวบ้านมีจุดเด่นอีกประการหนึ่งคือการเคารพผู้อาวุโสกว่า ถือได้ว่า

เป็นการนับถือแบบยกย่องหรือแบบผู้นำ และเคารพนับถือผู้แบบผู้นำคือ ผู้เฒ่าผู้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าอาวาสวัดทอง (พระครูจันทสรานุยุต) สมาชิก อบต. ฯลฯ

การทำเลที่ตั้ง

บ้านบูรณพาณิชย์ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงของจังหวัดนครราชสีมา ห่างจากตัวอำเภอเมือง ประมาณ 18 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางไปยังตัวเมืองประมาณ 20 นาที

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดบ้านลองทอง หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ทิศใต้ ติดกับทุ่งนา จนถึงบ้านของแยง ตำบลพระเนา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันออก ติดกับวัดหนองจอก บ้านโคกนาค หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันตก ติดกับบ้านมะค่า หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
สภาพพื้นที่ / ที่ดิน

บ้านบูรณพาณิชย์ มีพื้นที่ทั้งหมด 1,700 ไร่ พื้นที่ทำกินทั้งหมด 1,375 ไร่ พื้นที่อยู่อาศัยทั้งหมด 225 ไร่ สภาพของดินลักษณะ เป็นดินร่วนปนทราย และมีที่ดินอีกบางส่วนประมาณ 100 ไร่ เป็นดินดานหรือดินเป็นเกลือ ไม่สามารถทำอะไรได้

ลักษณะพื้นที่/ภูมิประเทศ

โคกทั่วไปสภาพพื้นที่บริเวณหมู่บ้านเป็นโนนสูง มีแหล่งน้ำธรรมชาติกักเก็บไว้อุปโภคบริโภค พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำการเกษตร คือการทำนา ลักษณะดินเป็นดินเหนียวปนดินทราย ลักษณะป่าไม้เป็นป่าเสื่อมโทรมมีต้นไม้ใหญ่เล็กน้อย ส่วนใหญ่เป็นต้นไม้ที่ชาวบ้านปลูกขึ้นมาจากตามถนนหรือหนาบ้านของตนเอง

จำนวนประชากร

ประชากรในหมู่บ้าน ชาย 298 คน หญิง 334 คน รวมทั้งหมด 632 คน

ในชุมชนมีจำนวนครัวเรือน 121 ครัวเรือน มีบ้าน 116 หลังคาเรือน แบ่งออกเป็น 7 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มขุนโพธิ์คามคณินทร์
2. กลุ่มสามัคคีธรรม
3. กลุ่มร่วมใจพัฒนา
4. กลุ่มสุขสันต์
5. กลุ่มโมกทอง
6. กลุ่มร่มเย็น
7. กลุ่มมงคลนิมิตร

ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้านบูรณพานิษฐ์

1. นายสังัด เสี่ยมโพธิ์	ผู้ใหญ่บ้าน
2. นางพิกุล ของโพธิ์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
3. นายประจวบ บาตรโพธิ์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
4. นายสวงศ์ ชะ โลกกลาง	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์
5. นายชูใจ ช่างโพธิ์	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์
6. นางสุมาลี เพ็ชรพะเนา	ประธาน อสม.ม.3

คณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชนด้านต่างๆ

1. นายสังัด เสี่ยมโพธิ์	ประธานกรรมการและประธานฝ่ายป้องกันและส่งเสริมอาชีพ
2. นายสวงศ์ ชะ โลกกลาง	รองประธานฝ่ายการคลัง
3. นายประจวบ บาตรโพธิ์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายป้องกันและปราบปราม
4. นางพิกุล ของโพธิ์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง
5. นางสุมาลี เพ็ชรพะเนา	ฝ่ายสาธารณสุข
6. นายเลี่ยม ของโพธิ์	ฝ่ายศึกษาและวัฒนธรรม
7. นายรอด อินจอหอ	ฝ่ายกิจการสวัสดิการสังคม
8. นายชูใจ ช่างโพธิ์	ฝ่ายกิจการเยาวชน
9. นายสมพงษ์ รัตนสิงห์	ฝ่ายกิจการสตรี

บ้านบูรณพานิษฐ์ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นระบบเครือญาติมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ระหว่างคนในหมู่บ้านซึ่งจะยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีตั้งแต่โบราณมีวัดบ้านล่องคองเป็นศูนย์รวมจิตใจมีความร่วมมือร่วมใจกันทำงานเพื่อสาธารณะประโยชน์มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีการประกอบอาชีพแบบยังชีพคือ การทำนาเป็นอาชีพหลัก ภาษาที่ใช้มีหลายภาษาเช่น ภาษากลาง ภาษาโคราช ภาษาอีสาน ในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะมีเด็กและผู้สูงอายุอยู่ดูแลบ้าน สำหรับคนวัยกลางคนหรือวัยหนุ่มสาวที่อยู่ในวัยทำงานจะเดินทางไปทำงานอยู่ในตัวเมืองและต่างจังหวัดบ้าง ในเขตอุตสาหกรรมบ้าง ซึ่งมีลักษณะเข้าไปเย็นกลับซึ่งเป็นการหารายได้มาจุนเจือครอบครัวเพื่อการยังชีพ

ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ / แหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์

บ้านบูรณพานิษฐ์ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่สาธารณะประมาณ ๑ ไร่ (พื้นที่ราชพัสดุ) มีฉางข้าวประจำตำบลตั้งอยู่ 1 แห่งขนาด 50 ตัน

วัดทองคอง มีพื้นที่ ๒๗ ไร่ ๒ งาน ๒๖ ตารางวา ตั้งอยู่เลขที่ ๕๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา อยู่ทางด้านทิศตะวันออก ของหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ในพื้นที่หมู่บ้านบูรณพาณิชย์ มีวัดบ้านทองคอง อยู่ 1 แห่ง มีพระครูจันทสราภุมุข เป็นเจ้าอาวาส มีพระภิกษุจำพรรษาทั้งหมด 14 รูป มีแหล่งน้ำอยู่ในวัดทองคอง อยู่ ๔ สระใช้เป็นแหล่งน้ำประปาใช้ในหมู่บ้าน

สระน้ำสาธารณะประโยชน์อีก ๓ สระคือ

สระขวัญ อยู่ทิศตะวันออกมีเนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่ (ใช้น้ำได้)

สระพระอยู่กรรม อยู่ทิศตะวันตกมีเนื้อที่ประมาณ ๓๐๐ ตารางวา (ใช้น้ำได้)

สระศาล อยู่ทิศใต้มีเนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่ (ใช้น้ำไม่ได้)

ระบบสาธารณูปโภค/สุขภาพอนามัย

ระบบสาธารณูปโภคที่มีใช้ในหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ เป็นน้ำประปาหมู่บ้าน ตั้งอยู่ที่วัดทองคอง โดยที่ชาวบ้านร่วมกัน บริจาคเงินเพื่อการจัดตั้งหอประปาประจำหมู่บ้าน ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ มีใช้จนถึงทุกวันนี้ แต่ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีโอ่งหรือภาชนะใส่น้ำอยู่ทุกครัวเรือน

ระบบสาธารณูปโภค

มีไฟฟ้าใช้ 116 ครัวเรือน

มีประปาใช้ 116 ครัวเรือน

ภาชนะเก็บน้ำฝน 116 ครัวเรือน

หอกระจายข่าว 1 แห่ง

ตู้โทรศัพท์สาธารณะ 0 ตู้

สภาพโดยทั่วไปทางด้านสาธารณสุข เมื่อชาวบ้านได้รับความรู้มากขึ้นจึงเป็นผลสืบเนื่องต่อมาถึงทางด้านสาธารณสุขคือ การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ การรับประทานอาหารที่ถูกต้อง สะอาด ถูกหลักอนามัย การใช้สิทธิในการรักษาพยาบาล (สิทธิในการใช้บัตรต่างๆ)

ตำบลบ้านโพธิ์ มีสถานีอนามัย ๑ แห่ง ตั้งอยู่ที่บ้านมะค่า หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา การใช้สิทธิการรักษาพยาบาลมีจำนวนผู้ขอใช้บริการมีมากขึ้นทุกวัน อีกทั้งในแต่ละหมู่บ้านยังมีกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข อสม.ประจำหมู่บ้านทุกหมู่บ้านทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน ในตำบลบ้านโพธิ์ ซึ่งมี อสม.จะช่วยดูแลการเจ็บไข้ได้ป่วยของชาวบ้าน ได้อย่างรวดเร็วก่อนส่งผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาลในตัวเมือง

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศจะคล้ายๆกันกับ หลายๆตำบลที่อยู่ข้างเคียงซึ่งมี 3 ฤดูคือ

- ฤดูร้อน ระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน
- ฤดูฝน ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคม
- ฤดูหนาว ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์

1.1.3 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน (C₃)

ระบบเศรษฐกิจในการประกอบอาชีพของประชากรในหมู่บ้านบูรณพานิษฐ์ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพหลักคืออาชีพทำนา ซึ่งส่วนใหญ่จะต้องอาศัยลักษณะของสภาพสิ่งแวดล้อมทางภูมิอากาศ ปัญหาที่สำคัญคือ ใช้ปริมาณน้ำฝนเป็นหลักในการทำนา แต่ปัจจุบันนี้ความเจริญเติบโตทางโรงงานอุตสาหกรรม จึงเกิดเป็นอาชีพรองลงมาอีกอย่างหนึ่ง จึงทำให้ระบบเศรษฐกิจในหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงไปบ้าง เมื่อมีอาชีพรับจ้างเข้ามาก็มีการขายแรงงานมากขึ้น ผู้ที่อยู่ในวัยที่ต้องไปขายแรงงานก็ต้องไปทำงานนอกหมู่บ้าน ส่วนผู้เฒ่าผู้แก่หรือผู้สูงอายุต้องเป็นผู้ที่อยู่ดูแลบ้านและดูแลลูกหลานที่บ้าน

ลักษณะทางสังคมของชาวหมู่บ้านบูรณพานิษฐ์ ประชาชนในอดีตมีความเป็นอยู่แบบพึ่งพาตนเองและพึ่งพาอาศัยเพื่อนบ้าน มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายมีความสัมพันธ์กันแบบระบบเครือญาติ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งจะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความรักใคร่แบบพี่แบบน้องเมื่อมีงานจะจ้างหรือมีการลงแขกบ้างเนื่องจากหมู่บ้านบูรณพานิษฐ์เป็นหมู่บ้านที่ใกล้ชิดความเจริญของตัวเมืองนครราชสีมา ลักษณะที่ปฏิบัติต่อกันยังใช้ระบบเครือญาติอยู่

ชาวบ้านจะยึดถือขนบธรรมเนียมแบบดั้งเดิม เมื่อจะทำอะไรจะต้องปรึกษาหารือผู้สูงอายุและผู้เฒ่าผู้แก่เมื่อมีงานบุญมักจะอาศัยไว้วันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เทศกาลสำคัญก็จะไปทำบุญกันที่วัด วัดบ้านคลองตองเป็นจุดศูนย์กลางเป็นการช่วยเหลือกันคนละไม้ละมือ โดยเฉพาะวันสำคัญทางศาสนาจะแต่งตัวสวยงามไปร่วมงานบุญที่วัด

ปัจจุบันถึงความเจริญจะมีมาก ก็ตามแต่ชาวบ้านยังพึ่งพาอาศัยกันอยู่เหมือนเดิม แม้จะลดน้อยลงไปบ้างเพราะสภาพเศรษฐกิจจะต้องพึ่งตัวเองคนในชุมชนมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันมากขึ้น เพราะจะมีตลาดนัดเพื่อซื้อขายสินค้าตอนเช้าทุกวันอาทิตย์ ชาวบ้านจะนำสินค้าไปซื้อขายแลกเปลี่ยนกันที่ตลาดนัด

1.1.4 วัฒนธรรมและประเพณีของหมู่บ้าน (C)

วัดลองดอง เป็นสถานที่อีกแห่งหนึ่งที่ชาวบ้านบูรณพินิชย์และบ้านลองดอง ใช้เป็นสถานที่ทำบุญหรือเป็นสถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวบ้านทั้งสองหมู่บ้าน ชาวบ้านจะมาทำบุญร่วมกันทุกๆ วันสำคัญทางศาสนา ดังนี้

เดือนมกราคม	ทำบุญวันปีใหม่
เดือนกุมภาพันธ์	ทำบุญวันมาฆบูชา
เดือนมีนาคม	ทำบุญฉกบาตรครูชไทย
เดือนเมษายน	ทำบุญวันตรุษสงกรานต์ สรงน้ำพระ รดน้ำผู้ใหญ่
เดือนพฤษภาคม	ทำบุญวันวิสาขบูชา
เดือนกรกฎาคม	ทำบุญวันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา
เดือนสิงหาคม	ทำบุญเนื่องในวันแม่แห่งชาติ
เดือนกันยายน	ทำบุญวันสารทไทย
เดือนตุลาคม	ทำบุญฉกบาตรเทโว และวันออกพรรษา
เดือนพฤศจิกายน	ทำบุญและประเพณีวันลอยกระทง
เดือนธันวาคม	ทำบุญวันพ่อแห่งชาติและวันสิ้นปี
โรงเรียนและการศึกษา	

ประชากรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านนับถือศาสนาพุทธ เมื่อสมัยก่อนชาวบ้านมักจะส่งลูกหลานไปศึกษาที่วัด แต่ปัจจุบันนี้มีโรงเรียนประจำหมู่บ้าน ๑ แห่งคือ โรงเรียนบ้านลองดอง ตั้งอยู่ทางฝั่งบ้านลองดอง หมู่ที่ ๕ แต่ก็ไม่ได้ไกลจากบ้านบูรณพินิชย์ หมู่ที่ ๓ มากเท่าไรนัก โรงเรียนบ้านลองดอง เปิดสอนนักเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แต่ถ้าครอบครัวไหนที่มีฐานะดีหน่อยก็จะส่งลูกไปเรียนในตัวเมือง

การศึกษาของชาวบ้านบูรณพินิชย์นั้น ปัจจุบันพ่อแม่ได้ให้ความสำคัญต่อศึกษามากขึ้น ฉะนั้นเด็กรุ่นใหม่จึงได้รับการศึกษาทุกคน ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์ที่ทางรัฐบาลให้การสนับสนุน การศึกษาส่งเสริมการเรียนการสอนมากขึ้น เด็กรุ่นใหม่จึงมีการพัฒนาการทางความรู้ ความคิด รู้จักใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีใหม่ๆ การปรับการเรียนการสอนให้รู้จักใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านหรือทรัพยากรที่มีอยู่ในหมู่บ้านมาใช้ให้เกิดประโยชน์และมาศึกษาได้อีกทางหนึ่ง

1.1.5 การรวมกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น (C₅)

ตารางที่ 2 การรวมกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้านบูรณพาศิต มีดังนี้

ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม	ตั้งเมื่อ พ.ศ.	จำนวนสมาชิก	เงินทุนสะสม
1. กลุ่มตีเหล็ก	นายเพชร บาดรโพธิ์	พ.ศ. 2534	33 คน	100,000 บาท
2. กลุ่มออมทรัพย์	นายชูใจ อ่างโพธิ์	พ.ศ. 2541	61 คน	20,000 บาท
3. กลุ่มกองทุนยาฯ	นางสุมาลี เพ็ชรพะเนา	พ.ศ. 2535	9 คน	3,500 บาท
4. กลุ่มกองทุนสงเคราะห์	นายสงัด เสี่ยงโพธิ์	พ.ศ. 2533	ทุกคนในหมู่บ้าน	12,000 บาท
5. กลุ่มเกษตรกรผู้ทำนาฯ	นายทินกร นาคคิดถ	พ.ศ. 2544	62 คน	85,000 บาท

1.1.6 ความเข้มแข็งของชุมชน (C₆) สมาชิกในหมู่บ้านบูรณพาศิต มีความสามัคคีกันมาก จะเห็นได้ว่าชาวบ้านมีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดงานประจำปีที่บ้านหนองตอง และงานทำบุญในวันต่างๆตามประเพณีทางศาสนา การเข้าร่วมประชุม การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ด้านความซื่อสัตย์ ชาวบ้านในหมู่บ้านความซื่อสัตย์เห็นได้จากการที่กู้ยืมเงินกองทุนแล้วมีการชำระคืนตามกำหนดเวลา และการยืมเงินกันเอง การยกย่องคนทำความดี ชาวบ้านในหมู่บ้านยกย่องคนทำความดีกันมากสังเกตจากเมื่อสมาชิกในหมู่บ้านคนไหนทำความดีชาวบ้านจะพูดถึงตลอด เช่น คนนั้นดีทำประโยชน์ให้กับหมู่บ้าน และคอยช่วยเหลือสังคมตลอด สมาชิกในหมู่บ้านมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากโดยบ้านไหนมีงานบุญ หรือ งานประเพณีต่างๆ ชาวบ้านจะมาช่วยกันเป็นจำนวนมาก หมู่บ้านบูรณพาศิต มีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกันแม้ว่าบางครั้งอาจจะจะมีสมาชิกไปทำงานต่างถิ่นที่ก็ยังมีการติดต่อกับครอบครัวอยู่อย่างสม่ำเสมอ ทำให้มีความเข้มแข็ง ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม

สมาชิกในชุมชนมีการรวมตัวกันตั้งกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มตีเหล็ก กลุ่มทำขนมไทย ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ในการช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ สมาชิกในชุมชนมีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันบ้าง เป็นการปันน้ำใจให้กันและไม่ได้ช่วยเหลือตลอดเวลา ถึงแม้หน่วยงานราชการจะให้ความช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม จากประเด็นเรื่องผู้นำในชุมชนมีคุณธรรมและยุติธรรมนั้น จากการเก็บข้อมูลความเข้มแข็งของชุมชนสมาชิกในชุมชนมีความเห็นว่าผู้นำชุมชนมีคุณธรรมและมีความยุติธรรม จากแนวความคิดของสมาชิกนี้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเมื่อสมาชิกมีความเชื่อถือและเกิดศรัทธาในตัวผู้นำ สมาชิกส่วนใหญ่จะเชื่อฟังปฏิบัติตาม และเสียสละเพื่อส่วนรวม จะสามารถทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งได้มากขึ้นอย่างแน่นอน ชุมชนสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผน

งานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน จากประเด็นนี้สมาชิกในชุมชนมีความเห็นว่าชุมชนมีการร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิก คูได้จากการที่สมาชิกร่วมแรงร่วมใจกันก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านโดยมาทำเวทีประชาคมเป็นจำนวน 94 ครอบครัว จากทั้งหมด 116 ครอบครัว เนื่องจากสมาชิกมีความคิดที่ว่ากองทุนหมู่บ้านจะเป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้านและจะช่วยแก้ปัญหาในด้านการขาดเงินทุนในการประกอบกิจการต่าง ๆ ของหมู่บ้านได้

1.1.7 รายได้ของครอบครัว (C₇) จากการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ทำให้ทราบได้ว่ารายได้ของแต่ละครอบครัวจะมาจาก อาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพปลูกผักต่างๆ อาชีพทำนา อาชีพเสริมตามความถนัดของตัวเอง อาชีพต่างๆ จึงทำให้ผู้วิจัยทราบรายได้เฉลี่ยของชาวบ้านบูรณพาณิชย์ = 25,000 บาท/คน/ปี

1.1.8 หนี้สินของแต่ละครอบครัว (C₈) ได้ข้อมูลจาก (แบบรายงานการประกอบการวิสาหกิจ) 2543. การสอบถามและการสัมภาษณ์ มีดังนี้ หนี้ ธ.ก.ส. , หนี้ธนาคาร , หนี้นายทุน , หนี้ญาติ , หนี้นอกระบบ , อื่นๆที่ไม่สามารถบอกได้

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม (หน่วยระบบ A)

ผลการประเมินโครงการหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ หมู่ที่ 3 ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา โดยภาพรวม (หน่วยระบบ A) การประเมินโครงการ จะพิจารณาเชิงระบบ โดยแบ่งเป็นการประเมินปัจจัยนำเข้า (I) กระบวนการ และผลผลิต ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า (I) ของกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์

2.2.1 นโยบายของรัฐบาล (I₁) เป็นนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยเป็นพื้นฐาน และให้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม ของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ทั้งยังเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

ระเบียบแนวทางปฏิบัติจากส่วนกลาง ได้แก่ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ และ ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหาร กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (๒๕๔๔)

คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระดับชาติ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ(กทบ.) มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ คณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และตัวแทนประชาชนเป็นองค์ประกอบ มีหน้าที่ในการปฏิรูประบบราชการบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการชุมชนเมือง

ระดับจังหวัด มีคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบผลการประเมินความพร้อมของกองทุน ซึ่งผ่านการประเมินของคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ และสนับสนุนการเตรียมความพร้อมติดตาม ตรวจสอบ สนับสนุนด้านวิชาการ และการจัดการแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการชุมชนเมือง พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วยตัวแทนของกลุ่ม องค์กรประชาชน และประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน ซึ่งได้มาโดยการจัดประชาคมหมู่บ้านเพื่อให้มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนฯ โดยชาวบ้านเลือกกันเองในหมู่บ้านหรือชุมชนในจำนวน 9 - 15 คน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คือคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมืองต่างๆ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด โดยมีการคัดเลือกโดยสมาชิกหมู่บ้านมีจำนวน 3 ใน 4 ของผู้ที่เข้าร่วมประชาคมหมู่บ้าน และต้องมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐบาล เช่น ปลัด อบต. ประธานสภา อบต. ผู้นำชุมชน กำนัน ครู เป็นกรรมการกลางในการประชาคมหมู่บ้านในครั้งนั้นด้วย

2.2.2 เงิน 1 ล้านบาท (1,) กองทุนหมู่บ้านบูรณพาศิษฐ์ เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาศิษฐ์ทั้ง 9 คน(ตารางที่ 1 หน้า 15) จำนวนสมาชิกทั้งหมด 84 คน ปล่อยกจำนวน 59 คน จำนวนเงินที่ปล่อยกทั้งหมด 962,000 บาท ยอดเงินคงเหลือ 38,000 บาท สมาชิกกองทุนฯนำเงินไปประกอบอาชีพตามคำขอผู้ดังนี้

ด้านการเกษตร(ทำนา,เลี้ยงสัตว์) จำนวน 29 ราย

ด้านค้าขาย(อาหาร,ของชำ,อื่นๆ) จำนวน 15 ราย

ด้านบริการ(ช่าง,งานฝีมือต่างๆ) จำนวน 10 ราย

ด้านอื่นๆ(บริการ) จำนวน 5 ราย

รัฐบาล ได้จัดสรรให้กับกองทุนที่มีความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดระบบและบริหารการจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ทั้งยังเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

2.2.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน (I₃) การก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ เมื่อวันที่ 29 มิ.ย. 2544 เวลา 18.00 น ที่วัดบ้านล่องตอง ได้มีการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมดังต่อไปนี้ ปลัด อบต., ประธานสภา อบต., ประธานฝ่ายบริหาร อบต., เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ต.บ้านโพธิ์ , ผู้ใหญ่บ้าน,สมาชิก อบต., ครู กศน., และสมาชิกชาวบ้านบูรณาพาณิชย์จำนวน 94 คนเข้าร่วมประชุม ในที่ประชุมได้มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ (มีรายชื่อดังตารางที่ 1 หน้า 15)

2.2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน(I₄) คือเงินที่สมาชิกผู้กู้ได้นำไปหมุนเวียนในการพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วนหรือตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้แล้วต้องส่งชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนให้แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตามที่ได้ตกลงกันไว้

2.2.5 ผู้สมัครขอกู้ (I₅) คือสมาชิกที่มีความประสงค์จะขอกู้เงินให้เขียนแบบคำขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนฯเพื่อนำไปใช้จ่ายในการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายหรือกู้ยืมเพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตรบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน แล้วคณะกรรมการกองทุนฯ จะพิจารณาตามความเป็นจริงตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ว่าสมควรอนุมัติได้หรือไม่

2.2.6 ทุนสะสมของหมู่บ้าน (I₆) เป็นเงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า เงินฝากสัจจะ เงินรับฝาก เงินค้ำหั้น เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก และเงินอื่นๆ เช่น เงินบริจาค ฯลฯ

2.2.7 นักศึกษาบัณฑิต กทบ. (I₇) เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อเงินกองทุนหมู่บ้าน เพราะเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านตามพื้นที่ ที่บัณฑิตเลือกเอง และต้องให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ติดตาม รายงาน ศึกษา ส่งเสริม ประเมินผล โครงการกองทุนหมู่บ้าน ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

2.2 ผลการประเมินกระบวนการ (P) ของกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์

2.2.1 การให้เงินทุนกู้ยืม (P_1) เป็นการพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านให้กับผู้กู้ คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามระเบียบของกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน เป็นหลัก กรณีกองทุนหมู่บ้านมีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ มีดังนี้

ประเภทการกู้ยืมสมาชิกสามารถขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมดังนี้ การพัฒนาอาชีพ การสร้างงาน การสร้างหรือเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกประสงค์จะขอกู้เงิน จะต้องเขียนโครงการเพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน วงเงินกู้ยืมนั้นคณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติรายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท ในกรณีคณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าสองหมื่นบาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินห้าหมื่นบาทถ้วน การทำสัญญาเงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด การกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้คณะกรรมการกองทุนกำหนดไว้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกคือร้อยละ 0.50 ต่อเดือนหรือร้อยละ 6 บาทต่อปี ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้ให้ผู้กู้เสียค่าปรับในอัตราร้อยละ 1 บาทต่อเดือน หรือจะต้องถูกตัดสิทธิจากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านภายในเวลาหนึ่งปี การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ทำสัญญา

การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุนฯ เป็นแบบประเมินความพร้อมของกองทุนและชุมชนเมืองจัดทำขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆของกองทุนหมู่บ้านรวมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดตามความเป็นจริงของหมู่บ้านดังนั้นคณะกรรมการกองทุนจะต้องจัดเตรียมเอกสารและหาข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับความพร้อมของหมู่บ้านในเรื่องของระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการรับสมาชิก การรับเงิน การจ่ายเงิน การกู้ยืมเงิน ชำระคืนเงินกู้ การจัดทำบัญชี การตรวจสอบภายใน ด้านทุนสำหรับดำเนินการของกลุ่มอาชีพ องค์กรต่างๆ ด้านแนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนให้มีการหมุนเวียนให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

การรับสมัครสมาชิก คือยื่นคำร้องขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุน ได้ที่คณะกรรมการกองทุนฯ ผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิกต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปีก่อนการจัดตั้งกองทุน เป็นผู้มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของกองทุน มีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน เป็นผู้ทีคณะกรรมการของกองทุนได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็น

สมาชิก ต้องอดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ ต้องมีเงินฝากสัจจะและ ถือหุ้่นอย่างน้อย 1 หุ้่น แต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้่นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุนจึงสามารถ ยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้ โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งใน ลักษณะบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรชุมชน แล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก เมื่อคณะกรรมการ กองทุนพิจารณารับเข้าเป็นสมาชิกจะต้องชำระเงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า คณะกรรมการกองทุนคิด ค่าธรรมเนียมแรกเข้ากับสมาชิกทั้งที่เป็นรายบุคคล กลุ่มและหรือองค์กรชุมชนเป็นรายละ 50 บาท โดยสมาชิกจะต้องชำระเมื่อได้รับการพิจารณาเข้าเป็นสมาชิก และจะต้องชำระภายใน 15 วัน นับ จากวันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการกองทุนฯ เงินฝากสัจจะสมาชิกทุกคนต้องส่งเงินฝากสัจจะทุก เดือนๆ ละเท่าๆ กัน และสามารถเพิ่มจำนวนเงินฝากสัจจะ ได้ปีละ 1 ครั้ง พร้อมกันนี้สมาชิกสามารถ ถอนและปิดบัญชีได้ก็ต่อเมื่อพ้นสภาพการเป็นสมาชิก สมาชิกจะต้องฝากหุ้่นๆ ละ 10 บาท สมาชิก แรกเข้าตาม จะต้องถือหุ้่นอย่างน้อย 10 หุ้่น แต่ต้องไม่เกิน 50 หุ้่น โดยสามารถชำระค่าหุ้่นและเพิ่ม หุ้่นได้ปีละหนึ่งครั้งในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีของกองทุน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 0.50 บาท ต่อ เดือนอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสัจจะ ร้อยละ 12 บาท ต่อ ปี ค่าปรับในกรณีผู้ผิดสัญญาเงินกู้ ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 1 บาทต่อเดือน

2.2.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ (P₂) กองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ มีวัตถุประสงค์เป็นแหล่งเงิน ทุนหมุนเวียนในการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายหรือกู้ยืมเพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตร และบรรเทาเหตุฉุกเฉิน ความจำเป็นเร่งด่วน หรือการประกอบอาชีพที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น การตีมีด การทำขนมไทย ตัดผมชาย-หญิง รับเหมา รับจ้างทั่วไป อีกทั้งยังมีการแนะนำวิธีทำ ธุรกิจให้กับสมาชิกผู้กู้ที่จะนำเงินไปประกอบอาชีพใหม่ๆ เช่น การทำขนมไทย ทำน้ายาล้างจาน การทำแชมพูสระผม

2.2.3 การรับชำระหนี้ (P₃) เมื่อสมาชิกผู้กู้ครบกำหนดเวลาชำระเงินคืนสมาชิกต้องไปขอใบ ชำระเงินคืนจากคณะกรรมการกองทุน โดยคณะกรรมการจะออกใบชำระให้แก่สมาชิกผู้กู้ 1 ชุด ในใบชำระ 1 ชุดจะมี 3 แผ่น สมาชิกผู้กู้จะต้องนำใบชำระ ไปที่ธนาคารออมสิน สาขานนทบุรีนครภาพ แล้วเขียน ใบฝากเงินเข้าบัญชีของสมาชิกผู้กู้ตามจำนวนเงินที่ต้องชำระให้กับกองทุนฯ จากนั้น สมาชิกผู้กู้ต้องเขียนใบถอนเงินจากบัญชีของสมาชิกผู้กู้เองโอนเข้าบัญชีกองทุนตามจำนวนเงินที่ ต้องชำระให้กับกองทุนเมื่อโอนเสร็จแล้วทางธนาคารจะเก็บใบเสร็จไว้ 1 ใบ ให้สมาชิก 2 ใบ สมาชิกเก็บไว้เอง 1 ใบ และต้องนำใบเสร็จมาให้คณะกรรมการ 1 ใบเพื่อให้ไว้เป็นหลักฐานว่า สมาชิกได้ชำระเงินคืนเรียบร้อยแล้ว

การตรวจสอบการใช้เงิน กองทุนต้องจัดทำบัญชีเงินฝาก และบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และติดประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนให้สมาชิกทราบ โดยมี

ประเภทบัญชีที่จะต้องดำเนินการจัดทำดังนี้ บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ รายรับและรายจ่ายของกองทุน สินทรัพย์และหนี้สินของกองทุน คณะกรรมการกองทุนต้องตรวจสอบบัญชีของกองทุน และรายงานตรวจสอบบัญชีต่อคณะกรรมการสนับสนุน เพื่อทราบถึงความก้าวหน้าฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุนทุก 3 เดือนและทุกรอบปี พร้อมทั้งแสดงบัญชีกำไร ขาดทุน และ งบดุล ในบัญชีมาล่วงหน้าภายใน 120 วัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี

2.2.4 การทำบัญชี (P₄) คือการจัดทำบัญชีที่เกี่ยวกับระบบบัญชีกองทุนของหมู่บ้านบูรณพณิชย์ทุกอย่าง เพื่อสะดวกและง่ายต่อการตรวจสอบหรือการชี้แจงการเดินของระบบบัญชี เช่น รายรับ-รายจ่าย เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า เงินฝากตั้งจะ เงินรับฝาก เงินค้ำหุ้น เงินที่ให้กู้ เงินที่ผู้กู้ชำระคืน ดอกเบี้ย รายรับ รายจ่าย งบดุล อื่นๆ

2.2.5 การตลาด (P₅) การช่วยหาตลาด กองทุนหมู่บ้านบูรณพณิชย์ เมื่อมีการส่งเสริมสนับสนุนและแนะนำวิธีทำธุรกิจก็ต้องมีการจัดหาตลาดรองรับ โดยจะมีการจัดตลาดชุมชนขึ้น จัดทำศูนย์สาธิตประจำตำบลบ้านโพธิ์ มีการติดต่อกับส่วนราชการ องค์กรชุมชน บริษัท ห้างร้าน ผู้ค้าปลีก-ส่งต่างๆ เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ต่างๆของชาวบ้านไปจำหน่ายจะได้เป็นรู้จักกันมากขึ้น

การจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุนหมู่บ้านบูรณพณิชย์มีดังต่อไปนี้

1. เป็นเงินประกันความเสี่ยง ในอัตราร้อยละ 10
2. เป็นเงินปันผลค้ำหุ้น ในอัตราร้อยละ 5
3. เป็นเงินค่าดำเนินการ ในอัตราร้อยละ 5
4. เป็นเงินสนับสนุนกิจกรรมของหมู่บ้านบูรณพณิชย์ ในอัตราร้อยละ 5
5. เป็นทุนการศึกษาโรงเรียนบ้านลองตองในอัตราร้อยละ 10
6. เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุน ในอัตราร้อยละ 50
7. เป็นทุนเพื่อจัดการบำรุงพุทธศาสนา ในอัตราร้อยละ 5
8. เป็นทุนอื่นๆตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเห็นสมควร ในอัตราร้อยละ 10

2.2.6 บทบาทของนักศึกษา (P₆) บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน หลังจากที่ได้รับทราบบทบาทหน้าที่โดยเข้าใจแล้ว ก็เข้าไปปฏิบัติงานตามพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย และจะต้องเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ตามพื้นที่ โดยจะต้องให้คำแนะนำ รายงานผล ศึกษา และประเมินผล โครงการกองทุนหมู่บ้าน

2.3 ผลการประเมินผลผลิต (O) ของหมู่บ้านบูรณพาณิชย์

2.3.1 จำนวนผู้กู้ได้ (O₁) จำนวนสมาชิกได้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ตั้งแต่ได้รับการโอนเงินกองทุนหมู่บ้านเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ขอรับการเปิดบัญชีกองทุนฯ

-บัญชีกองทุนหมู่บ้านหมายเลขบัญชีเลขที่ 06-4301-20-189272-2

-บัญชีธนาคารเงินสะสมของกองทุนเลขที่ 06-4301-20-189272-2

รับพิจารณาเงินกู้ตามคำขอกู้ของสมาชิกที่ได้เขียนโครงการเพื่อประกอบคำขอกู้จำนวน 64 ราย จากสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 84 ราย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้พิจารณาผู้ที่ได้รับการกู้เงินกองทุน มีจำนวน 59 ราย เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 962,000 บาท

2.3.2 ยอดเงินให้กู้ (O₂) จำนวนยอดเงินที่ทางกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ได้จ่ายเงินให้กับมีสมาชิกที่ได้กู้เงินตั้งแต่ได้รับการโอนเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง วันที่ 12 พ.ย. 2544)เป็นต้นมารวมทั้งหมดเป็นเงิน 962,000 บาทเงินคงเหลือในบัญชีกองทุนหมู่บ้านจำนวน 38,000 บาท

2.3.3 กองทุนสะสม (O₃) เป็นกองทุนเงินที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้รับจัดสรรจากเงินค่าสมัครของสมาชิกทั้งหมดจำนวนเงิน 4,080 บาท ดอกผลหรือผลประโยชน์อื่น ที่เกิดขึ้นจากการให้สมาชิกไปทำกิจกรรมต่างๆ โดยเป็นทุนเพื่อสมทบกองทุน ในอัตราร้อยละ 10

2.3.4 ชื่อเสียงของชุมชน (O₄) เมื่อประชาชนในหมู่บ้านความสามัคคีและเข้มแข็งก็ทำให้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มจึงทำให้หมู่บ้านผลงานเกิดขึ้นได้กระจายออกไป ทำให้ประชาชนของหมู่บ้านอื่นๆ ได้รับรู้ถึงผลงานที่เกิดขึ้น เช่น กลุ่มคิมิด กลุ่มขนมไทย กลุ่มผลิตน้ำยาล้างจาน กลุ่มเกษตรกรผู้ทำนาฯ อื่นๆ

2.3.5 นักศึกษาผ่านงาน (O₅) ได้รับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านโดยภาพรวมเพื่อทำการรายงานผลการศึกษาชุมชนตาม โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ผลการประเมินผลผลิต (O) ของหน่วยระบบ A ของหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) ผลโดยตรง เมื่อสมาชิกกองทุนทราบว่ากองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ได้รับการโอนเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติแล้ว สมาชิกกองทุนมีความกระตือรือร้นและมีความต้องการที่จะขอกู้เงินกองทุน เพื่อไปประกอบกิจกรรมตามที่ตนเองถนัดและมีความ

สามารถหรือจะนำเงินที่ขอผู้มาใช้จ่ายตามความจำเป็นเร่งด่วน แต่ก็มีส่วนบางส่วนนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์

2) ผลกระทบโดยตรง เมื่อสมาชิกกองทุนดำเนินการตามขั้นตอนของการขอผู้เงินจะมีสมาชิกที่สามารถขอผู้เงินกองทุนหมู่บ้านได้ทั้งหมด 59 คนจึงทำให้สภาพการจ้างแรงงาน ระบบเศรษฐกิจในชุมชนมีการเดินหน้า มีการจ้างแรงงาน มีเงินทุนหมุนเวียน ทำให้เกิดสภาพคล่อง เกิดการทำงานและมีอาชีพใหม่ๆเกิดขึ้นในชุมชน จึงเป็นผลโดยตรง ที่เกิดจากการขอผู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

3) ผลกระทบโดยอ้อม มีผลโดยรวมที่ทำให้เห็นได้ว่าเมื่อมีเงินทุนหมุนเวียนจึงทำให้มีงานทำ มีอาชีพใหม่ ทำให้เกิดการเรียนรู้ การศึกษาดูงานทั้งในและนอกพื้นที่ มีการจัดส่งเจ้าหน้าที่จัดการเรียนการสอนการแนะนำอาชีพ เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ทำให้เกิดความสมัครสมาน ร่วมแรงร่วมใจ ความสามัคคีในชุมชน เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ ที่จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งในระดับประเทศต่อไปได้

3. ผลการประเมินการดำเนินงานของผู้ดูแลราย (หน่วยระบบ B)

การประเมินบริบทของผู้ดูแลรายจะพิจารณาปัจจัยนำเข้าของกระบวนการและผลผลิตของผู้เงินกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ ซึ่งมีจำนวน 59 คนจากสมาชิกทั้งหมด 84 คนแบ่งตามกลุ่มอาชีพทั้ง 4 กลุ่มได้แก่

1. อาชีพการเกษตร	จำนวน 29 ราย
2. อาชีพค้าขาย	จำนวน 15 ราย
3. อาชีพการบริการ	จำนวน 10 ราย
4. อาชีพอื่นๆกิจการของกลุ่ม	จำนวน 5 ราย

3.1 ผลการประเมินบริบทของผู้ดูแลราย

ผลการประเมินบริบทของผู้ดูแลรายของหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ จะพิจารณาจากตัวชี้วัดที่สำคัญได้แก่ ความรู้ความสามารถของผู้ ทรัพย์สินของผู้และเครือข่าย หนี้สินธนาคารของผู้ หนี้ยทุนนอกระบบของผู้ อาชีพหลักของผู้ รายได้ของครอบครัว ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน อื่นๆ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของผู้ ดังกล่าวโดยแยกตามกลุ่มอาชีพดังนี้

ตารางที่ 3.1.1 ตัวชี้วัดบริบทนำเข้าของผู้กู้แต่ละรายโดยแยกตาม กลุ่มอาชีพการเกษตร กองทุนหมู่บ้านบูรณ
พาณิชย์ ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2544 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ.2545

ที่	ชื่อ-สกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้สินธนาคาร	หนี้ภายนอก	อาชีพหลัก	รายได้/วัน	ประสบการณ์
1	นายจริญ ทองพันทา	ม.3	บ้าน/ที่ดิน/รถยนต์	รถส.	50,000	เลี้ยงสัตว์	200	8ปี
2	นางพิกุล ของโพธิ์	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	รถส.	30,000	เลี้ยงสัตว์	100	10ปี
3	นางสุมาลี เพ็ชรพะเนา	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	รถส.	50,000	ปลูกผัก	100	5ปี
4	นางอุดมสิน ศรีบงกช	ปวส.	N/A	รถ.ออมสิน	N/A	เลี้ยงสัตว์	-	5ปี
5	นางทิม ทองพันทา	ป.4	บ้าน/ที่ดิน	รถ.ออมสิน	N/A	ทำนา	-	20ปี
6	นางสมจิตร รัตนสิงห์	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	รถส.	-	เลี้ยงสัตว์	-	5ปี
7	นางบุ๋ม ชาญวิธา	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	รถส.	30,000	ปลูกผัก	-	10ปี
8	นางปู พูนมะระริง	ป.6	N/A	-	N/A	ปลูกผัก	150	10ปี
9	นางเสมอ ชะลอกกลาง	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	รถส.รถส.	40,000	เลี้ยงสัตว์	100	8ปี
10	นางสมอง เขยโพธิ์	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	รถส.	10,000	เลี้ยงสัตว์	150	9ปี
11	น.ส.ชลธิชา สงสันทียะ	ม.3	บ้าน/ที่ดิน	-	N/A	ปลูกผัก	150	5ปี
11	นายประเสริฐ คำมูลล้อม	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	-	N/A	ปลูกผัก	-	10ปี
12	นายสมบัติ ของโพธิ์	ม.3	รวมอเคอร์ไรซ์	รถส.	N/A	เลี้ยงสัตว์	150	5ปี
13	นายศุภกิจ พรหมบุรี	ม.3	N/A	-	N/A	ปลูกผัก	170	3ปี
14	นายชาญ เขียมโพธิ์	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	รถส.	N/A	ปลูกผัก	180	15ปี
15	นายประกอบ ประโรกิจ	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	-	5,000	ปลูกผัก	180	15ปี
16	จักร์	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	รถส.	N/A	เลี้ยงสัตว์	200	5ปี
17	นางเลติข ปั้นโพธิ์	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	รถส.	5,000	เลี้ยงสัตว์	-	18ปี
18	นางกัญญา นวนกลาง	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	-	10,000	ปลูกผัก	-	15ปี
19	นางจรัส เพ็ชรกลิ่น	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	รถส.	-	เลี้ยงสัตว์	200	20ปี
20	นายโสภณ ฉัตรเฉลิม	ม.3	N/A	-	20,000	เลี้ยงสัตว์	200	5ปี
21	นายสนธยา ช่างโพธิ์	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	-	20,000	ปลูกผัก	200	20ปี
22	นายประสิทธิ์ เงินโพธิ์	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	รถส.	-	ปลูกผัก	120	20ปี
23	นายมน คงโพธิ์	ปวช.	บ้าน/ที่ดิน	รถ.ออมสิน	-	เลี้ยงสัตว์	300	15ปี
24	นายสายันห์ ศรีบงกช	ป.4	บ้าน/ที่ดิน	รถส.	N/A	ปลูกผัก	120	20ปี
25	นางต๋ม ช่างโพธิ์	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	รถส.	30,000	ทำนา	120	15ปี
26	นางอรัญย์ กลอนโพธิ์	ม.6	N/A	-	10,000	ปลูกผัก	200	10ปี
27	นายอนุพงษ์ เพ็ชรพะเนา	ป.4	บ้าน/ที่ดิน	รถส.	-	ปลูกผัก	200	20ปี
28	นางละม้าย สารโลกสูง	ป.6	N/A	-	N/A	ทำนา	100	10ปี
29	นางคณิง ศิริทรัพย์	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	รถส.	-	เลี้ยงสัตว์	-	20ปี
	นางประกอบ ทองพันทา							

ที่มา: ตัวเลขและทรัพย์สินได้จากข้อมูลจากแบบศึกษาเจาะลึกรายการมี ร.11, จากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแต่ละคน แต่การประเมิน

ที่เป็นตัวเงินที่ผู้วิจัยเป็นตามราคาของตลาดระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2544 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ.2545

N/A = ไม่ทราบข้อมูล

ตารางที่ 3.1.2 ตัวชี้วัดบริบทหน้าเข้าของผู้ดูแลราย โดยแยกตาม กลุ่มอาชีพค้าขาย กองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์
ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2544 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ.2545

ที่	ชื่อ-สกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้สินธนาคาร	หนี้สามัญฯ	อาชีพหลัก	รายได้/วัน	ประสบการณ์
1	นายจารึก เกลาโพธิ์	ม.6	N/A	-	30,000	ค้าขาย	200	5ปี
2	นางคิ้ว ของโพธิ์	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	ธ.ออมสิน	20,000	ค้าขาย	200	8ปี
3	นางนริศรา บั้งจันอัด	ม.3	บ้าน/ที่ดิน	-	-	ค้าขาย	500	15ปี
4	น.ส.เฉลียว พูนมะเร็ง	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	-	20,000	ค้าขาย	300	25ปี
5	นางประสงค์ นาคคิลก	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	ธ.กส.	80,000	ค้าขาย	200	10ปี
6	นายอานวย ขุดโพธิ์	ม.6	บ้าน/ที่ดิน	-	20,000	ค้าขาย	200	10ปี
7	นางสิน ศรีวิธา	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	-	-	ค้าขาย	200	8ปี
8	นางวิราวรรณ ปานสูงเนิน	ม.3	N/A	ธ.ออมสิน	20,000	ค้าขาย	150	9ปี
9	นางรัมภา หาดทราย	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	ธ.กส.	5,000	ค้าขาย	300	15ปี
10	นางอุไร ทีแสง	ม.6	บ้าน/ที่ดิน	ธ.ออมสิน	20,000	ค้าขาย	200	10ปี
11	นางวันทนา ขวนโพธิ์	ม.3	บ้าน/ที่ดิน	-	-	ค้าขาย	N/A	13ปี
12	นายทองดี เพ็ชรทะเนมา	ม.3	บ้าน/ที่ดิน	ธ.กส.	-	ค้าขาย	200	24ปี
13	นายสุชาติ นาคคิลก	ม.3	บ้าน/ที่ดิน	ธ.กส.	60,000	ค้าขาย	300	25ปี
14	นางวันทนา ลายไผ่	ม.6	บ้าน/ที่ดิน	-	20,000	ค้าขาย	N/A	9ปี
15	นายพาน อ่อนขาว	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	ธ.กส.	-	ค้าขาย	N/A	15ปี

ที่มา: ตัวเลขและทรัพย์สินได้มาจากข้อมูลจากแบบศึกษาเจาะลึกกรวยกรณี บร.11, จากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแต่ละคน แต่การประเมิน

ที่เป็นตัวเงินที่ผู้วิจัยเป็นตามราคาของตลาดระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2544 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ.2545

N/A = ไม่ทราบข้อมูล

ตารางที่ 3.1.3 ตัวชี้วัดบริบทหน้าเข้าของผู้ดูแลราย โดยแยกตาม กลุ่มอาชีพบริการ กองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์

ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2544 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ.2545

ที่	ชื่อ-สกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้สินธนาคาร	หนี้สามัญฯ	อาชีพหลัก	รายได้/วัน	ประสบการณ์
1	นายวิเชียร ปานสูงเนิน	ป.วช.	N/A	ธ.ออมสิน	50,000	รับเหมา	300	10ปี
2	นางสอิ่ง ประกอบกิจ	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	ธ.กส.	-	รับเหมา	250	9ปี
3	นายสมส่วน เจริญพร	ม.3	N/A	-	20,000	รับจ้าง	170	8ปี
4	นายสวัสดิ์ พิมพ์ทองหลวง	ป.6	N/A	-	25,000	ทำมิด	120	15ปี
5	นายแปลก ถางโพธิ์	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	ธ.กส.	80,000	ทำมิด	200	15ปี
6	นายจอน ทรงจอหอ	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	ธ.กส.	70,000	ทำมิด	200	20ปี
7	นางจรัส ขำโพธิ์	ม.6	บ้าน/ที่ดิน	-	30,000	ทำมิด	200	10ปี
8	นางไวย อ่างโพธิ์	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	-	10,000	ตัดเสื้อผ้า	250	15ปี
9	นางละมุล ถางโพธิ์	ป.6	บ้าน/ที่ดิน	-	10,000	ทำมิด	150	15ปี
10	นางประยูร ทองสวัสดิ์	ป.6	N/A	ธ.กส.	25,000	ตัดเสื้อผ้า	150	7ปี

ที่มา: ตัวเลขและทรัพย์สินได้มาจากข้อมูลจากแบบศึกษาเจาะลึกกรวยกรณี บร.11, จากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแต่ละคน แต่การประเมิน

ที่เป็นตัวเงินที่ผู้วิจัยเป็นตามราคาของตลาดระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2544 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ.2545

N/A = ไม่ทราบข้อมูล

ตารางที่ 3.1.4 ตัวชี้วัดบริบทนำเข้าของผู้กู้แต่ละรายโดยแยกตาม กลุ่มอาชีพกิจการอื่นๆ กองทุนหมู่บ้านบูรณ
พาณิชย์ ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2544 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ.2545

ชื่อ-สกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้สินธนาคาร	หมื่นบาท	อาชีพหลัก	รายได้/วัน	ประสบการณ์
นายสงัด เสงี่ยมโพธิ์	ม.3	บ้าน/ที่ดิน	ธกส.	200,000	รถสองแถว	300	2ปี
นางศิริวรรณ แก้วมี	ป.ตรี	บ้าน/ที่ดิน	สหกรณ์	50,000	รถสองแถว	300	2ปี
นายประเสริฐ แก้วมี	ม.6	บ้าน/ที่ดิน	ธ.ทหารไทย	70,000	รถสองแถว	300	2ปี
นางกันทิมา เสงี่ยมโพธิ์	ม.3	N/A	-	N/A	รถสองแถว	300	2ปี
นางปรานอม เสงี่ยมโพธิ์	ป.6	N/A	ธกส.	N/A	รถสองแถว	300	2ปี

ที่มา: ตัวเลขและทรัพย์สินได้มาจากข้อมูลจากแบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี บร.11.จากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแต่ละคน แต่ละประเมิน
ที่เป็นตัวเงินที่ผู้วิจัยเป็นตามราคาของตลาดระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2544 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ.2545
N/A = ไม่ทราบข้อมูล

โดยภาพรวมแล้วบริบทของผู้กู้แต่ละรายแสดงให้เห็นความพร้อมในการขอกู้เงินเพื่อดำเนิน
ธุรกิจ คือ ความรู้ความสามารถของสมาชิกส่วนใหญ่ของชาวบ้านบูรณพาณิชย์ จบการศึกษาภาค
บังคับ ทรัพย์สินส่วนใหญ่ที่มีอยู่ถือว่าอยู่ในระดับปานกลางพอมีอยู่กิน มีบ้านเป็นของตนเองมีที่
ทำมาหากินเป็นของตนเอง ด้านหนี้สินส่วนมากจะเป็นหนี้ ธกส. นายทุนนอกระบบ ธนาคารต่างๆ
รองลงมาเป็นหนี้กองทุนหมู่บ้าน อาชีพหลักของชาวบ้านคือการเกษตร รองลงมาเป็นการค้าขาย
และกลุ่มอาชีพต่างๆ เงินที่สมาชิกกู้ไปส่วนใหญ่จะนำไปทำนาและค้าขาย รายได้เฉลี่ยของคนใน
หมู่บ้านอยู่ระหว่าง 25,000 บาท/ปี ส่วนประสบการณ์ในการประกอบอาชีพของชาวบ้านส่วนใหญ่
จะได้มาจากการเรียนรู้ในการทำงานที่ได้มีการสืบทอดกันมา ตั้งแต่สมัยปู่ย่าตายาย

3.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า (I) ของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B)

ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า (I) ของผู้กู้แต่ละราย ในการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละรายจะพิจารณาจากตัวชี้วัดเป็นสำคัญ 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ เงินกู้ที่ได้มา เงินอื่นๆ สถานที่และวัตถุดิบ เทคนิควิธีการทำงาน กำลังงาน ในกรณีของตัวชี้วัดผู้กู้แต่ละราย กองทุนหมู่บ้านบูรณพามิษฐ์ ดังตัวชี้วัดดังกล่าวจะนำเสนอในตารางที่ 3.2.1

ตารางที่ 3.2.1 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า ของผู้กู้แต่ละรายกองทุนหมู่บ้านบูรณพามิษฐ์ ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ.2545 โดยแยกตาม กลุ่มอาชีพ ดังนี้

กลุ่มอาชีพ	เงินกู้ที่ได้มาเฉลี่ย/ กลุ่ม	เงินอื่นๆ	สถานที่+วัตถุดิบ	เทคนิควิธีการ	กำลังทำงาน
กลุ่มอาชีพการเกษตร มีสมาชิก 29 คน (เลี้ยงสัตว์ ทำนา ปลูก ผัก อื่นๆ)	16,035 บาท	ชาวบ้านส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้จะมีความเป็น ของตัวเองแล้ว แต่ถ้า ต้องการที่จะใช้เงิน เพิ่มก็จะ ยืมจากญาติ พี่น้องก่อนถ้าไม่ได้ก็ ต้องยืมจากแหล่งเงิน กู้ นอกกระบบหรือขอกู้ จากสถาบันการเงิน ต่างๆ	สถานที่ในการประกอบ ธุรกิจคือที่บ้านของตัว เองสถานที่มีแหล่งน้ำ ไหลผ่านและวัตถุดิบที่ ใช้จะซื้อที่แหล่งผลิต หรือมีการขอแลกเปลี่ยน ซึ่งกันและกัน และมีการตั้งซื้อโดย ตรงจากโรงงานจากใน กรุงเทพฯหรือตาม สถานที่ต่างๆ	ได้เรียนรู้จากการสืบ ทอดกันมาตั้งแต่รุ่น ปู่ย่าตายาย จนทำให้ เกิดประสบการณ์และ จะนำวิชาการออกมา ชี้แนะให้ความรู้ทาง ด้านวิชาการต่างๆ	กำลังแรงงานที่ส่วน ใหญ่จะเป็นการจ้าง แรงงานในหมู่บ้าน ก่อนจะจ้างผู้ที่อยู่นอก พื้นที่หรือนอกตำบล สมาชิกในครัวเรือน บางครั้งก็จ้างลูกจ้าง เพียงคนหรือสองคน จนการดำเนินกิจการ เสร็จสิ้น
กลุ่มอาชีพค้าขาย มีสมาชิก 15 คน (ขายของชำ อาหาร คานสั่ง ร้านก๋วยเตี๋ยว ร้านทำขนม อื่นๆ)	17,000 บาท	สมาชิกกลุ่มค้าขาย ส่วนใหญ่แล้วจะมีเงิน เป็นของตนเองและ ยืมญาติพี่น้องบ้าง หรือกู้ยืมจากธกส. และยืมจากแหล่งเงิน กู้ นอกกระบบบ้างเพื่อ ใช้เป็นเงินหมุนเวียน ในการซื้อขายสินค้า ในร้าน	สถานที่ในการ ประกอบอาชีพก็จะ เป็นที่บ้านและสถานที่ ของเจ้าของเอง ส่วน สินค้าและวัตถุดิบ ต่างๆได้จากการซื้อ หาตามบริษัท ห้าง ร้านตลาดสด หรือซื้อ ขายกันเองในพื้นที่หมู่ บ้าน เป็นต้น	เทคนิควิธีในการค้า ขายส่วนใหญ่จะมา จากประสบการณ์ ต่างๆที่ผ่านมาและได้ เรียนรู้เพิ่มเติมจากที่ ทำงานแล้วออกมาทำ เป็นธุรกิจของตนเอง มีบางส่วนที่ได้รับการ สืบทอดจากพ่อแม่ หรือญาติพี่น้องเอง	กำลังแรงงานส่วน ใหญ่แล้วจะใช้แรง งานตัวเองและแรง งานสมาชิกภายใน ครอบครัวเป็นหลัก และมีเพียงไม่กี่รายที่ จ้างลูกจ้างมาช่วยขาย เพื่อให้เกิดความรวดเร็วทันใจลูกค้า
กลุ่มอาชีพการบริการ มีสมาชิก 10 คน (การทำมีด รับจ้าง รับ เหมาก่อสร้าง ตัดเย็บ เสื้อผ้า ตัดผม อื่นๆ)	148,000 บาท	สมาชิกกลุ่มนี้มีคมีส่วน ใหญ่แล้วจะมีเงินเป็น ของตนเองเพียงบาง ส่วนในกรณีที่ต้องใช้ เงินเพิ่มก็จะยืมญาติที่ พี่น้องบ้างหรือกู้ยืม จากธกส.และยืมจาก แหล่งเงินกู้ นอกกระบบ	สถานที่ในการ ประกอบกิจการต่างๆ ส่วนใหญ่แล้วจะอยู่ ในบริเวณบ้านและที่ อยู่ของตัวเอง ส่วนวัตถุดิบที่ใช้ใน การทำมีด เช่น เหล็กก็ จะหาซื้อจากโรงงาน	เทคนิควิธีการทำส่วน ใหญ่จะได้รับการสืบ ทอดมาจาก ปู่ย่า ตา ยายหรือคนรุ่นก่อนๆ และเคยเรียนรู้มาก่อน หรือเพิ่มเติมจากเพื่อน สมาชิกในกลุ่ม	กำลังแรงงานส่วนใหญ่ จะใช้แรงงานในครัว เรือนของตัวเองเป็น หลักแต่ก็มีที่ต้องจ้างคน มาช่วยทำเป็นบางครั้ง บางคราวหรือเฉพาะ เวลาที่มีที่สั่งเข้ามา จำนวนมากๆ

<p>กลุ่มอาชีพกิจการอื่นๆ มีสมาชิก 5 คน (รถสองแถวเล็ก กิจ การต่างๆ)</p>	<p>18,800 บาท</p>	<p>ในยามฉุกเฉินจริงๆ</p> <p>สมาชิกของกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่แล้วจะขี้น จากญาติพี่น้อง สถาบันทางการเงิน และกู้เงินนอกระบบ บางรายมีส่วนของเจ้า ของแล้ว</p>	<p>ทำหลักจากร้านรับ ซื้อของเก่าบ้างหรือ ร้านขายเหล็กทั่วไป ส่วนด้านซื้อจาก อำเภอจ๊กราชโดยจะ สั่งมาทีละมากๆแล้วก็ นำมาแบ่งกันอีกที่ ส่วนเครื่องมือจะซื้อ ตามท้องตลาด</p> <p>สถานที่ในการ ประกอบธุรกิจจะเป็น กิจการรถสองแถววิ่ง จากหมู่บ้าน(สายบาย พาส)ถึงห้างคอมอลล์</p>	<p>เทคนิควิธีการส่วน ใหญ่จะได้มาจากผู้ ประกอบการเอง ประสบการณ์ต่างๆที่ ผ่านมาและได้ศึกษา เพิ่มเติมจากผู้รู้ในด้าน การทำธุรกิจ</p>	<p>กำลังแรงงานส่วน ใหญ่แล้วจะทำด้วยตัว เองและสมาชิกใน ครอบครัว เป็นหลัก</p>
--	-------------------	--	---	---	---

ที่มา: ตัวเลขและทรัพย์สินได้มาจากข้อมูลจากแบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี บร.11,จากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแต่ละคน และผู้จัดทำ
บัญชีกองทุนหมู่บ้านบูรณพานิษฐ์ หมู่ 3 ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา (นางอุดมสิน ศรีบงกช) ระหว่างเดือนธันวาคม
พ.ศ.2544 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ.2545

สรุปโดยภาพรวมกล่าวได้ว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบูรณพานิษฐ์ ได้รับอนุมัติเงิน
ให้สมาชิกนำไปทำกิจกรรมดังต่อไปนี้ การพัฒนาอาชีพ การสร้างงาน เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย
หรือกู้ยืมและเพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตรในหมู่บ้านบูรณพานิษฐ์ บรรเทาเหตุฉุกเฉินความจำเป็น
เร่งด่วน รวมเป็นจำนวนเงินทั้งหมด 962,000 บาท ส่วนเงินลงทุนที่นอกเหนือจากเงินกองทุนหมู่บ้าน
สมาชิกผู้กู้บางรายที่กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านแล้ว ไม่พอต่อการลงทุนก็ได้ไปกู้เงินจากญาติ พี่
น้อง ธนาคาร ธกส. หรือแหล่งเงินทุนอื่นๆ ส่วนด้านสถานที่ในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่
สมาชิกจะใช้สถานที่ของตนเองในการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้กู้ ส่วนวัสดุอุปกรณ์และวัตถุดิบ
ในการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้กู้ของบ้านบูรณพานิษฐ์จะใช้วัสดุที่มีอยู่ภายในหมู่บ้าน และบาง
ส่วนก็ได้มาจากแหล่งอื่นๆ เช่น กลุ่มตีมีดก็ต้องซื้อเหล็กและถ่านจากแหล่งอื่น เทคนิควิธีทำงาน
สมาชิกผู้ประกอบอาชีพส่วนใหญ่จะมีเทคนิควิธีการทำงานจะมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ และ
ได้สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ เช่น กลุ่มตีมีด กำลังทำงานในการประกอบอาชีพของชาวบ้านส่วนใหญ่
ใหญ่แล้วจะเป็นแรงงานตนเองหรือแรงงานในครอบครัวเช่น ญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้าน เป็นต้น

3.3 ผลการประเมินกระบวนการ (P)ของ(หน่วยระบบ B)ในการดำเนินงานของผู้ดูแลราย แยกตามกลุ่มอาชีพ

ในแง่ของกระบวนการดำเนินงานของผู้ดูแลราย ผู้วิจัยจะพิจารณาและแยกตามกลุ่มอาชีพ โดยจะให้ความหมายตัวแปรและตัวชี้วัด ที่สำคัญ ได้แก่ การทำกิจกรรมถูกวิธี การหาตลาดที่ดี การหาวัตถุดิบที่ดี การทำบัญชี การวิเคราะห์ประเมิน กิจกรรมอื่นๆ

กลุ่มอาชีพการเกษตร ผลการประเมินพบว่ากลุ่มทำนาส่วนใหญ่แล้วสถานที่ในทำนาจะเป็นที่นาของตัวเอง การทำนาส่วนใหญ่จะทำตามที่ได้รับคำสั่งหรือขอมาจากบรรพบุรุษ จากผู้มีประสบการณ์ที่ผ่านมา และเรียนรู้เพิ่มเติมจากเพื่อนสมาชิกในกลุ่มทำนาด้วยกัน ส่วนการหาตลาดที่ดีนั้นก็มีการติดต่อกับหน่วยงานทางราชการ องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง โรงสีข้าว สถานที่รับจำนำข้าว (ในกรณีแปรรูปผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม) เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ให้บริษัท ห้าง ร้านต่างๆ ส่วนพันธุ์ข้าวก็เป็นพันธุ์ที่ตนเองเก็บไว้ทำพันธุ์จากปีที่ผ่านมาเช่น ข้าวหอมมะลิ ข้าว กข. หรือพันธุ์ที่ส่วนราชการให้การสนับสนุน เป็นต้น ในส่วนปุ๋ยและยาฆ่าแมลงจะซื้อจากกลุ่มสหกรณ์และตามท้องตลาดทั่วไป การวิเคราะห์และการประเมิน ได้มีการวิเคราะห์ถึงการทำนาของกลุ่มเกษตรกรกว่า 80% เป็นกลุ่มทำนาส่วนใหญ่

ผลการประเมินพบว่า กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่แล้วจะเลี้ยงอยู่ในบริเวณบ้านและที่ของตัวเอง สำหรับธุรกิจถูกวิธีส่วนใหญ่แล้วจะเลี้ยงตาม ปุ๋ย ยา คายายที่เคยเลี้ยงกันมาตั้งแต่สมัยก่อน และเลี้ยงตามคำแนะนำของหน่วยงานส่วนราชการที่ให้การสนับสนุนเช่น ควาย วัว หมู เป็ด ไก่ สมาชิกส่วนใหญ่จะเลี้ยงเพื่อเป็นอาหารและขายบ้างบางส่วน รวมทั้งการเรียนรู้เพิ่มเติมจากข้อมูลหลักทางวิชาการต่างๆ ส่วนการหาตลาดที่ดีนั้นก็มีการติดต่อกับหน่วยงานทางราชการ องค์กรเอกชน ตลาดสด ตลาดนัดต่างๆ เพื่อนำไปขาย ส่วนการจัดหาพ่อแม่พันธุ์นั้นก็ซื้อจากแหล่งผลิตโดยตรงหรือได้รับการบริจาค จากส่วนราชการ สำหรับการจัดทำบัญชีส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเพียงการจดบันทึกไว้เพื่อให้ทราบว่ามีรายจ่ายรายรับเท่าไรยังไม่เป็นระบบตามหลักการจัดทำบัญชี การวิเคราะห์และการประเมินยอดขาย มีการวิเคราะห์ตามช่วงฤดูกาลเพียงอย่างเดียวว่าช่วงไหนตลาดมีความต้องการมากเช่น ช่วงปีใหม่ เทศกาลตรุษจีน ไก่ เป็ด จะขายดีและมีราคาแพง

กลุ่มอาชีพค้าขาย ผลการประเมินพบว่ากลุ่มอาชีพค้าขายส่วนใหญ่จะทำการค้าขายของชำขายอาหารตามสั่งอยู่ที่บ้านของตัวเอง สำหรับการทำการถูกวิธีนั้นก็ทำตามที่ได้เรียนรู้มาและประสบการณ์เดิมจากการประกอบธุรกิจ การหาตลาดที่ดีนั้นส่วนใหญ่แล้วลูกค้าจะเป็นชาวบ้านในหมู่บ้านที่มาซื้อกันทุกวัน ส่วนการจัดหาวัตถุดิบที่ดีนั้นก็มีการซื้อวัตถุดิบจากห้างสรรพสินค้า ร้านค้า ตลาดสด ตลาดนัดต่างๆ สำหรับการทำบัญชีส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเพียงการจดบันทึกไว้เพื่อให้ทราบว่ามีรายจ่าย รายรับเท่าไร การวิเคราะห์ประเมินก็ได้มีการชาวบ้านมีความต้องการสินค้า

ค้าประเภทไหน เช่น ในวันพระจะทำแกงถุงไว้ขายหรือทำบุญตักบาตร เดือนเมษายนจะประเพณีสงกรานต์ก็ต้องเตรียมสินค้าจำพวก แป้ง น้ำหอม ชันตักน้ำ ปืนฉีดน้ำ เป็นต้น

กลุ่มอาชีพการบริการ ผลการประเมินพบว่ากลุ่มการบริการเช่นอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า ทำมีดรับเหมาก่อสร้าง คัดผม การประกอบกิจการส่วนใหญ่และสถานที่ในการประกอบธุรกิจนั้นจะทำอยู่ที่บ้านของตัวเอง สำหรับการทำการกิจการดูวิธีนั้นก็จะทำตามที่ได้เรียนรู้ ได้ฝึกอบรม และประสบการณ์จริงจากการประกอบธุรกิจ การหาตลาดที่ดินนั้นก็มีการติดต่อกับหน่วยงานทางราชการ องค์กรเอกชน บริษัท ห้าง ร้าน ต่างๆ เพื่อนำเสนอสินค้าที่ผลิตขึ้น ส่วนการจัดหาวัตถุดิบที่ดินนั้นได้มีการซื้อวัตถุดิบจากแหล่งผลิตโดยตรงจากโรงงาน จากตลาดผ้าในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด เนื่องจากจะซื้อได้ในราคาที่ถูกกว่าราคาขายปลีกตามท้องตลาดทั่วไป สำหรับการทำบัญชีส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเพียงการจดบันทึกไว้เพื่อให้ทราบว่ามีรายจ่าย รายรับเท่าไรเท่านั้น ก็จะไม่ได้อาศัยตามมาตรฐานสากล การวิเคราะห์ประเมินก็ได้มีการวิเคราะห์ตลาดว่าในช่วงไหนควรจะผลิตอะไร เช่น อีกหนึ่งเดือนข้างหน้าจะมีการเปิดเรียน ก็ต้องผลิตเสื้อผ้าเกี่ยวกับนักเรียน เพราะว่ามีนักเรียนต้องใช้เสื้อผ้านักเรียนกันมาก

ผลการประเมินพบว่ากลุ่มตีมีด ส่วนใหญ่แล้วสถานที่ในการประกอบกิจกรรมจะอยู่ในบริเวณบ้านและที่อยู่ของตัวเอง การทำธุรกิจที่ดูวิธีนั้นส่วนใหญ่จะตามที่ได้รับคำปรึกษาจากบรรพบุรุษ และเรียนรู้เพิ่มเติมจากเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ส่วนการหาตลาดที่ดินนั้นก็มีการติดต่อกับหน่วยงานทางราชการ องค์กรเอกชน บริษัท ห้าง ร้าน เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบ ส่วนวัตถุดิบที่ใช้ เช่น เหล็กก็จะหาซื้อจากโรงงานทำเหล็กจากกรุงเทพฯ ส่วนถ่านซื้อจากอำเภอจรัลราชโดยการรวมกลุ่มกันซื้อเพราะว่าจะได้ราคาถูก สำหรับการทำบัญชีส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเพียงการจดบันทึกไว้เพื่อให้ทราบว่า มีรายจ่าย-รายรับเท่าไร การวิเคราะห์ประเมินก็ได้มีการวิเคราะห์ว่าช่วงไหนควรทำอะไร ไปขายที่ไหนเช่น ช่วงฤดูเก็บเกี่ยวก็จะทำเคียวไปขายให้กับชาวนา

กลุ่มอาชีพกิจการอื่นๆ ผลการประเมินพบว่ากลุ่มอาชีพการประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น กิจการรถสองแถวเล็ก วิ่งระหว่างหมู่บ้านเข้าตัวเมือง ส่วนใหญ่จะทำธุรกิจอยู่ในหมู่บ้าน สำหรับการทำการกิจการดูวิธีนั้นก็จะทำตามที่ได้เรียนรู้มาและประสบการณ์จากการชักชวนมาร่วมประกอบธุรกิจ การหาตลาดที่ดินส่วนใหญ่แล้วลูกค้าจะเป็นสมาชิกในหมู่บ้านที่มาใช้บริการ สำหรับการบัญชีขึ้นอยู่กับกิจการที่ทำนั้นกิจการรถสองแถวจะรวมกลุ่มกันเป็นสหกรณ์เดินรถ การวิเคราะห์ประเมินนั้นก็ขึ้นอยู่กับประเภทของกิจการของธุรกิจนั้นๆ

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า โดยภาพรวมผลผลิตของผู้ดูแลราย ส่วนใหญ่แล้วสมาชิกผู้ดูแลแต่ละรายจะมีเทคนิคในการดำเนินธุรกิจตามที่ตนเองตามที่ได้รับ การสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ จากประสบการณ์ที่ผ่านมา เรียนรู้เพิ่มเติมจากเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม จากหน่วยงานของทางราชการที่เกี่ยวข้อง ส่วนการหาตลาดที่คั้นนั้นก็ได้มีการติดต่อกับหน่วยงานทางราชการ องค์กรเอกชน บริษัท ห้าง ร้านต่างๆ เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไป ส่วนการจัดหาวัตถุดิบที่คั้นส่วนใหญ่แล้วได้มีการซื้อวัตถุดิบจากแหล่งผลิตโดยตรง จากโรงงาน เนื่องจากจะซื้อได้ในราคาที่ถูกลงกว่าราคาขายปลีกตามท้องตลาดทั่วไป สำหรับการทำบัญชีส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเพียงการจดบันทึกลงไปเพื่อให้ทราบว่ามีรายจ่าย รายรับเท่าไร คือจะไม่ได้ทำบัญชีตามมาตรฐานสากล การวิเคราะห์ประเมินส่วนใหญ่ก็ได้มีการวิเคราะห์ว่าความเป็นไปได้ตามช่วงเวลานั้นขึ้นอยู่กับกิจการที่ดำเนินการนั้นๆ

3.4 ผลการประเมินผลผลิตในการดำเนินการของผู้ดูแลราย

ผู้วิจัยประเมินผลผลิตในการดำเนินการของผู้ดูแลราย แยกตามกลุ่มอาชีพ โดยที่แต่ละกลุ่มอาชีพจะได้รับการพิจารณา ผลทางตรง ผลกระทบโดยตรง ผลกระทบโดยอ้อมดังต่อไปนี้

ผลโดยตรง พบว่าต่อจำนวนสมาชิก ที่ได้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ ทั้งหมด 59 คน ซึ่งเป็น ยอดเงินจำนวนเงิน 962,000 บาท (เก้าแสนหกหมื่นสองพันบาทถ้วน)ทำให้เกิดการจ้างแรงงาน การมีงานทำจึงส่งผลให้ รายได้ของครอบครัว เมื่อสมาชิกที่ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านแล้ว นำเงินไปประกอบอาชีพแล้วมีผลกำไรทำให้มีรายได้มาช่วยเหลือครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและเกิดสภาพคล่อง การไหลเวียนของเม็ดเงิน เกิดดอกผลกำไร ทำให้มีการบริหารจัดการจัดการที่เป็นระบบ ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง เกิดการรวมกลุ่ม การเกิดองค์กรเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน การกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าให้มีความเข้มแข็งสูงขึ้น ไประดับประเทศ

ผลกระทบโดยตรง พบว่าอาชีพเดิม (หลักและรอง) ทำให้สมาชิกที่ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน มีเงินทุนหมุนเวียนในการขยายกิจการที่ตนเองได้ทำอยู่เดิมและผู้ที่จะดำเนินการประกอบอาชีพใหม่ จึงนับได้ว่าเป็นผลกระทบโดยตรงต่อสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านและคนในหมู่บ้าน เพราะส่วนใหญ่ชาวบ้านจะทำงานเป็นอาชีพหลักเนื่องจากมีสภาพพื้นที่เหมาะสมกับการทำการเกษตร อาชีพรองที่ทำได้แก่ การตีมีด ค้าขาย อาชีพบริการ อาชีพอื่นๆ สมาชิกในครอบครัว เมื่อมีเงินมาประกอบอาชีพทำให้สมาชิกในครอบครัวมีงานทำมีรายได้มาเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกาย คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า และยารักษาโรค ส่วนทางด้านจิตใจคือ สามารถจับจ่ายใช้สอยซื้อเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ โทรศัพท์มือถือเคลื่อนที่ อื่นๆ ได้เพิ่มขึ้นอีกมากมาย

ผลกระทบทางอ้อม สภาพความเป็นอยู่พบว่า เมื่อสมาชิกที่ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านแล้ว นำเงินไปประกอบอาชีพทำให้ตัวเองและสมาชิกในครอบครัวมีงานทำ มีรายได้ ก็ทำให้สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น ทำให้สมาชิกในครอบครัวความรักใคร่ปรองดองกันดีระหว่างครอบครัวกับชุมชน เกิดความร่วมมือที่จะมีส่วนช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น หนี้สินของครอบครัว เมื่อสมาชิกที่ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านแล้วนำเงินไปประกอบอาชีพแล้วมีผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจ ก็ทำให้มีความสามารถในการใช้หนี้ของครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าจากผลผลิตในการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย จะทำให้ทราบถึงผลโดยตรง ผลกระทบโดยตรง ผลกระทบโดยอ้อม ของการดำเนินกิจการกองทุนหมู่บ้าน นุรณพาศิษฐ์ ว่ามีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการจัดการกองทุนหมู่บ้านควรจะดำเนินการไปในทิศทางใด มีปัญหา แนวทางแก้ไขอย่างไร เพื่อที่จะได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาปรับปรุงใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด และเกิดการพัฒนาระดับประเทศอีกทางหนึ่งด้วย

4. สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน นุรณพาศิษฐ์ บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ได้แก่

4.1.1 การเกิดกองทุนฯ

1. การเกิดกองทุนหมู่บ้าน หมู่บ้านนุรณพาศิษฐ์ มีกองทุนอยู่แล้ว 5 กองทุนฯ และมีกองทุนเพิ่มขึ้นมาใหม่อีก 1 กองทุน คือกองทุน 1 ล้าน ปัจจุบันหมู่บ้านมีกองทุนทั้งหมด 6 กองทุน

2. การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านนุรณพาศิษฐ์ ส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนเนื่องจากทางคณะกรรมการสนับสนุน ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบรวมทั้งการประชุมชี้แจงของผู้นำหมู่บ้านเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนและการบริหารจัดการกองทุนตามระเบียบของ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

3. ทักษะที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านนุรณพาศิษฐ์ อยากให้มีและมีความต้องการให้มีกองทุน 1 ล้านบาท ในหมู่บ้านเพราะว่าการมีกองทุนหมู่บ้านนั้นจะทำให้หมู่บ้านมีเงินทุนในการหมุนเวียนในการประกอบอาชีพและยังสามารถช่วยให้ชาวบ้านได้พัฒนาอาชีพเดิมและทำให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น

4. การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน กองทุนหมู่บ้านนุรณพาศิษฐ์ มีวัตถุประสงค์ในการให้กู้เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่ายหรือกู้ยืมเพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตร บรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน เมื่อกองทุนมีการ

บริหารการจัดการเงินกองทุนประสบผลสำเร็จ โดยทางกองทุนจะนำผลกำไรที่ได้จากดอกเบี้ยมาจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

5. แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน ชาวบ้านบูรณพาณิชย์ ส่วนมากให้ความร่วมมือในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านโดยมีการรวมตัวกันจัดเวทีประชาคมในการเลือกคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อเข้ามาบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งทำให้ประชาชนในหมู่บ้านเกิดความสามัคคีกัน และการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ นั้นมีผลทำให้เกิดความเข้มแข็งในกลุ่มและหมู่บ้าน

6. ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านมีสมาชิกทั้งหมด 84 คน สมาชิกได้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 59 คน รวมเป็นจำนวนเงิน 962,000 บาท การชำระเงินคืนตามกำหนดที่เป็น รายเดือน ราย 3 เดือน ราย 6 เดือน และรายปี อัตราดอกเบี้ย 6% ต่อปีรวมยอดของดอกเบี้ยเมื่อสิ้นปีได้ 57,720 บาท ปัจจุบันกองทุนมีเงินสะสมจากที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ จากดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า เงินฝากสัจจะ เงินรับฝาก เงินค้ำหุ้น เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก และเงินอื่นรวมเป็นทั้งหมด 4,080 บาท และมีเงินเหลือจากการปล่อยกู้จำนวน 38,000 บาท

4.1.2 การมีระบบบริหารกองทุน

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ปัจจุบันคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีจำนวน 9 คน ซึ่งทั้งหมดนี้ได้มาจากการคัดเลือกของประชาชนในหมู่บ้าน ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดไว้ โดยทางหมู่บ้านมีการจัดเวทีชาวบ้าน โดยให้ชาวบ้านส่งตัวแทนครอบครัวละ 1 คนจำนวน 94 ครอบครัว เข้าร่วมเวทีประชาคม โดยจะต้องมีจำนวนชาวบ้านมาร่วม 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือน แล้วให้ชาวบ้านพิจารณาเลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณสมบัติตามที่มีการกำหนดไว้ เพื่อเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนนั้น ให้มีการสมัครในที่ประชุม โดยการเสนอชื่อเพื่อขอการยกมือจากผู้เข้าร่วมประชุม 1 คนต่อ 1 เสียง โดยนายสงัด เสี่ยงมโพธิ์ ได้รับเลือกให้เป็นประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและได้ตั้งชื่อกลุ่มว่า “ กองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์” ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 2 หมู่ 3 ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา

2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้มีการประชุมร่วมกันเพื่อจัดตั้ง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนขึ้นเพื่อให้เกิดความสะดวกในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ (โปรดดูรายละเอียดของระเบียบกองทุนในภาคผนวก ค.)

3. การดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนฯ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้มีการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดใน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ โดยจะต้องทำงานด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม การรับสมัครสมาชิกนั้น สมาชิกจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ คือ เป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นเวลาไม่น้อยกว่าปีก่อนการจัดตั้งกองทุน เป็นผู้มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของกองทุน มีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน เป็นผู้ทีคณะกรรมการของกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก ต้องอดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสิ่งสำคัญ ต้องมีเงินฝากสัจจะและถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น แต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุนจึงสามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้ โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรชุมชน แต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณารับเข้าเป็นสมาชิกแล้วสมาชิกจะต้องชำระเงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า คณะกรรมการกองทุนคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้ากับสมาชิกทั้งที่เป็นรายบุคคล กลุ่มและหรือองค์กรชุมชนเป็นรายละ 50 บาท โดยสมาชิกจะต้องชำระเมื่อได้รับการพิจารณาเข้าเป็นสมาชิก และจะต้องชำระภายใน 15 วัน นับจากวันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการกองทุน เงินฝากสัจจะสมาชิกทุกคนต้องส่งเงินฝากสัจจะทุกเดือนๆ ละเท่าๆ กัน พร้อมกันนี้สมาชิกสามารถถอนและปิดบัญชีได้ก็ต่อเมื่อพ้นสภาพการเป็นสมาชิก ส่วนหุ้นๆหนึ่งมีมูลค่าหุ้นละ 10 บาท สมาชิกแรกเข้าตาม จะต้องถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้นต่อคน แต่ต้องไม่เกิน 50 หุ้น โดยสามารถชำระค่าหุ้นและเพิ่มหุ้น ได้ปีละหนึ่งครั้งในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีของกองทุน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 0.50 บาท ต่อเดือน อัตราดอกเบี้ยเงินฝากสัจจะร้อยละ 12 บาทต่อปีค่าปรับในกรณีผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 1 บาท ต่อเดือน การหมดสภาพหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านนั้นด้วยเหตุต่างๆ ดังต่อไปนี้ เมื่อตาย ลาออก และได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน วิกฤตชีวิต จิตพิ้นเพื่อน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ที่ประชุมใหญ่มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้เข้าร่วมประชุม จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครเข้าเป็นสมาชิก นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้รับไว้

4. การตัดสินใจเงินกู้ เป็นการพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านให้กับผู้กู้ คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก กรณีกองทุนมีเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้ดังนี้ โดยสมาชิกสามารถขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมดังนี้ การพัฒนาอาชีพ การสร้างงาน การสร้างหรือเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน การอนุมัติเงินกู้ที่สมาชิกที่มีความ

ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องเขียน โครงการเพื่อขอกู้เงินเสนอต่อคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน วงเงินกู้ยืมนั้นคณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติรายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท ในกรณีมีสมาชิกกู้เกินสองหมื่นบาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินห้าหมื่นบาท การทำสัญญาเงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด การกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้คณะกรรมการกองทุนกำหนดไว้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกคือร้อยละ 1 ต่อเดือน ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้ให้ผู้กู้เสียค่าปรับในอัตราร้อย 1 ต่อเดือน หรือจะต้องถูกตัดสิทธิจากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านภายในเวลาหนึ่งปี การกำหนดระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ทำสัญญา ปัจจุบันทางกองทุนได้อนุมัติเงินกู้ให้กับสมาชิกที่ขอกู้จำนวน 59 ราย จากผู้ขอกู้ทั้งหมด 64 ราย เนื่องจากสมาชิกเหล่านั้น ไม่มีบุคคลค้ำประกันให้ สมาชิกส่วนใหญ่พอใจกับยอดเงินที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ไม่พอใจหาว่าคณะกรรมการมีความไม่ยุติธรรมโดยอนุมัติให้ ญาติ พี่น้อง ของคณะกรรมการมากกว่าคนอื่นฯ

5. มีการจัดสรรผลประโยชน์ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อถึงเวลาสิ้นปีทางกองทุนก็จะทำการปิดบัญชีแล้วนำกำไรที่ได้มาจัดสรรดังต่อไปนี้

เงินค่าประกันความเสี่ยงในอัตราร้อยละ 10

เงินปันผลค่าหุ้นในอัตราร้อยละ 5

เงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุนในอัตราร้อยละ 5

ทุนการศึกษาโรงเรียนบ้านคลองตองอัตราร้อยละ 10

ทุนเพื่อสมทบกองทุนในอัตราร้อยละ 50

ทุนเพื่อจัดกิจกรรมของหมู่บ้านในอัตราร้อยละ 5

ทุนเพื่อบำรุงศาสนาวัดคลองตองในอัตราร้อยละ 5

อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร ในอัตราร้อยละ 10

4.1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

1.มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ชาวบ้านบูรณพาศิษย์ ส่วนใหญ่แล้วได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจากการประชาสัมพันธ์ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน การประชุมชี้แจงของผู้นำหมู่บ้านและทางสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

2. มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้จัดเงินทุนสำหรับการกู้ยืมในการนำไปดำเนินการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของชาวบ้าน ส่วนสมาชิกผู้กู้ก็ได้มีการนำความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติตามในการดำเนินกิจการของผู้กู้ เช่น มีที่นาอยู่แปลงหนึ่งก็จะไม่ทำนาอย่างเดียวได้มีการเหลือที่ไว้สำหรับปลูกผักด้วยรวมทั้งการเลี้ยงในนาข้าว (ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว)

3. มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง ชาวบ้านบูรณพาณิชย์ ส่วนใหญ่แล้วได้รับความรู้เกี่ยวกับการพึ่งพาตนเองประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ ภาคเอกชน การประชุมชี้แจงของผู้นำหมู่บ้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง โดยจะเห็นได้จากประหยัดการออกออม การใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น

4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง ทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง โดยได้จัดเงินทุนสำหรับการกู้ยืมในการนำไปดำเนินการประกอบอาชีพเพื่อการพึ่งตนเอง ชาวบ้านส่วนใหญ่ได้มีการปฏิบัติตามเรื่องการพึ่งตนเองโดยจะเห็นได้จากการใช้ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมักแทนปุ๋ยเคมี การปลูกผักสวนครัวแทนการซื้อ เป็นต้น

5. มีความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่แล้วจะได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจากการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และเรียนรู้เพิ่มเติมจากเพื่อนสมาชิกในกลุ่มอาชีพ โดยผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมากกว่าก็จะถ่ายทอดให้กับสมาชิกภายในกลุ่ม

6. มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ โดยได้จัดเงินทุนสำหรับการกู้ยืมในการนำไปบริหารกองทุนของกลุ่มอาชีพที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ส่วนสมาชิกกลุ่มอาชีพก็ได้มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้

4.1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม ในที่นี้ หมายถึงศักยภาพและแนวโน้มที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นทาสทางเศรษฐกิจและสังคม แก่นายทุนหรือผู้ปองร้ายหรือภัยจากรรรมชาติที่อาจจะมีมาในอนาคต

1. การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุนโดยรวม คณะกรรมการมีการชี้แนะเกี่ยวกับเรื่องกองทุนหมู่บ้านให้กับชาวบ้านเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน เป็นเงินที่ทางรัฐบาลให้มาเป็นเงินทุนเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการ พัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายหรือกู้ยืมเพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตร บรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืมเงินจำนวนนี้ทางรัฐบาลไม่เอาคืน โดยจะให้เงินกองทุนประจำหมู่บ้านเมื่อมีการบริหารการจัดการเงินกองทุนประสบผลสำเร็จ โดยทางกองทุนจะนำผล

กำไรที่ได้จากดอกเบี้ยมาจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกกองทุน ดังนั้นเมื่อสมาชิกมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนแล้วก็ต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนของตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มิใช่ให้รัฐบาลจัดการ ชาวบ้านที่เป็นสมาชิกกองทุนทุกคนมีโอกาสที่จะกู้เงินจากกองทุนมาใช้ตามวัตถุประสงค์

2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน สมาชิกผู้กู้แต่ละคนมีความคิดที่จะกู้จากกองทุนหมู่บ้านนำไปดำเนินการประกอบอาชีพมากกว่าที่จะไปกู้หนี้จากแหล่งเงินทุนนอกระบบที่มีดอกเบี้ยแพง ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยใช้หลักการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี และผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงการบริโภคเองและมีตลาดที่แน่นอน

4.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

1. ศักยภาพเดิมของบริบท ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอเมืองนครราชสีมา ระยะห่างจากตัวเมืองประมาณ 18 กิโลเมตร ทิศเหนือติดกับบ้านลองทอง ทิศตะวันออกติดกับบ้านโคกค ติศใต้ติดกับบ้านวังหิน ทิศตะวันตกติดกับบ้านมะค่า สภาพดินมีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายและดินร่วนปนดินเหนียว เดิมพื้นที่ของหมู่บ้านเป็นป่าดงดิบที่มีความอุดมสมบูรณ์มาก มีแหล่งน้ำที่สำคัญเพื่อการเกษตร คือ คลองชลประทานผ่านทางทิศใต้ของหมู่บ้านและมีลำบริบูรณ์ผ่านทางทิศใต้สุดของหมู่บ้าน แหล่งน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค

ปัจจุบันมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 116 ครัวเรือน มีประชากรชาย 298 คน หญิง 334 คน รวมทั้งหมด 632 คน ชาวบ้านส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาเป็นหลัก ชาวบ้านมีไฟฟ้าเมื่อ พ.ศ. 2510 สิ่งอำนวยความสะดวกเข้ามาสร้างความสะดวกสบายจากเดิมที่เคยหุงข้าวเตาถ่าน ก็เป็นการหุงข้าวโดยใช้หม้อไฟฟ้า มีตู้เย็น พัดลม และเครื่องไฟฟ้าและเครื่องอำนวยความสะดวกอื่นๆ อีกมากมาย ต่อมาในปี 2522 ได้รับงบประมาณในการทำถนนลาดยางขึ้น ทำให้มีเส้นทางสะดวกมากขึ้นการคมนาคมเข้าเมือง หรือหมู่บ้านใกล้เคียงก็ง่ายขึ้น การก่อสร้างประปาหมู่บ้าน การก่อสร้างแล้วเสร็จและเปิดให้บริการแก่ประชาชน เมื่อ 2539

2. การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่างๆ

2.1 ด้านการเงินพบว่ากองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์มีทั้งหมด 6 กองทุน ดังนี้

1.กลุ่มดีเหล็ก	มีเงินทุน	100,000 บาท
2.กลุ่มออมทรัพย์	มีเงินทุน	20,000 บาท
3.กองทุนยาฯ	มีเงินทุน	3,500 บาท
4.เงินสงเคราะห์	มีเงินทุน	12,000 บาท

5.กลุ่มเกษตรกรผู้ทำนาฯ มีเงินทุน 85,000 บาท

6.กองทุนหมู่บ้านฯ มีเงินทุน 1,000,000 บาท

2.2 ทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ พบว่าหมู่บ้านมีสภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย และดินร่วนปนดินเหนียว เดิมพื้นที่ของหมู่บ้านเป็นป่าดงดิบที่มีความอุดมสมบูรณ์มาก แต่ในปัจจุบันได้มีการตัดไม้ยางป่าเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและทำการเกษตรทำให้พื้นที่ป่าหมดไปเหลือเพียงพื้นที่โล่ง ที่นา เพื่อไว้เป็นที่ทำกิน คลองชลประทานและมีลำบริบูรณ์ก็ยังคงเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่ในการเกษตรกรรม ส่วนน้ำที่ใช้อุปโภคและบริโภคเป็นน้ำประปา การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ยังทำนาเป็นอาชีพหลักหลัก แต่ก็การทำอาชีพเสริมหลังจากเสร็จงาน เช่น การค้าขาย การจัดทำกลุ่มอาชีพต่างๆ

2.3 ทุนทางวัฒนธรรมประเพณี พบว่าบ้านบูรณพาศิษย์มีวัดอยู่ 1 แห่ง คือ วัดลวดทอง ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของหมู่บ้านห่างจากหมู่บ้านประมาณ 100 เมตร. โดยวัดลวดทองเป็นวัดที่ชาวบ้านลวดทองและบ้านบูรณพาศิษย์ ได้ยึดถือเป็นแหล่งหรือเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านทั้ง 2 หมู่ ปัจจุบันมีพระจำพรรษาอยู่ 14 รูป ซึ่งมีชาวบ้านทั้ง 2 หมู่และหมู่บ้านใกล้เคียงต่างมาทำบุญร่วมกันเป็นจำนวนมากตามประเพณีที่ชาวพุทธนับถือกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษอันได้แก่ การปฏิบัติศาสนากิจร่วมกันทุกวันพระ ทำบุญใส่บาตรทุกวัน งานบุญต่างๆ เหมือนกับประเพณีชาวพุทธเรียกงานบุญ 12 เดือน และเกี่ยวกับงานประเพณีต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ และมีความเชื่อเกี่ยวกับการไหว้ศาลพระภูมิเจ้าที่ เป็นต้น

2.4 ทุนทางปัญญา พบว่าเมื่อก่อนบ้านบูรณพาศิษย์ มีโรงเรียนแต่ปัจจุบันได้แยกหมู่บ้านออกเป็น 2 หมู่บ้าน คือ บ้านลวดทองกับบ้านบูรณพาศิษย์ โดยโรงเรียนจะอยู่ในเขตของหมู่บ้านลวดทอง ระดับการศึกษาส่วนใหญ่แล้วชาวบ้านจะจบการศึกษาภาคบังคับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนรุ่นลูกรุ่นหลานก็จะได้เรียนในระดับมัธยมศึกษา หรือสูงกว่าโดยมีการไปเรียนในเมืองหรือในจังหวัดอื่นๆ ด้านภูมิปัญญาชาวบ้านมี การตีมีด การทำขนมไทย การนวดแผนโบราณ การจักสานภาชนะอุปกรณ์ต่างๆ

3. มีความเข้มแข็งในการทำกิจการของผู้กู้อของชาวบ้านบูรณพาศิษย์

3.1 การเกษตรพบว่าบ้านบูรณพาศิษย์ มีพื้นที่ทั้งหมด 1,700 ไร่พื้นที่ในการทำ การเกษตร 1,375 ไร่ พื้นที่อยู่อาศัย 225 ไร่ที่ดินสาธารณะ 100 ไร่ การทำนาส่วนใหญ่จะทำนา หวานมากกว่าทำนาค้า มีการเลี้ยงวัว ควาย หมู เป็ด ไก่ และปลา

3.2 ค้าขายพบว่าในหมู่บ้านบูรณพาศิษย์ มีร้านค้าอยู่ 6 ร้านเช่น ร้านขายของชำ ร้านขายอาหารตามสั่ง ขายลูกชิ้นทอด ขายกับข้าว ขายของหวาน เป็นต้น

3.3 การบริการในชุมชนพบว่าในหมู่บ้านบูรณพาณิชย์มีร้านถ่ายเอกสาร 1 ร้าน
ร้านทำเหล็กตัดมุ้งลวด 1 ร้าน

4.2 วัตถุประสงค์ประการที่ 2 การทราบว่ามีปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่สนับสนุนหรือขัดขวาง
การบรรลุเป้าหมายของกองทุน

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน หมู่บ้านบูรณพาณิชย์ มีการจัดเวทีชาวบ้านโดยให้
ชาวบ้านส่งตัวแทนครอบครัวละ 1 คน เข้าร่วมเวทีประชาคม โดยจะต้องมีจำนวนชาวบ้านมาร่วม
3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือน แล้วให้ชาวบ้านพิจารณาเลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ ความ
สามารถ และมีคุณสมบัติตามที่มีการกำหนดไว้ เพื่อเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านภายใต้
ระบอบประชาธิปไตย ปัจจุบันหมู่บ้านมีกองทุนทั้งหมด 6 กองทุน คือ กองทุนเงินล้าน กลุ่มตีมิด
กลุ่มออมทรัพย์ เงินสงเคราะห์ กองทุนยาฯ กลุ่มเกษตรผู้ทำนา

2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน หมู่บ้านบูรณพาณิชย์ มีกองทุนอยู่แล้ว 5 กองทุนฯ และมีกอง
ทุนเพิ่มขึ้นมาใหม่อีก 1 กองทุน คือกองทุน 1 ล้านบาท

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน ในหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ก็มีผู้ไม่เห็นด้วย
ในการจัดตั้งกองทุนเหมือนกันแต่มีจำนวนน้อย

2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน ในหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ มีจำนวนผู้ที่ไม่
พึงพอใจในการตัดสินใจเพราะว่าตนเองได้เขียนจำนวนเงินขอไป แล้วทางคณะกรรมการได้
อนุมัติเงินน้อยกว่าที่ตนขอผู้ทำให้เกิดความไม่พอใจหาว่าคณะกรรมการไม่ยุติธรรม

3. คณะกรรมการกองทุนพบว่าสมาชิกในหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ที่ขอกู้เงินกองทุน
ไม่มีผู้ค้ำประกันจึงไม่สามารถกู้เงินกองทุนได้

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของเรียนรู้

1. มีเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในชุมชน บ้านบูรณพาณิชย์ ได้เกิดมีองค์กรเครือข่าย
ระหว่างกองทุนหมู่บ้านทั้ง 10 หมู่บ้านแลยังมีกลุ่มอาชีพที่สามารถรวมกลุ่มได้แก่ กลุ่มตีมิด กลุ่ม
ทำขนมไทย โดยมีการเชื่อมโยงกับหมู่บ้านใกล้เคียงได้แก่ หมู่บ้านมะค่าพัฒนา บ้านลองดอง บ้าน
หนองบัว และหมู่บ้านอื่นๆนอกตำบล

2. มืองค์กรแหล่งความรู้ที่เสริมการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในชุมชน บ้านบูรณพานิชย์มีหน่วยองค์กรมาให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตได้แก่ พัฒนาชุมชน เกษตร สหกรณ์ ชลประทาน ชกส. เป็นต้น

3. มืองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายในชุมชน บ้านบูรณพานิชย์ มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์คือ มีคบ้านโพธิ์ ได้มีการจำหน่ายหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลที่เชื่อมโยงกับตำบลและจังหวัดอื่นๆ

วัตถุประสงค์ประการที่ 4 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด

1. ความสามัคคีพบว่ามีสมาชิกในหมู่บ้านบูรณพานิชย์ มีความสามัคคีกันมากจะเห็นได้ว่าชาวบ้านมีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดงานประจำปีที่วัดคลองตอง และงานทำบุญในวันต่างๆตามประเพณีทางศาสนา การเข้าร่วมประชุมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การรวมตัวจัดตั้งกลุ่มอาชีพ

2. ความซื่อสัตย์ โดยภาพรวมชาวบ้านในหมู่บ้านมีความซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา จะเห็นได้จากการที่กู้ยืมเงินกองทุนแล้วมีการชำระคืนตามกำหนดเวลา ชาวบ้านสามารถหยิบยืมเงินกันได้ โดยไม่มีการทำสัญญาถ้าจำนวนเงินที่ยืมไม่สูงเกินไป การเกิดคดีลักขโมยและของหายของคนในหมู่บ้านก็มีน้อย

3. การยกย่องคนทำความดี ชาวบ้านในหมู่บ้านยกย่องคนทำความดีกันมากสังเกตจากเมื่อสมาชิกในหมู่บ้านคนไหนทำความดีชาวบ้านจะพูดถึงตลอด เช่น การเลี้ยงดูอุปการะพ่อแม่ การช่วยเหลือเพื่อนบ้าน คนนั้นดีทำประโยชน์ให้กับหมู่บ้าน และคอยช่วยเหลือสังคมตลอด ก็จะมีการพูดถึงและเป็นที่ยกย่องของคนในหมู่บ้าน

4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกในหมู่บ้านมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมาก โดยสังเกตได้เมื่อสมาชิกคนใดมีงานบุญหรืองานประเพณีต่างๆ การรวมกลุ่มเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกัน เช่น กลุ่มชาวนาและเกษตรกรมีการร่วมมือกันในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับโรคข้าวตามความรู้ของแต่ละคน เมื่อมีการรวมกลุ่มเช่นนี้ก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับสมาชิกทำให้ผลผลิตดีขึ้น มีอำนาจในการต่อรองและกำหนดราคา เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

5. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม ชาวบ้านมีโอกาสหาความรู้เพิ่มตลอด โดยมีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น การเข้าร่วมประชุมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การรวมตัวจัดตั้งกลุ่มอาชีพ จากหน่วยงานของรัฐนำมาเสนอแนะให้ การอ่านหนังสือพิมพ์ การดูโทรทัศน์ เป็นต้น

6.การมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ สมาชิกในหมู่บ้านมีการประกอบอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ แสดงให้เห็นว่าชุมชนมีจำนวนครอบครัวที่มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้มีจำนวนเท่าเดิมจากปีก่อน เพียงแต่มีรายรับที่เพิ่มขึ้น ดูจากการที่สมาชิกมีอยู่มีกินอย่างเพียงพอสามารถตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกาย คือ ด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า และยารักษาโรค และด้านจิตใจ คือ สามารถจับจ่ายใช้สอยซื้อเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น รถโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้เพิ่มขึ้น

7.ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น ในหมู่บ้านมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกันเหมือนเดิมกับในช่วงปีที่ผ่านมา แม้ว่าบางครอบครัวจะมีสมาชิกไปทำงานต่างถิ่นแต่ก็ยังมี การติดต่อกับครอบครัวอยู่อย่างสม่ำเสมอ ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งส่งผลมาสู่ชุมชน สมาชิกในชุมชนจะมีความสามัคคี มีความซื่อสัตย์ และรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม

8. การรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร เมื่อมีเงินกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกในหมู่บ้านมีการรวมตัวกันตั้งกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มตีมิด กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มทำขนมไทย อื่นๆ

9.มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก ในหมู่บ้านมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเป็นประจำ โดยการประชุมหรือเสวนา ประเด็นการประชุมสมาชิกของชุมชนจากการเก็บข้อมูลความเข้มแข็งของชุมชนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เนื่องจากการประชุมสมาชิกอย่างเป็นทางการจะจัดขึ้นปีละประมาณ 3-4 ครั้งเท่านั้น แต่ถ้าเป็นการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ เช่น การประชุมของกลุ่มต่างๆ ในชุมชนจะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มอยู่เป็นประจำ

10. มีการช่วยเหลือ สตรี เด็กและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ในหมู่บ้านมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ในการช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้สมาชิกในชุมชนมีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันบ้าง เป็นการปันน้ำใจให้กันและไม่ได้ช่วยเหลือตลอดเวลา ถึงแม้หน่วยงานราชการจะให้ความช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ แต่ก็ยังไม่ทั่วถึงดังนั้นควรมีหน่วยงานราชการที่เป็นหน่วยงานส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือเพิ่มเติม น่าจะช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ได้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้นและเป็นการเพิ่มความเข้มแข็งให้กับชุมชน

11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม ในหมู่บ้านมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม จากประเด็นเรื่องผู้นำในชุมชนมีคุณธรรมและยุติธรรมนั้น จากการเก็บข้อมูลความเข้มแข็งของชุมชน สมาชิกในชุมชนมีความเห็นว่าผู้นำชุมชนมีคุณธรรมและมีความยุติธรรม จากแนวความคิดของสมาชิกนี้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเมื่อสมาชิกมีความเชื่อถือและเกิดศรัทธาในตัวผู้นำ สมาชิกส่วนใหญ่จะเชื่อฟังปฏิบัติตามและเสียสละเพื่อส่วนรวม จะสามารถทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งได้มากขึ้นอย่างแน่นอน

12. มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิกในหมู่บ้านสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน จากประเด็นนี้สมาชิกในชุมชนมีความเห็นว่าชุมชนมีการร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิก คูได้จากการที่สมาชิกร่วมแรงร่วมใจกันก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านโดยมาทำเวทีประชาคมเป็นจำนวน 94 ครอบครัว จากทั้งหมด 116 ครอบครัวทั้งหมด เนื่องจากสมาชิกมีความคิดที่ว่ากองทุนหมู่บ้านจะเป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้านและจะช่วยแก้ปัญหาในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านได้

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชนในท้องถิ่นที่นักศึกษารับผิดชอบ

1. ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชน หมู่บ้านบูรณพาณิชย์ มีกองทุนต่างๆ ให้สมาชิกกู้ยืมนำไปทำกิจกรรมดังต่อไปนี้ การพัฒนาอาชีพ การสร้างงาน การสร้างหรือเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายหรือกู้ยืมเพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตร บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน เมื่อชาวบ้านมีทุนในการดำเนินการประกอบอาชีพ การจัดตั้งกลุ่มอาชีพขึ้นในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มการตีมีด ผลจากการจัดตั้งกลุ่มทำให้ชาวบ้านเกิดความสามัคคีกันขึ้นทั้งภายในกลุ่มและหมู่บ้าน การที่ชาวบ้านได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดงานประจำปีที่วัดคลองตอง งานทำบุญในวันต่างๆ ตามประเพณีทางศาสนา การเข้าร่วมประชุมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านนั้น ก็แสดงให้เห็นได้ว่าชาวบ้านมีความสามัคคีและเข้มแข็งกันมาก ส่วนที่มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม ชาวบ้านให้ความสำคัญมาก ถ้าเห็นว่าผู้นำชุมชนมีคุณธรรมและมีความยุติธรรม ชาวบ้านจะมีความเชื่อถือและเกิดศรัทธาในตัวผู้นำ เชื่อฟังปฏิบัติตามและเสียสละเพื่อส่วนรวม ถ้ามีผู้นำที่ดีก็สามารถทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งได้มากขึ้นอย่างแน่นอน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เนื้อหาสาระของบทที่ 5 นี้เป็นการ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะด้านต่างๆ ที่ผู้วิจัยค้นพบจากการติดตามผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านบูรณพาศิษย์ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ.2544 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ.2545 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

2.1.1 ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

2.1.2 ท้องถิ่นชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านได้

2.1.3 ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 สร้างเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ ได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันกับทั้งสังคมก็มีภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ว่ามีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับจังหวัดและระดับประเทศ

2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน พื้นที่เป้าหมาย และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชน ตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

สรุปผลการประเมินโครงการตามวัตถุประสงค์ บ้านบูรณพาศิษย์ มีการดำเนินการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่ายหรือกู้ยืมเพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตร บรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน กองทุนหมู่บ้านมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านประสบผลสำเร็จ โดยทางกองทุนฯ ได้จัดสรรเงินกองทุนให้สมาชิกผู้ดูแลระย่นำเงินไปประกอบอาชีพตามความรู้ความสามารถและนำผลกำไร

ที่ได้จากคอกเบี้ยมาจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกกองทุน มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง มีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง เศรษฐกิจของหมู่บ้านได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกัน ประชาชนในหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ เกี่ยวกับ นโยบาย ปรัชญา วัตถุประสงค์

ขั้นที่ 2 ศึกษาบริบทชุมชนกระบวนการดำเนินงานแบบขละสภาพปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติงาน ณ พื้นที่นั้น

ขั้นที่ 3 ใช้ "ชีพโมเดล" วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูลต่างๆ

ขั้นที่ 4 ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลและ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร.1-บร.12 ข้อมูลมือ 2, กชช.2ค , จปฐ.,อื่นๆบางส่วนใช้ทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 เมื่อได้ข้อมูลมาจากหมู่บ้าน เอกสารของราชการ และข้อมูลเอกสารอื่นๆ มาแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาประมวลสังเคราะห์ตามประเด็นการประเมินกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ ผู้วิจัยจะยึดเอาหลักการ วัตถุประสงค์และกรอบแนวความคิดวิจัยต่างๆใน(CIPP Model) เป็นหลัก

3. ผลการดำเนินงาน

3.1 สรุปบริบทชุมชน ผลการประเมินบริบททางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ หมู่ที่ 3 ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา บ้านบูรณาพาณิชย์เดิมชื่อ "บ้านลองคอง" ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2510 ได้เปลี่ยนชื่อหมู่บ้านเป็น "บ้านบูรณาพาณิชย์" เนื่องจากในหมู่บ้านมีร้านค้าอยู่มาก และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องดังนี้ ในปี 2520 มีไฟฟ้าใช้ ในปี 2522 มีถนนลาดยางสายแรก ในปี 2539 มีน้ำประปาใช้ในหมู่บ้าน อาชีพหลักของชาวบ้านทำนา รองลงเลี้ยงสัตว์ รับจ้างทั่วไปและรับราชการ บ้านบูรณาพาณิชย์ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอเมืองนครราชสีมา มีระยะห่างจากตัวเมืองประมาณ 18 กม. ลักษณะบ้านเรือนเป็นบ้านปูนชั้นเดียวหรือสองชั้น มีครัวเรือน 116 ครัวเรือน มีประชากร 632 คน ชาย 298 คน หญิง 334 คน ลักษณะที่ดินในหมู่บ้านเป็นโนนสูง ดินร่วนปนทรายและดินร่วนปนดินเหนียว มีคลองชลประทานและมีลำบริบูรณ์อยู่ทางทิศใต้สุดของหมู่บ้านเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญการเกษตร ส่วนแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค

มีแหล่งน้ำสำคัญในการทำประปาหมู่บ้าน คือ สระน้ำวัดคลองตอง บ้านบูรณพาศิษย์ ได้ผ่านเป็นหมู่บ้านสุขภาพดีถ้วนหน้า (สคดย.) ด้านการรักษาสุขภาพมีศูนย์แพทย์ชุมชน ตั้งอยู่ที่บ้านมะค่า หมู่ที่ 6 ทางด้าน ไฟฟ้า มีประปาใช้ครบทุกครัวเรือน มีหอกระจายข่าว 1 แห่ง ใช้ภาษาโคราชและภาษากลางเป็นภาษาในการสื่อสาร การเรียน นักเรียนต้องไปเรียนที่โรงเรียนบ้านตองเพราะอยู่ติดกันกับบ้านบูรณพาศิษย์ ประเพณีและวัฒนธรรมนับถือตามประเพณีดั้งเดิมแต่โบราณนับถือศาสนาพุทธ มีวัดคลองตองเป็นศูนย์รวมของจิตใจ มีการรวมตัวกันตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆเช่น กลุ่มตีมีด กลุ่มทำขนมไทย ด้านความเข้มแข็งของชุมชนมีความสามัคคี ซื่อสัตย์ รักใคร่ปรองดองกัน รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม

3.2 ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบูรณพาศิษย์โดยภาพรวม (ในช่วงเดือนธันวาคม ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ.2545) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สถานะกองทุนหมู่บ้านบูรณพาศิษย์ หมู่ที่ 3 ต.บ้านโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา

- ก่อตั้งเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2544
 - คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีจำนวน 9 คน
 - มีจำนวนสมาชิกกองทุนฯ 84 คน ชาย 34 คน หญิง 50 คน
 - หมายเลขบัญชีกองทุนหมู่บ้านเลขที่บัญชี 06-4301-20-189272-2
 - หมายเลขบัญชีเงินสะสมของหมู่บ้านเลขที่บัญชี 06-4301-20-189272-1
 - รับเงินโอนจากส่วนกลาง(เงิน 1 ล้านบาท)เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544
 - อัตราดอกเบี้ยกู้ยืมเงินกองทุนฯ จำนวน 6 บาทต่อปี
 - ปลดปล่อยให้สมาชิกกู้จำนวน 59 คนจำนวนเงิน 962,000 บาท ยอดเงินคงเหลือ 38,000 บาท
- ประกอบกิจกรรมอาชีพด้านต่างๆดังนี้
ด้านการเกษตรจำนวน 29 ราย	จำนวนเงินกู้ 465,000 บาท
ด้านการค้าขายจำนวน 15 ราย	จำนวนเงินกู้ 255,000 บาท
ด้านการบริการจำนวน 10 ราย	จำนวนเงินกู้ 148,000 บาท
ด้านกิจการอื่นๆจำนวน 5 ราย	จำนวนเงินกู้ 94,000 บาท
- ระยะเวลาใช้คืน 12 เดือน จำนวน 59 ราย
 - วงเงินกู้แยกเป็นตั้งแต่ 1,000-5,000 บาทจำนวน 1 รายจำนวนเงิน 5,000 บาท
 - 5,001-10,000 บาทจำนวน 13 รายจำนวนเงิน 128,000 บาท
 - 10,001-15,000 บาทจำนวน 10 รายจำนวนเงิน 15,000 บาท
 - 15,001-19,999 บาทจำนวน 1 รายจำนวนเงิน 19,000 บาท
 - 20,000 บาทจำนวน 33 รายจำนวนเงิน 660,000 บาท

ผลการประเมินโครงการปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ ได้มีการจัดเวทีชาวบ้านโดยให้ชาวบ้านส่งตัวแทนครอบครัวละ 1 คน เข้าร่วมเวทีประชาคมโดยจะต้องมีจำนวนชาวบ้านมาร่วม 3 ใน 4 ของครัวเรือน เพื่อทำการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 9 คน ได้ตั้งชื่อกลุ่มว่า “กองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์” ปัจจุบันมีคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด 9 คน บ้านบูรณาพาณิชย์ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จวันที่ 29 มิถุนายน 2544 และได้รับโอนเงินในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2544 โดยโอนเข้าบัญชีกองทุนเงินล้านเลขที่ 06-4310-20-189272-2 การสมัครขอกู้ต้องยื่นต่อคณะกรรมการแล้วพิจารณาตามความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์ในการขอกู้ว่าสมควรอนุมัติหรือไม่ มีการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า เงินฝากสัจจะ เงินรับฝาก เงินค้ำหุ้น เงินปันผลให้กับสมาชิกเมื่อครบปี

ผลการประเมินโครงการกระบวนการของหน่วยระบบ คณะกรรมการกองทุนมีการจัดทำระเบียบกองทุน การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียน การจัดทำบัญชีเกี่ยวกับเงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า เงินฝากสัจจะ เงินรับฝาก เงินค้ำหุ้น เงินที่ให้กู้ เงินที่ผู้กู้ชำระคืน ดอกเบี้ย รายรับ รายจ่าย งบดุล ฯลฯ การสมัครสมาชิกต้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการกองทุน ผู้ที่จะสมัครต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนด ต้อง เสียค่าธรรมเนียมแรกเข้ารายละ 50 บาท ค้ำหุ้น 1 หุ้น 10 บาท อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 0.50 บาทต่อเดือน ค่าปรับในกรณีผู้กู้ผิดสัญญาอัตราร้อยละ 1 บาทต่อเดือน การฟื้นฟูสภาพจากสมาชิกต่อเมื่อตาย ลาออก วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน การ โอนเงินให้ผู้กู้คณะกรรมการกองทุน โอนผ่านสมุดบัญชีเงินฝากของผู้กู้ ธนาคารออมสิน การรับชำระหนี้ก็ต้องผ่านธนาคารออมสิน การตรวจสอบการใช้เงินกองทุนต้องจัดทำบัญชีเงินฝาก และบัญชีค่าใช้จ่ายคิดประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนให้สมาชิกทราบ มีการจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุนหมู่บ้านตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์

ผลการประเมินโครงการของผลผลิตของหน่วยระบบ กองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์มีสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 84 คน ชาย 34 คน หญิง 50 คนมีสมาชิกที่ได้กู้เงินทั้งหมด 59 คน ยอดเงินที่กู้จำนวนเงิน 962,000 บาท สมาชิกที่กู้เงิน ไปดำเนินกิจการที่มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ในการรวมตัวกันจัดเวทีประชาคมในการเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อบริหารจัดการเงินกองทุนทำให้ประชาชนในหมู่บ้านเกิดความสามัคคีกัน มีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆขึ้นทำให้เกิดความเข้มแข็งเป็นหมู่คณะและในหมู่บ้าน เมื่อหมู่บ้านมีความสามัคคีและเข้มแข็งก็ทำให้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มจึงทำให้หมู่บ้านผลงานเกิดขึ้นได้กระจายออกไป ทำให้ประชาชนของหมู่บ้านอื่นๆ ได้รับรู้ถึงผลงานที่เกิดขึ้น เช่น กลุ่มตีมืด กลุ่มทำขนมไทย

3.3 ผลการประเมินโดยภาพรวมของบริบทผู้กู้แต่ละราย

การประเมินโดยภาพรวมของบริบทผู้กู้แต่ละราย แสดงให้เห็นความพร้อมในการดำเนินธุรกิจ คือ ความรู้ส่วนใหญ่ของชาวบ้านบูรณพณิชย์ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่ที่มีอยู่คืออยู่ในชั้นปานกลางพอมืออยู่กิน มีบ้านเป็นของตนเองมีที่ทำมาหากินเป็นของตนเอง ด้านหนี้สินส่วนมากจะเป็นหนี้ ธกส. ธ.ออมสิน เงินทุนนอกระบบ รองลงมาเป็นที่กองทุนหมู่บ้าน อาชีพหลักของชาวบ้านคือการทำนาและปลูกผัก รองลงมาเป็นการค้าขาย และกลุ่มอาชีพต่างๆ เงินที่สมาชิกผู้กู้ส่วนใหญ่จะนำไปทำนาและค้าขาย รายได้เฉลี่ยของคนในหมู่บ้านอยู่ระหว่าง 25,000 บาทต่อปี ส่วนประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพของชาวบ้านส่วนใหญ่จะได้อะไรจากการเรียนรู้ในการทำงานที่ได้มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยปู่ย่าตายาย

การดำเนินงานการทำกิจกรรมของผู้กู้แต่ละราย ระดับกลุ่มอาชีพซึ่งผู้วิจัยพบว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบูรณพณิชย์ ได้จัดสรรเงินให้สมาชิกผู้กู้รวมเป็นจำนวนเงินทั้งหมด 962,000 บาท สมาชิกได้รับเงินเฉลี่ยรายละไม่เกิน 20,000 บาท สมาชิกส่วนมากได้นำเงินที่ผู้กู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ แต่ยังมีสมาชิกบางรายได้นำเงินที่ผู้กู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ส่วนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินผู้กู้ได้จากไปกู้เงินจากญาติ พี่ น้อง ธนาคาร ธกส. หรือแหล่งเงินทุนอื่นๆ สถานที่ในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่เป็นที่ดินของตนเอง วัสดุอุปกรณ์และวัตถุดิบในการประกอบอาชีพอยู่ภายในหมู่บ้านและบางส่วนก็ได้มาจากแหล่งอื่นๆ เทคนิควิธีการทำงานมาจากการเรียนรู้สถานที่ทำงานและจากที่ได้สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ กำลังแรงงานเป็นคนเองและแก่สมาชิกในครัวเรือน ญาติ พี่ น้อง เป็นต้น

การประเมินตัวชี้วัดกระบวนการของผู้กู้แต่ละรายกองทุนหมู่บ้านบูรณพณิชย์ โดยภาพรวมแล้วส่วนใหญ่แล้วสมาชิกผู้กู้แต่ละรายมีเทคนิคในการดำเนินธุรกิจตามที่ตนเองตามที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ จากประสบการณ์ที่ผ่านมา เรียนรู้เพิ่มเติมจากเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม จากหน่วยงานของทางราชการที่เกี่ยวข้อง การตลาดที่คั้นนั้นก็ได้มีการติดต่อกับหน่วยงานทางราชการ องค์กรเอกชน บริษัทห้างร้านต่างๆ เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไป การจัดหาวัตถุดิบที่คั้นส่วนใหญ่แล้วได้มีการซื้อวัตถุดิบจากแหล่งผลิตโดยตรงจากโรงงาน สำหรับการทำบัญชีส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเพียงการจดบันทึกไว้เพื่อให้ทราบว่ามีรายจ่ายรายรับเท่าไร การวิเคราะห์ประเมินส่วนใหญ่ก็ได้มีการวิเคราะห์ว่าความเป็นไปได้ตามช่วงเวลานั้นขึ้นอยู่กับกิจการที่ดำเนินการนั้นๆ

การประเมินตัวชี้วัดผลผลิตของผู้กู้แต่ละรายกองทุนหมู่บ้านบูรณพณิชย์

ผลโดยตรง พบว่าจำนวนสมาชิก ที่ได้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านบูรณพณิชย์ ทั้งหมด 59 คน ซึ่งเป็น ยอดเงินจำนวนเงิน 962,000 บาท รายได้ของครอบครัว เมื่อสมาชิกที่ได้กู้เงินกองทุน

หมู่บ้านแล้วนำเงินไปประกอบอาชีพแล้วมีผลกำไรทำให้มีรายได้มาช่วยเหลือครอบครัวทำให้ครอบครัวมีฐานะและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ผลกระทบโดยตรง พบว่าอาชีพเดิม (หลักและรอง) ทำให้สมาชิกที่ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านมีเงินทุนหมุนเวียนในการขยายกิจการที่ตนเองได้ทำอยู่เดิมและผู้ที่จะดำเนินการประกอบอาชีพใหม่ เมื่อมีเงินมาประกอบอาชีพทำให้สมาชิกในครอบครัวมีงานทำมีรายได้มาเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายได้

ผลกระทบทางอ้อม พบว่าเมื่อสมาชิกที่ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านแล้วนำเงินไปประกอบอาชีพทำให้ตัวเองและสมาชิกในครอบครัวมีงานทำ มีรายได้ ก็ทำให้สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น ทำให้สมาชิกในครอบครัวความรักใคร่ปรองดองกันดี เมื่อสมาชิกที่ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านแล้วนำเงินไปประกอบอาชีพแล้วมีผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจ ก็ทำให้มีความสามารถในการใช้หนี้ของครอบครัวได้

อภิปรายผลการประเมินโครงการ

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ การเกิดกองทุน กองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ เกิดจากการรวมตัวกันของประชาชนในหมู่บ้านโดยการจัดเวทีประชาคมชาวบ้านเพื่อจัดตั้งกองทุนและได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ การขอขึ้นทะเบียนกองทุน การดำเนินการพิจารณาคำขอกู้และการอนุมัติเงินกู้ มุ่งเน้นให้สมาชิกกองทุนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกกองทุน เกิดการรักใคร่มีความสามัคคีในชุมชน การมีระบบบริหารจัดการกองทุนฯ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้มีการประชุมร่วมกันเพื่อจัดตั้ง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คณะกรรมการกองทุนมีการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด มีการทำงานด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม มีการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีคณะกรรมการกองทุนทำหน้าที่บริหารงานกองทุน และมีการแบ่งหน้าที่การทำงานตามความรู้ ความสามารถของแต่ละคน การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง ชาวบ้านส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการพึ่งพาตนเองจากการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ ภาคเอกชน การประชุมชี้แจงของผู้นำหมู่บ้าน และให้คนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างกัน ทำให้มีการพึ่งพาตนเองได้ แต่ก็ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกและภาครัฐอยู่ การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีการรวมตัวกันตั้งเป็นกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มตีมีด กลุ่มทำขนมไทย การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น สมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี ช่วยเหลือและพึ่งพาซึ่งกันและกัน

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ ได้แก่

2.1 ปัจจัยด้านบวก

1. การมีความพร้อมเกี่ยวกับบริบทชุมชนของหมู่บ้านเป็น โครงสร้างพื้นฐานที่ดีในการจัดตั้ง กองทุนหมู่บ้าน ได้

2. การออกระเบียบกองทุนต่าง ๆ ของรัฐบาล เป็นแนวทางที่สามารถปฏิบัติได้
3. การประชาสัมพันธ์ ที่ทำให้ชาวบ้านเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงการกองทุนหมู่บ้าน
4. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีการทำงานอย่างเป็นระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้
5. การที่บัณฑิตกองทุนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์และการจัดเวทีประชาคม
6. การใช้เงินของผู้กู้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ยื่นขอกู้
7. การดำเนินงานที่มีระบบ และมีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าแหล่งเงินกู้อื่น ๆ
8. การมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีความรู้ความสามารถ มีความซื่อตรง

9. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านปฏิบัติงานกองทุนหมู่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพและเข้ม
แข็ง

2.1 ปัจจัยด้านลบ

1. ชาวบ้านบางส่วน ไม่ค่อยให้ความสนใจที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนฯ
2. ชาวบ้านบางส่วน ไม่มีความเชื่อมั่นในตัวคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
3. ชาวบ้านบางส่วน ไม่สามารถรวมกลุ่มผู้ประกอบการเดียวกันได้เพราะขาดผู้นำกลุ่ม
4. สมาชิกบางส่วนในหมู่บ้าน ไม่ให้ความร่วมมือเข้าประชุมเมื่อจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน
5. คนในชุมชนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้แหล่งเงินกู้อื่นๆ ที่มีอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง ทำให้ขาดเงินหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถประกอบกิจการให้เติบโตได้ในระยะเวลาอันสั้น

6. การนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ในคำขอกู้

3. การเกิดเครือข่ายการเรียนรู้ จากการปฏิบัติงานในพื้นที่บ้านบูรณพาณิชย์ ได้พบว่าเกิด การสร้างเครือข่ายของชุมชนผ่านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและบัณฑิตกองทุน เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสานการซึ่งกันและกัน เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ช่วยเสริมประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนินงานเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ตลอดจนการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน (อยู่ระหว่างการจัดสร้างเครือข่ายของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกผู้ประกอบการเดียวกันได้)

4. **ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน** หมู่บ้านบูรณพาณิชย์ มีกองทุนต่างๆ ให้สมาชิกได้กู้ยืมนำไปทำกิจการดังต่อไปนี้ การพัฒนาอาชีพ การสร้างงาน การสร้างหรือเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายหรือกู้ยืมเพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตรบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน เมื่อชาวบ้านมีทุนในการดำเนินการประกอบอาชีพ การจัดตั้งกลุ่มอาชีพขึ้นในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มการตีมีด กลุ่มทำขนมไทย ผลจากการจัดตั้งกลุ่มทำให้ชาวบ้านเกิดความสามัคคีกันขึ้นทั้งภายในกลุ่มและหมู่บ้าน การที่ชาวบ้านได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ งานทำบุญในวันต่างๆ ตามประเพณีทางศาสนา การเข้าร่วมประชุมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านนั้น ก็แสดงให้เห็นได้ว่าชาวบ้านมีความร่วมมือ สามัคคีและเข้มแข็งมาก ส่วนของผู้นำที่มีคุณธรรม มีความยุติธรรม ชาวบ้านให้ความสำคัญมาก เห็นว่าผู้นำชุมชนมีคุณธรรมและมีความยุติธรรม ชาวบ้านจะมีความเชื่อถือและเกิดความศรัทธาในตัวของผู้นำ เชื่อฟังปฏิบัติตามและเสียสละเพื่อส่วนรวม ถ้ามีผู้นำที่ดีก็สามารถทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ได้อย่างแน่นอน

5. ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ คือ

1. ผลโดยตรง (Immediate Result) จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านบูรณพาณิชย์ ที่ผ่านมาเป็นระยะเวลา 10 เดือน สมาชิกที่กู้เงินกองทุนบางกลุ่มได้นำเงินไปใช้ในการดำเนินกิจการที่สามารถก่อให้เกิดรายได้และสามารถนำเงินคืนและดอกเบี้ยส่งคืนต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ตามกำหนด

2. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สมาชิกผู้กู้สามารถนำเงินกู้ไปชำระหนี้จากแหล่งเงินกู้อื่นๆ ได้ สามารถประกอบอาชีพที่ตัวเองมีความสามารถและช่วยเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพของผู้กู้

3. ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) วิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านบางส่วนมีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ก่อให้เกิดความสงบสุข สันติสุข การร่วมมือร่วมใจ ความสมัครสมานของผู้คนในหมู่บ้าน

6. **ความคิดเห็นของชาวบ้านต่อกองทุนฯ** ชาวบ้านบูรณพาณิชย์ก็เป็นอีกหมู่บ้านหนึ่งที่ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ความคิดเห็นของชาวบ้านนั้นมีความรู้สึกที่ดีและมีความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการจัดการกองทุนหมู่บ้าน เพราะเงินกองทุนฯ ก้อนนี้เป็นเงินของชาวบ้านทุกคน ผลประโยชน์ที่ตามมาคือ การนำดอกผลของเงินกองทุนไปจัดสรรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ฉะนั้นเงินกองทุนหมู่บ้านในทัศนคติของชาวบ้านบูรณพาณิชย์ มีประโยชน์และมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ การสร้างชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง เกิดความรักความสามัคคี การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและยั่งยืนตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านบูรณาพาณิชย์ เป็นการเขียนโดย ผู้วิจัยได้พบประเด็นต่างๆ ที่ควรเสนอแนะให้มีการแก้ไขเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ การบริหารการจัดการกองทุนหมู่บ้านดังนี้

1. การบริหารจัดการกองทุนฯ

1.1 การเขียนโครงการที่ไม่ถูกต้องและชัดเจน ควรเขียนโครงการขอกู้เงินอย่างไร จึงจะผ่านการพิจารณาของกรรมการกองทุน ถ้าคณะกรรมการแนะนำอภวิธิเขียนก็อาจเป็นการชี้แนะและหาทางช่วยเหลือให้กู้ได้ อาจถูกกล่าวหาว่าไม่เป็นธรรม ดังนั้นคณะกรรมการควรจัดทำตัวอย่างการเขียนคำขอกู้ไว้ให้สมาชิกศึกษาก่อนการเขียน โครงการจริง

1.2 ความรู้สึกในทางลบต่อคณะกรรมการบางส่วนชาวบ้านยังรู้สึกว่คณะกรรมการจะมีส่วนได้เสียในเงินกองทุนฯ เนื่องจากสมาชิกกองทุนฯไม่ทราบว่าคณะกรรมการกองทุนไม่มีโอกาสได้จับเงินเลย หรือทราบแต่ไม่ไว้ใจ ดังนั้นควรให้สมาชิกคัดเลือกบุคคลที่ชาวบ้านให้ความไว้วางใจ มาเป็นผู้ตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนฯอีกชุดหนึ่ง

1.3 หากบุคคลที่จะเข้ามาเป็นคณะกรรมการกองทุนฯหรือหากคนที่มีความเสียสละที่จะเข้ามาดำเนินการในฐานะคณะกรรมการกองทุนได้ยาก ยิ่งขั้นตอนการได้มาซึ่งกรรมการยังต้องใช้วิธีการขอร้อง อ้อนวอน ผลักดันให้มาร่วมประชุม ดังนั้นควรมีกระตุ้นให้คณะกรรมการอยากทำงานเพื่อกองทุนฯ เพื่อหมู่บ้านด้วยความสมัครใจ

1.4 ขาดการประชาสัมพันธ์จากรัฐบาล การเสริมสร้างความเข้าใจอันดี การเตรียมประชาชน ทั้งหน่วยราชการ และผู้นำหมู่บ้าน ไม่มีขั้นตอนการเตรียมการที่ชัดเจน เพราะดูเหมือนเร่งรีบอยากได้เงิน ดังนั้นทางรัฐบาลควรขยายระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์ เนื้อหาวิธีการให้การประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอและชัดเจน

1.5 ชาวบ้านขาดความสนใจกระบวนการทำประชาพิจารณ์ การจัดเวทีชาวบ้าน ชาวบ้านไม่ค่อยสนใจ ในระเบียบของกองทุนฯมากนัก เพราะมุ่งที่จะแสวงหาวิธีการกู้เงินมากกว่า ดังนั้น ควรมีทำความเข้าใจ โดยให้คณะกรรมการในแต่ละชุมชน ชี้แจงทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่การเป็นสมาชิกของกองทุน ให้สมาชิกในแต่ละหมู่บ้านทราบ

1.6 ความลังเลใจในผลตอบแทนจากกองทุนฯ การปันผลจากเงินกองทุน 1 ล้านบาท กับการปันผลของกองทุนอื่น ๆ มีความแตกต่างกันจะตัดสินใจอย่างไร ดังนั้น ควรมีทำความเข้าใจ โดยให้คณะกรรมการในแต่ละชุมชน ชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการปันผลต่างๆ ของกองทุนฯ ให้สมาชิกในแต่ละหมู่บ้านทราบอย่างชัดเจน

1.7 สมาชิกที่ต้องการกู้เงินกองทุนฯ แต่มีฐานะยากจน ไม่สามารถหาผู้ค้ำประกันได้ เนื่องจากผู้ค้ำประกันไม่มั่นใจในการชำระคืนเงินกู้แก่กองทุน แนวทางในการแก้ปัญหา คือ ควรมีการทำประชาพิจารณ์เพื่อร่างกฎระเบียบของกองทุนฯ ใหม่ที่เอื้อต่อสมาชิกที่มีฐานะยากจน

2. การนำเงินกู้ไปพัฒนากิจการอาชีพของสมาชิกกองทุนฯ

2.1 แนวทางในการดำเนินกิจการ สมาชิกขาดความรู้และแนวทางในการดำเนินกิจการที่จะทำให้เกิดผลตอบแทนที่คุ้มค่า

2.2 ความช่วยเหลือจากภาครัฐ สมาชิกต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐเข้ามามีส่วนช่วยเหลือในการประกอบกิจการ การแนะนำอาชีพใหม่

2.3 ผู้กู้ขาดโอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนจะอาศัยความรู้ในการประกอบกิจการแบบเดิม ยังขาดโอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติมที่สามารถนำมาปรับใช้กับกิจการของตนเอง

2.4 การขาดตลาด สมาชิกจะไม่มีหลักการในการหาตลาดที่แน่นอน ทำให้ยังถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ในการจำหน่ายผลผลิตแต่ละครั้ง

3. การค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติม

3.1 ทำอย่างไร จึงจะให้คณะกรรมการกองทุนฯ ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งที่คณะกรรมการไม่ได้รับผลตอบแทนในการทำงาน

3.2 ทำอย่างไร จึงจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้กู้นำเงินกู้ไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้

3.3 การติดตามประเมินผลในระยะยาวต่อไป โดยให้ชาวบ้านเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนฯ

3.4 ควรจะมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ ที่ต้องมีผู้จัดทำวิจัยที่แน่นอนและสม่ำเสมอ

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงาน สำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับ จังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ครูสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.
- “เงินไม่สำคัญเท่ากับทุนทางสังคม”. ประชาชาติธุรกิจ . 17–19 มิถุนายน 2545 , หน้า 2.
- “ผลการปฏิบัติการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” . มติชนรายวัน . 26 กุมภาพันธ์ 2545 , หน้า 2.
- นงลักษณ์ เศรษฐีพงษ์ . “จุดเด่น จุดด้อย กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” .(วารสารการศึกษา นอกโรงเรียน).12 (กันยายน2544), 32-33.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. 2544. คู่มือการจัดเก็บข้อมูล บร. 1-12 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. นครราชสีมา :งานผลิตเอกสารกลาง ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษา และสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย 2545 . ชุดวิชาการวิจัยชุมชน . นนทบุรี ; เอส. อาร์. พรินติ้งแมส โปรดัคต์ จำกัด.
- สมพันธ์ เศรษฐิทธิ. “การบริหารกองทุนล้านบาทให้มีประสิทธิภาพ”. มติชนรายวัน. (15 มกราคม 2545).หน้า 6.
- ศัลยา ประชาชาติ. “กองทุนหมู่บ้านช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจโตขึ้น 0.8%”. มติชนสุดสัปดาห์. (24-30 มิ.ย.2545) , หน้า 16 .
- ประชาชาติธุรกิจ 2545 . เงินไม่สำคัญเท่ากับทุนทางสังคม . 17–19 มิถุนายน 2545 , หน้า 2.
- มติชนรายวัน 2545. ผลการปฏิบัติการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง . 26 กุมภาพันธ์ 2545,หน้า 2.

(ต่อหน้า 77)

ทินกร นาคดิลก. 2545. ตักยภาพชุมชนกับอนาคตกองทุนเงินล้าน. รายงานประกอบการเรียนการสอนรายวิชา, วิจัยและชุมชนศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.(เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์)

บัณฑิตกองทุนตำบลบ้านโพธิ์ “รายงานสรุปโครงการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน”. (17 มกราคม 2545) (เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์)

บัณฑิตกองทุนตำบลบ้านโพธิ์ “รายงานสรุปโครงการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน”. (30 มีนาคม 2545) (เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. 2544. คู่มือการจัดเก็บข้อมูล บร. 1-12 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ

